

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

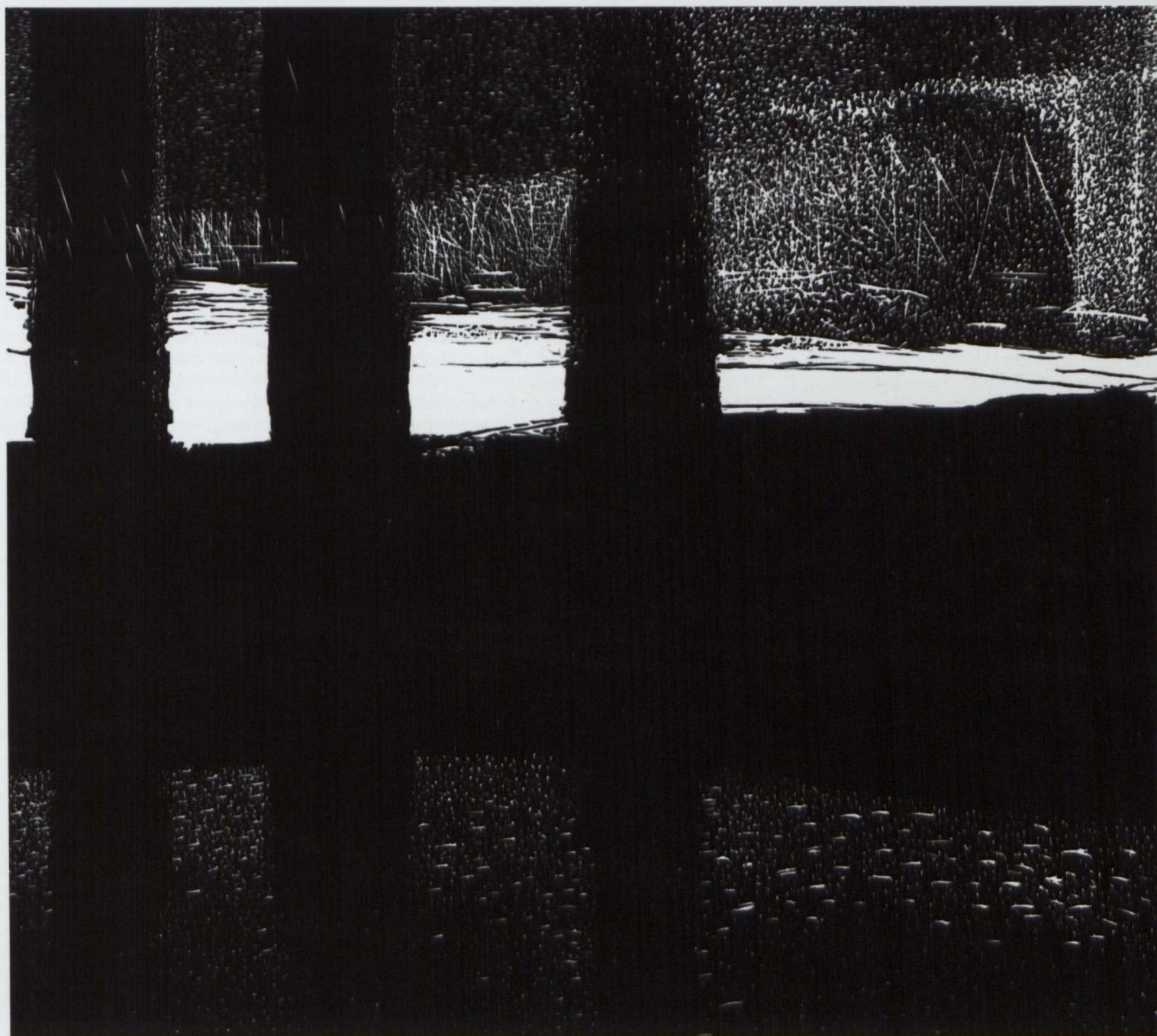
LUTY/MARZEC 2006

2/3 (126-127)

PL ISSN 1233-216X

Rok 16 Egzemplarz bezpłatny

Pejzaż

Marcin Wilk, 2001

Odszedł redaktor
Marek Jędrych

KRONIKA REKTORSKA

2 I w Sali Senatu, odbyło się spotkanie noworoczne władz naszej uczelni z pracownikami, studentami UMCS. Uroczystość zaszczylicili swoją obecnością wojewoda lubelski Wojciech Żukow-

ski, marszałek województwa lubelskiego Edward Wojtas oraz wiceprezydent Lublina dr Janusz Mazurek. Rektor Kamiński w krótkim wystąpieniu nakreślił najważniejsze zadania, które władze i społeczność akademicka realizować będzie w najbliższym roku kalendarzowym i akademickim. Do zadań zaliczył konieczność uchwalenia Statutu naszej uczelni i wprowadzenia całego systemu aktów prawnych regulujących funkcjonowanie uniwersytetu, mówił także o zmianach i aktywizacji w regulacjach związanych z prowadzeniem badań naukowych oraz wymianie zagranicznej. 4 I Rektor wyjechał do Ministerstwa na spotkanie z wiceministrem Stefanem Jurgą w sprawie dalszej działalności Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. 7 I Rektor spotkał się z prezydentem Lublina na spotkaniu noworocznym władz miasta. Przed południem, 9 I odbyło się posiedzenie kolegium rektorskiego, w którym uczestniczyli dziekani Wydziałów, po południu Rektor wspólnie z prorektorem Węclawskim brali udział w posiedzeniu Rady Fundacji UMCS. 11 I Rektor i prorektor Węclawski uczestniczyli w obradach Senackiej Komisji Organizacji i Rozwoju. 12–13 I Rektor uczestniczył w posiedzeniu Konfe-

rencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. W posiedzeniu Prezydium Wschodnio-Europejskiej Sieci Uniwersytetów władze uczelni reprezentowała prorektor Anna Tukiendorf. 13 I na Zamku

Lubelskim Rektor uczestniczył w promocji książki profesora Daniela Beauvais *Trójkąt Ukraiński*. Promocja połączona była z dyskusją, w której poza Rektorem, prof. Jerzym Kłoczowskim i dr. Andrzejem Gilem z Instytutu Europy Środkowo-wschodniej brał udział Autor. Rektor Kamiński oraz dyrektor Wydawnictwa UMCS, w którym ukazała się promowana książka, wręczyli profesorowi Beauvais dyplom i medal „Amicus Libri”. 14 I gośćmi Rektora byli członkowie Państwowej Komisji Akredytacyjnej, wizytujący kierunek filologia polska naszej uczelni. 16 I w auli im. Ignacego Daszyńskiego odbyła się promocja ostatniej książki Leopolda Ungera połączona z wykładem o paryskiej „Kulturze”. Spotkanie

prowadził dziekan Wydziału Politologii prof. dr hab. Stanisław Michałowski, sylwetkę i dorobek Leopolda Ungera przedstawiła dr Anna Nasalska. Po spotkaniu Rektor i dyrektor Wydawnictwa UMCS wręczyli panu Ungerowi dyplom i medal „Amicus Libri”. 17 I w Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Rektor uczestniczył w spotkaniu opłatkowym z władzami i członkami Związku. 18 I pod przewodnictwem Rektora obradowała Komisja ds. Medalii Uniwersyteckich, później w Sali Senatu władze UMCS uczestniczyły w spotkaniu z przedstawicielami Samorządu Studentów naszej uczelni, które poświęcone było sprawom stypendialnym. Po południu rektor Kamiński

uczestniczył w obradach Środowiskowego Kolegium Rektorów uczelni lubelskich, posiedzenie odbywało się w Politechnice Lubelskiej. Na spotkaniu „Wieczory Literackie” prowadzonym przez dr Annę Nasalską z udziałem Hanny Krall władze uczelni reprezentowała prorektor Anna Pajdzińska. 20–21 I odbyło się posiedzenie Europejskiego Konwentu Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów z udziałem władz uniwersytetu, rektorów uczelni ukraińskich, którzy powołali tę jednostkę do życia oraz przedstawicielami naszego ministerstwa. Podczas posiedzenia rezygnację z pełnionych funkcji złożyli: przewodniczący Konwentu profesor Jan Pomorski oraz kanclerz Kolegium dr Grzegorz Kuprianowicz. 22 I w 143 rocznicę wybuchu powstania styczniowego przy odnowionym krzyżu powstańczym złożone zosta-

ły wieńce; w imieniu naszej uczelni złożył je rektor W. Kamiński. 25 I odbyło się posiedzenie Senatu; po obradach władze uczelni spotkały się na tradycyjnej konferencji prasowej, a po południu, Rektor tradycyjnie kontaktował się z internautami na czacie. Od 2 II rektor Kamiński, podczas przerwy semestralnej wyjechał na urlop. W tym czasie pracowała pozostała ekipa protektorska w komplecie. 9 II Rektor zainaugurował obrady Konferencji Informatycznej, która odbywała się w kazimierskim Domu Architekta. 10 II na Wydziale Chemii odbyło się uroczyste seminarium zorganizowane z okazji 50-lecia pracy naukowej Pani Profesor Wandy Brzyskiej (obszerną sylwetkę Jubilatki zamieścimy w następnym numerze). 13 II Rektor wyjechał do Warszawy, gdzie uczestniczył w konferencji nt. badań i innowacji dla rozwoju regionalnego, która odbyła się w Belwederze. 14 II w Sali Senatu, pod przewodnictwem prorektor Anny Tukiendorf odbyło się posiedzenie Komisji ds. badań. 16 II rektor Kamiński przewodniczył obradom Komisji Orderów i Odznaczeń. 20 II po posiedzeniu kolegium rektorskiego, zwołana została nadzwyczajna konferencja prasowa, związana z decyzją władz UMCS w sprawie wystawy „T-shirt dla wolności”, która została zdjęta z holu w Akademickim Centrum Kultury. Zebrany licznymi dziennikarzom Rektor UMCS przedstawił następujące stanowisko w tej sprawie: *Władze Rektorskie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej po zapoznaniu się z licznymi opiniami na temat wystawy „T-shirt dla wolności” i projektem sprzedaży koszulek z kontrowersyjnymi napisami, uznały, że wystawa oraz treści wydrukowane na koszulkach mogą naruszać uczucia i poglądy wielu osób. W związku z powyższym Władze UMCS wydały zakaz prezentacji ww. wystawy oraz rozdawania i sprzedaży koszulek podczas IV Festiwalu „Prawa człowieka w filmie”, który odbywać się ma w Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka” UMCS w dniach 22–26 lutego br.* 22 II Rektor i prorektor Węclawski wyjechali do Biłgoraja, gdzie odbyło się posiedzenie Rady Patronackiej Naszego Kolegium. 22 II Rektor udał się do Jarosławia, gdzie na miejscu zapoznał się z sytuacją tamtejszej Wyższej Szkoły Zawodowej po odwołaniu byłego rektora tej jednostki. 23 II lutego z rąk Rektora nominacje na stanowiska profesorów UMCS odebrali: K. Garbowski (Wydz. Humanistyczny), J. Mościbroda i J. Bański (obaj Wydz. BiNoZ). Po południu rektor Kamiński uczestniczył w spotkaniu z cyklu „Wieczory Literackie”, prowadzonym przez dr Annę Nasalską. Gościem cyklu, który zgromadził liczne grona pracowników, studentów naszej uczelni oraz młodzież i mieszkańców Lublina był znakomity współczesny pisarz Eustachy Ryłski. 27 II Rektor i prorektor Węclawski brali udział w spotkaniu, zorganizowanym w lubelskim ratuszu, a poświęconym projektowi „Lublin miastem wiedzy”. 28 II w akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka” odbyła się promocja książki ojca Tomasza Dostatnego *Zza bramy klasztoru*. W promocyjnym spotkaniu i dyskusji nad książką, która ukazała się staraniem Wydawnictwa UMCS udział brali: profesor Zbigniew Hołda, rektor UMCS profesor Wiesław A. Kamiński, metropolita Kościoła Prawosławnego abp. Abel oraz wiceminister Stefan Jurga.

EMP
Foto. Maciej Przysucha

GDZIE SZUKAĆ „WIADOMOŚCI UNIwersYTECKICH”?

W związku z licznymi zapytaniami Czytelników, wręcz z pretensjami i zażaleniami, dotyczącymi wysokości nakładu naszego miesięcznika od stycznia 2006 roku zamieszczamy nowy rozdzielnik „Wiadomości Uniwersyteckich”, aby drodzy Czytelnicy wiedzieli gdzie nas szukać. Zainteresowanych zawartością naszego Monitora Uczelnianego, którego nakład został także ograniczony, odsyłamy na stronę internetową UMCS pod adres <http://www.umcs.lublin.pl> (ścieżka dostępu: Uniwersytet wczoraj i dziś/Akty Prawne/Monitor Wiadomości).

ROZDZIELNIK

I.p.	Jednostka Organizacyjna	A Wąski
I. KIEROWNICTWO UNIwersYTETU		
1.	Rektor	1
2.	Prorektorzy	4
3.	Dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi	1
4.	Dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki	1
5.	Dziekan Wydziału Chemii	1
6.	Dziekan Wydziału Prawa i Administracji	1
7.	Dziekan Wydziału Humanistycznego	1
8.	Dziekan Wydziału Ekonomicznego	1
9.	Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii	1
10.	Dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii	1
11.	Dziekan Wydziału Politologii	1
12.	Dziekan Wydziału Artystycznego	1
13.	Dyrektor Administracyjny	1
14.	Zastępcy Dyrektora Administracyjnego (w tym z-ca dyr. ds. informacyjnej)	3
15.	Kwesor	1
16.	Kolegium Licencjackie UMCS w Białej Podlaskiej	1
17.	Kolegium Licencjackie UMCS w Bilgoraju	1
18.	Kolegium Licencjackie UMCS w Radomiu	1
19.	Kolegium Sztuk Pięknych w Kazimierzu D.	1
	Dział I. RAZEM:	24
II. JEDNOSTKI DZIAŁALNOŚCI PODSTAWOWEJ		
	Wydział Biologii i Nauk o Ziemi	30
20.	Zakład Biochemii	
21.	Pracownia Komputerowa	
22.	Instytut Mikrobiologii i Biotechnologii	
23.	Instytut Biologii	
24.	Instytut Nauk o Ziemi	
	Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	20
25.	Instytut Matematyki	
26.	Instytut Fizyki	
27.	Instytut Informatyki	
28.	WYDZIAŁ CHEMII	25
	Wydział Prawa i Administracji	16
29.	Katedra Postępowania Cywilnego	
30.	Katedra Prawa Wspólnot Europejskich	
31.	Instytut Administracji i Prawa Publicznego	
32.	Instytut Prawa Karnego	
33.	Instytut Prawa Cywilnego	
34.	Instytut Historii i Teorii Państwa i Prawa	
	Wydział Humanistyczny	45
35.	Instytut Archeologii	
36.	Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego z Pracownią Logopedyczną	
37.	Instytut Filologii Romańskiej	
38.	Instytut Germanistyki	
39.	Instytut Filologii Polskiej	
40.	Instytut Historii	
41.	Instytut Filologii Słowiańskiej	
42.	Instytut Anglistyki	
43.	Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej	
44.	Instytut Kulturoznawstwa	
	Wydział Ekonomiczny	14
45.	Instytut Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego	
46.	Instytut Zarządzania i Marketingu	
47.	Instytut Ekonomii	
	Wydział Pedagogiki i Psychologii	20
48.	Instytut Pedagogiki	
49.	Instytut Psychologii	
	Wydział Filozofii i Socjologii	10
50.	Instytut Filozofii	
51.	Instytut Socjologii	
52.	WYDZIAŁ POLITOLOGII	10
	Wydział Artystyczny	16
53.	Instytut Sztuk Pięknych	
54.	Instytut Muzyki	

I.p.	Jednostka Organizacyjna	A Wąski
Dział II. RAZEM:		
III. JEDNOSTKI OGÓLNOUNIwersYTECKIE		
55.	Biblioteka Główna	5
56.	Biblioteki Zakładowe	28
57.	Centrum Dokumentacji Europejskiej	1
58.	Wydawnictwo UMCS	1
59.	Archiwum i Muzeum UMCS	1
60.	Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych	1
61.	Studium Wychowania Fizycznego i Sportu	1
62.	Akademickie Centrum Kultury	2
63.	Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii Cudzoziemców	2
64.	Ogród Botaniczny	1
65.	Ośrodek Polskiego Komitetu Aliance Francaise	1
66.	Biblioteka British Council	1
67.	Uniwersyteckie Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych	1
68.	LUBMAN UMCS	1
	Dział III. RAZEM:	47
IV. ADMINISTRACJA		
69.	Zespół Analiz i Planowania	1
70.	Dział Badań Naukowych	1
71.	Dział BHP i O. Ppoż.	1
72.	Dział Toku Studiów	1
73.	Dział Spraw Studenckich	1
74.	Dział Spraw Osobowych	1
75.	Samodzielna Sekcja ds. Planowania i Zatrudnienia i Funduszu Plac	1
76.	Dział Spraw Socjalno-Bytowych	1
77.	Dział Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych	1
78.	Dział Projektów i Funduszy Zewnętrznych	1
79.	Dział Organizacyjny	1
80.	Kancelaria Uniwersytetu	1
81.	Zespół Kontrolno-Rewizyjny	1
82.	Audytor Wewnętrzny	1
83.	Kancelaria Radców Prawnych	1
84.	Samodzielne Stanowisko ds. Obronnych	1
85.	Dział Eksploatacji Obiektów	1
86.	Dział Technicznego Utrzymania Obiektów	1
87.	Dział Inwestycji i Remontów	1
88.	Dział Ewidencji Majątku	1
89.	Dział Księgowości Finansowej	1
90.	Dział Finansowy	1
91.	Dział Plac i Ubezpieczeń Społecznych	1
92.	Samodzielna Sekcja ds. Emerytalno-Rentowych i Kapitału Początkowego	1
93.	Dom Studenta Zaocznego	1
94.	Dział Transportu i Zaopatrzenia	1
95.	Dział Inwentaryzacji	1
96.	Dział Aparatury Naukowej	1
97.	Samodzielna Sekcja Zieleni	1
98.	Zespół ds. Akwizycji i Ochrony Wyników Badań	1
99.	Zespół ds. Promocji Uniwersytetu	1
100.	Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa	1
101.	Samodzielne Stanowisko ds. Zamówień Publicznych	1
102.	Główny Specjalista ds. Informacji Niejawnych	1
103.	Główny Specjalista ds. Informatyzacji Uniwersytetu	1
104.	Dział Zakład Poligrafii	1
105.	Administracja Osiedla Akademickiego	3
106.	Biuro Karier	1
107.	Dział Funduszy Strukturalnych	1
	Dział IV. RAZEM:	41
V. ORGANIZACJE SPOŁECZNE		
108.	Związek Nauczycielstwa Polskiego przy UMCS	1
109.	NSZZ Solidarność	1
110.	Samorząd Studencki	1
	Dział V. RAZEM:	3
	OGÓLEM:	321

Z PRAC SENATU

Posiedzenie 23 stycznia

W porządku obrad Senatu znalazły się sprawy dotyczące m. in. nadania tytułu Honorowego Profesora UMCS

prof. Andrejowi B. Boguckiemu, nadania Medalu Zasłużony dla UMCS prof. dr hab. Tomaszowi Goworkowi, nadania Medalu Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, zgody na wszczęcie postępowania w sprawie nadania doktoratu honoris causa UMCS prof. Stephenowi Fisherowi-Galatiemu, wniosku o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów za pracę doktorską dr Małgorzacie Fladze, uzupełnienia składów senackich komisji dyscyplinarnych, zmian w strukturze organizacyjnej UMCS, korekty planu rzeczowo-finansowego, prac nad nowym statutem uczelni oraz sprawy osobowe i bieżące.

Obrady Senatu UMCS poprzedziło wręczenie nominacji na stanowiska profesorów zwyczajnych prof. dr hab. Małgorzacie Borówko, prof. dr hab. Ryszardowi Kusze oraz prof. dr hab. Januszowi Szczodrakowi.

Część merytoryczną posiedzenia zainicjowały uchwały w sprawie nadania: prof. Andrejowi B. Boguckiemu tytułu Honorowego Profesora UMCS, prof. dr hab. Tadeuszowi Goworkowi Medalu Zasłużony dla UMCS, a także prof. dr hab. Władimirowi G. Kalinnikowowi oraz dr Aleksandrowi P. Kobzewowi Medalu Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska (sylwetki przedstawiam poniżej).

Ponadto, Senat wyraził zgodę na wszczęcie postępowania w sprawie nadania doktoratu honoris causa UMCS profesorowi Stephenowi Fisherowi-Galatiemu.

Senat poparł wniosek Dziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów za pracę doktorską dr Małgorzacie Fladze.

W trakcie posiedzenia uzupełniono skład senackich komisji dyscyplinarnych, a także dyskutowano nad założeniami nowego statutu uczelni. Proroktor ds. Rozwoju prof. dr hab. Jerzy Węclawski przedstawił informację dotyczącą korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2005.

Ponadto, dokonano zmian w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu. W tym zakresie Senat zaakceptował: przekształcenie Zakładu Fizyki Systemów Złożonych w Zakład Astrofizyki i Teorii Grawitacji oraz połączenie Zakładu Fizyki Jądrowej i Pracowni Oddziaływań Nadsubtelnych w Zakład Metod Jądrowych na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki; zmianę Pracowni Chemii Środowiskowej w Zakład Chemii Środowiskowej oraz zmianę Pracowni Technologii Światłowodów w Zakład Technologii Światłowodów na Wydziale Chemii; powołanie w miejsce Zakładu Historii Nowożytnej Zakładu Historii Powszechnej XIX wieku oraz Zakładu Historii Polski XIX wieku na Wydziale Humanistycznym; zmianę nazwy Pracowni Audiowizualnych Środków Dydaktycznych na Pracownię Komunikacji Multimedialnej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii; powołanie Zakładu Muzyki Rozrywkowej na Wydziale Artystycznym oraz utworzenie jednostki pozawydziałowej - Centrum Języka Portugalskiego Instytutu Camõesa.

Senat UMCS pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach (sylwetki awansowanych pracowników zamieszczam poniżej): mianowania dra hab. Henryka Mamcarza na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony - Wydział Ekonomiczny; mianowania prof. dr hab. Marii Chepil na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony - Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Robert Wąsiewicz

SYLWETKI

Prof. Andrej B. Bogucki jest zatrudniony na stanowisku profesora na Wydziale Geografii Uniwersytetu I. Franko we Lwowie. Od ponad 30 lat współpracuje w zakresie geografii z UMCS. Współpraca ta dotyczy w głównej mierze badań naukowych, dydaktyki oraz wymiany studenckiej. W jej ramach prowadzone są od blisko 10 lat na terenach zachodniej części Ukrainy badania nad problemami czwartorzędzu.

Prof. dr hab. Tomasz Goworek rozpoczął pracę na UMCS w 1955 r. Kierował Zakładem Fizyki Jądrowej. Działalność naukowa prof. T. Goworka dotyczyła zastosowania metody korelacji kierunkowych gamma-gamma do określania kwantowych charakterystyk jąder atomowych oraz wykorzystania anihilacji pozytonów do badania właściwości kryształów organicznych i materiałów porowatych. Jego dorobek naukowy obejmuje 11 artykułów monograficznych, 91 prac oryginalnych oraz 42 komunikaty naukowe. Nagrodzony przez studentów tytułem „Homo Didacticus”.

Prof. dr hab. Władimir G. Kalinnikow jest kierownikiem Oddziału Spektroskopii Jądrowej i Radiochemii w Laboratorium Problemów Jądrowych Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej (Rosja). Od 1969 r. współpracuje z fizykami UMCS. Współpracę ta przyniosła wymierne korzyści w postaci kilkuset wspólnych publikacji, z których większość ma charakter międzynarodowy.

Dr Aleksander P. Kobzew jest kierownikiem sektora w Laboratorium Fizyki Neutronowej Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej (Rosja). Od 1983 r. ściśle współpracuje z fizykami UMCS. Jej efektem jest kilkadziesiąt prac i komunikatów naukowych, a także szereg staży naukowych pracowników UMCS w Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych.

AWANSE

Prof. dr hab. Mariya Chepil ukończyła studia wyższe w Instytucie Kultury w Kijowie w 1986 r. Stopień doktora uzyskała w 1993 r., doktora habilitowanego w 2002 r. zaś tytuł profesora nauk humanistycznych w 2003 r. Od 2005 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Historii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej Instytutu Pedagogiki UMCS.

Zainteresowania naukowe prof. M. Chepil dotyczą m. in. teoretycznych podstaw pedagogiki, demokratyzacji szkolnictwa i wychowania, doskonalenia oświaty na Ukrainie, dziejów oświaty i myśli pedagogicznej.

Dorobek naukowy prof. M. Chepil liczy ponad 120 pozycji. Była promotorem czterech rozpraw doktorskich.

Uczestniczy w życiu naukowym Ukrainy i Polski, biorąc czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych.

Dr hab. Henryk Mamcarz ukończył studia wyższe na Wydziale Ekonomicznym UMCS. Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskał w 1979 r., zaś doktora habilitowanego w 1997 r. Obecnie jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Rynków Finansowych. Pełni funkcję kierownika zakładu.

Zainteresowania naukowe dr hab. H. Mamcarza dotyczą problematyki rynków finansowych.

Dorobek naukowy dr hab. H. Mamcarza liczy 73 prace, w tym 3 książki oraz 48 artykułów. Był promotorem rozprawy doktorskiej oraz recenzentem w czterech przewodach doktorskich.

Dr hab. H. Mamcarz pełnił funkcję prodziekana ds. studenckich na Wydziale Ekonomicznym UMCS oraz uczestniczył w pracach Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania.

SERWIS ZWIĄZKOWY

Dyrektywa Bolkensteina w sprawie usług a nauka i edukacja!

W połowie lutego parlament w Strasburgu rozpatrywał sprawę tzw. dyrektywy usługowej (Bolkensteina). Kontrowersje wokół niej trwają od ponad roku, tj. od samego początku zaprezentowania dyrektywy Unii Europejskiej przez austriackiego ministra Fritsa Bolkensteina. W sferze dyskusji znalazła się też edukacja i nauka, potraktowane jako usługi interesu ogólnego. Przeciwno takiemu traktowaniu edukacji wystąpił Europejski Komitet Związków Zawodowych dla Edukacji (European Trade Union Committee for Education ETUCE), wychodząc z założenia, że zgodnie z Traktatem Akcesyjnym UE „za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych pełną odpowiedzialność zachowują państwa członkowskie”, a więc nie może być przedmiotem handlu.

Krajowa Sekcja Nauki wraz z Sekretariatem Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” na zaproszenie Centrali ETUCE, gdzie są afiliowane, wzięły udział w demonstracji, zorganizowanej w Strasburgu, mającej na celu wyłączenie edukacji z dyrektywy w sprawie usług. Byliśmy tam z hasłami: „Education is not for sale” (edukacja nie jest na sprzedaż) „No trade with Education” (nie handlować edukacją). Spotkaliśmy się też w tej sprawie z polskimi eurodeputowanymi (J. Pinior, B. Geremek, J. Kułakowski). Głosy polskich europosłów rozproszyły się jednak, gdyż posłowie reprezentują w europarlamencie nie kraj, lecz partie do których należą. A tu jest już różnie z interesami! Mimo że nasze hasła utonęły w kilkudziesięciotysięcznej demonstracji związków zawodowych z UE, prezentujących różne problemy związane z usługami, europarlamentarzyści przegłosowali dyrektywę, wyłączając z niej kwestię edukacji jako jedną z kilkuset poprawek, co można uznać za sukces. W tym kształcie dyrektywa zmieniła swój charakter i z pewnością dojdzie do kolejnych jej renegocjacji. Jednak w wielu miejscach pozostaje ona niekorzystna dla polskich przedsiębiorców handlujących rzeczywistymi usługami, np.: budownictwo, produkcja żywności.

Problem, czym jest i ma być edukacja i nauka w ciągle zmieniającej się ekonomii UE pozostaje wciąż aktualny. Wiele lat temu sygnalizowałem, na podstawie informacji związkowej NSZZ „S”, problem „procesu bolońskiego”, który właśnie do nas dotarł i sprawia wiele kłopotów w realizacji. Teraz sygnalizuję problem handlu nauką i edukacją. Apeluję do społeczności akademickiej o zapoznanie się z nim. Pomoże to w przyszłości lepiej przyjmować nie zawsze łatwe uregulowania Unii Europejskiej.

Strasburg – luty 2006

Józef Kaczor

ZDANIEM BLONDYNKI

Lublin – no przecież tylko Lublin!

Pani prof. Magdalena Maczyska z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego była ostatnio na konferencji w Hiszpanii. Z satysfakcją przysłała nam swój identyfikator z komentarzem organizatorów.

Mesa Redonda Hispano-Francesa

Galia e Hispania

PONENTE

Prof. Dr. Magdalena Maczyska

Inst. de Arqueologia. Univ. de Lublin

Organizatorzy byli zdziwieni, że poza ośrodkiem lubelskim istnieje w Polsce jeszcze inna archeologia...!

Pożegnanie Przyjaciela

5 marca 2006 r. odszedł od nas na zawsze Marek Jędrych, wieloletni pracownik Wydawnictwa UMCS, nasz redakcyjny Kolega zajmujący się redagowaniem tekstów „Wiadomości uniwersyteckich”. Był absolwentem filologii polskiej naszej uczelni

Początkowo pracował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, aby w 1975 roku związać się zawodowo z naszą uniwersytecką oficyną wydawniczą. Podjął pracę na stanowisku redaktora w Dziale Wydawnictw Annales w 1975 r., a kolejne lata jego awansów i kariery to: rok 1979 – starszy redaktor, a następnie kierownik Działu (1981 – 1995). Z naszym uniwersyteckim miesięcznikiem związany formalnie był przez 15 lat, ale współpracował z redakcją od dawna, niemal od zawsze. Tyle dat, tyle formalności przy przedstawieniu Go oficjalnie.

A jak przedstawić Go zwyczajnie, po koleżeńsku. Był Człowiekiem niezwykle skromnym i pracowitym. To Jemu nasza gazeta zawdzięczała formę edytorską, dbał o oprawę plastyczną kontaktując się wielokrotnie z zaprzyjaźnionymi plastykami. Fotografie naszej okładki i ilustracje były adekwatnie dobrane do pory roku, do zawartości numerów. Pilnował terminów produkcji i wydawania, i co najważniejsze dbał o poprawność języka. Zawsze czynił to z ogromną kulturą, delikatnie sugerując zmiany tak, by Broń Boże nie urazić autorów. Był też po prostu dobrym Człowiekiem. I ja, i wiele osób możemy powiedzieć, że bezkarnie nieraz z tej dobroci korzystaliśmy. Zawsze miał dla nas czas, proszony przyjeżdżał po odbiór materiałów, przypominał z uśmiechem o zobowiązaniach i terminach.

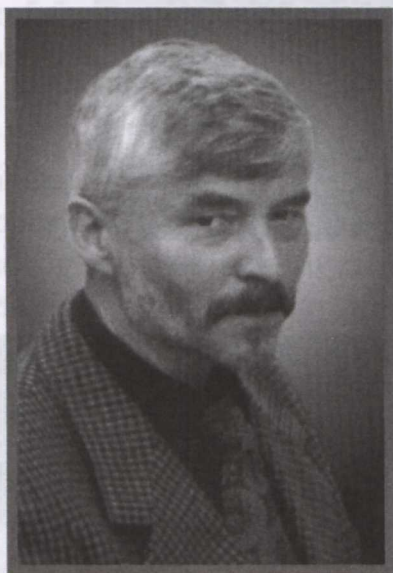
Już będąc ciężko chory współpracował z nami korzystając z krótkich przerw a terapii, funkcjonowaniu pomagał Mu Internet i komputer, tak się ostatnio kontaktowaliśmy. Wiedziałam, że jest ciężko chory i nieuchronnie zbliża się koniec, ale do końca, nawet irracjonalnie, wydawało mi się, że w tej walce z chorobą zwycięży. Niestety.

Jeden z naszych wspólnych znajomych nazwał Marka „człowiekiem drugiego planu”. Tak, to bardzo trafne określenie. Nie dbał o to, czy On i jego praca będą zauważone, honorowane. Po prostu wykonywał swoje obowiązki najlepiej jak umiał, z ogromnym zaangażowaniem, a „Wiadomości” były jego ukochanym „trzecim dzieckiem”.

Kiedy dotarła do mnie wiadomość o Jego śmierci, przekazałam ją do polskich uczelni, do redakcji czasopism akademickich. Nadesłano kondolencje i wyrazy współczucia z całej Polski. Był bowiem Marek w naszym środowisku niezwykle ceniony i lubiany. Wiele osób, tak jak ja, nie mogło pogodzić się z wiadomością o jego śmierci.

Żegnaliśmy Go 10 marca, w uroczystości brały udział rzesze braci akademickiej, przyjaciół z „Solidarności”, z lubelskich wydawnictw. Zjawili się autorzy, współpracownicy, przyjaciele i koledzy. Wszyscy, którzy Go cenili i kochali.

Redaktor Naczelna z Zespołem

śp. Marek Jędrych

Od Wydawnictwa

To wiemy, że bieg się skończy / I rozłączone się złączy
W Jedno, tak jak być miało: / Dusza i biedne ciało.

Cz. Miłosz, Jasności promieniste

W poczuciu ogromnej straty żegnamy naszego serdecznego Przyjaciela i Kolegę. Odszedł od nas wspaniały Człowiek, życzliwy Kolega, oddany Przyjaciel.

Swoją osobowością wyróżniał się w środowisku akademickim – to Człowiek wysokiej kultury, ogromnej wrażliwości, taktowny, dyskretny, niezawodny i niezwykle skromny, wysokiej klasy profesjonalista w dziedzinie edytorstwa.

Książka była Jego pasją zarówno na etapie jej powstawania, jak i w aspekcie merytorycznym i formalnym. Wiedział o niej wszystko. Był z zamiłowania bibliofilem i wieloletnim członkiem Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki.

Mimo licznych zajęć znajdował czas na pracę twórczą. Zaistniał jako autor publikacji na temat antyku w literaturze polskiej, recenzji, wstępów do edycji beletrystycznych i tomików poetyckich.

Pracę zawodową, w tym wieloletnią funkcję kierownika Wydawnictwa UMCS, godził z zaangażowaniem społecznym. Współpracował aktywnie z towarzystwami regionalnymi Lubelszczyzny, uczestnicząc czynnie w utrwalaniu tradycji naszego regionu i w upowszechnianiu wiedzy o nim.

W środowisku lubelskim znana jest Jego determinacja w zakładaniu regionalnych i uczelnianych struktur Solidarności.

To głównie Jemu społeczność akademicka zawdzięcza zawartość i formę „Wiadomości Uniwersyteckich”, miesięcznika, który był Jego dziełem, powodem do dumy i który redagował do ostatnich chwil swego życia.

W Zmarłym straciliśmy Człowieka wielkiego formatu, nieocenionego i niezwykle oddanego pracy redaktora.

Koleżanki i Koledzy z Wydawnictwa UMCS

Marek Jędrych

(17.06.1949 – 5.03.2006)

*[...] Śmierć przenika przez życie
jak światło przez pajęczynę
wiszącą w drzwiach
zamkniętego pokoju [...]*

Tadeusz Różewicz

Ukończył LO im. Jana Zamojskiego w Lublinie oraz studia polonistyczne na UMCS w 1972 roku. Po studiach krótko pracował w wydawnictwie KUL, a następnie na całe życie związał się z Wydawnictwem UMCS, w którym był początkowo redaktorem a latach 1981-1995 kierownikiem, wybranym w wyniku konkursu. Od roku 1991 był redaktorem, powstałych po okresie transformacji, „Wiadomości Uniwersyteckich”, które redagował do ostatnich tygodni życia, będąc poważnie chorym.

Z „Solidarnością” związał się od początku jej powstania w roku 1980, wiedział jak ważne było wtedy słowo pisane, prawda bez cenzury. Na przełomie lat 1980/81 utworzył w Lublinie, wraz z Norbertem Wojciechowskim, Stowarzyszenie Wydawnictw Niezależnych, które wspomagało lawinowo rozwijającą się wówczas prasę i publikacje niezależne NSZZ „Solidarność”, którego to procesu nie zdołał zahamować stan wojenny. Marek, będąc kierownikiem Wydawnictwa UMCS, w stanie wojennym dyskretnie pomagał podziemnemu ruchowi wydawniczemu, nie narażając jednak Wydawnictwa na represje SB.

Do Komisji Zakładowej wybrany został 12 listopada 1991 roku (w tym samym dniu wybrano mnie przewodniczącym „Solidarności” UMCS) i od tego czasu zaczęła się nasza z Markiem współpraca, znajomość i przyjaźń. Trudne to były czasy politycznych rozwarstwień, tworzenia nowego oblicza UMCS, pierwsze trudności pracownicze (zwolnienia grupowe). Marek swoim pisaniem, komunikatami, serwisem związkowym w „Wiadomościach Uniwersyteckich” nie pozwalał nam w Komisji Zakładowej zwątpić w cel i sens działania NSZZ „S”. Przekonywał, że trzeba się angażować w działalność regionalną, był delegatem na WZD Regionu Środkowo-Wschodniego, gdzie wspólnie uczestniczyliśmy w Komisjach uchwał i wniosków, próbowaliśmy wpływać na kształt biuletynu regionalnego. Był członkiem Zarządu Regionu Środkowowschodniego NSZZ „S” w latach 1995-1998.

Marek Jędrych

(17.06.1949 – 5.03.2006)

Wiele wnosił do prac Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”, ale przede wszystkim pisał, uporządkował pracę KZ „S” UMCS i zachęcał nas do różnych działań. Był dobrym, optymistycznym duchem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS. Nawet Jego krótkie teksty w „Wiadomościach Uniwersyteckich” pozwalały nam wierzyć, że to, co robimy ma sens, chociaż sytuacja pracownicza na UMCS nie wyglądała optymistycznie. To Marek namówił mnie do pisania do biuletynu regionalnego. Zabiegano o to, aby Marek został redaktorem tego biuletynu, ale nie przyjął tej funkcji. Robił swoje w Wydawnictwie UMCS. Mówił, że działanie bez opisanego, bez relacji jest niepełne. Przekonałem się o tym w 20. rocznicę powstania NSZZ „Solidarność”, kiedy to udało mi się wydać broszurę z Sympozjum „Przed Sierpniem był Lipiec”. A potem były opracowania: „Solidarność UMCS 1980-2000” na XX-lecie i „Solidarność UMCS 1980-2005” na XXV-lecie NSZZ „Solidarność” UMCS, których Marek był głównym redaktorem. Nad tą ostatnią publikacją pracował, będąc już ciężko chorym. To była chyba ostatnia Jego książka. Bardzo się martwił, że zdjęcia w opracowaniu kiepsko się wydrukowały, z najwyższym wysiłkiem nanosił poprawki. Pracując nad tekstem o 25-leciu „S” UMCS w „Wiadomościach Uniwersyteckich” w styczniu 2006 roku żałował, że na okładce nie było zdjęcia sztandaru „Solidarności” UMCS. Wielką radością Marka było wydrukowanie wzruszającego tekstu przemówienia JM Rektora Wiesława A. Kamińskiego – kolegi, z którym 15 lat wcześniej wraz z prof. Stefanem Symotiukiem i Elżbietą Mulawą-Pachol tworzyli ten uniwersytecki miesięcznik.

Cmentarz przy ulicy Unickiej. Zimowa pogoda śnieg i kopczyk ziemi. Grudki głucho uderzające o trumnę. Tradycyjny pochówek do ziemi. Nad mogiłą pokrytą wieńcami od rodziny, przyjaciół, Wydawnictwa i władz UMCS pochylają się sztandary Zarządu Regionu NSZZ „S” i „Solidarności” UMCS. Tak niedawno Marek relacjonował w „Wiadomościach Uniwersyteckich” uroczystość poświęcenia tego sztandaru. Teraz płótno sztandaru smutno chyli się nad mogiłą.

Kto zredaguje następny serwis związkowy NSZZ „S”?

Marku byłeś niezastąpiony,
będzie nam Ciebie brakowało.

Józef Kaczor oraz Przyjaciele z „Solidarności” UMCS

ROZMOWA „WIADOMOŚCI” – ZAPRASZAMY DO DYSKUSJI

O KARIERZE NAUKOWEJ

Refleksje prof. dr. hab. Kazimierza Goebła

Jest Pan osobą, która jak wiadomo szybko zdobywała stopnie akademickie, wykształciła sporą grupę doktorów i samodzielnych pracowników, co nie przeszkadzało jednocześnie przeznaczać dużo czasu na sprawy organizacyjne nauki i administrowanie uniwersytetem.

Jak Pańskim zdaniem powinna wyglądać kariera akademicka?

Dyskusje na temat, jak powinna przebiegać kariera akademicka, jak szybko winno się zdobywać stopnie, co naprawdę liczy się a co nie, na drodze od studenta do bycia uczonym, toczą się we wszystkich ośrodkach akademickich na świecie od zawsze.

U nas większe zainteresowanie tym tematem powstaje przy okazji rozmaitych zmian, jak ogłoszenie nowej ustawy akademickiej czy praca nad nowym Statutem uczelni. Myślę, że Pani pytanie związane jest właśnie z taką sytuacją. Podobno jestem znany na uniwersytecie jako ktoś mający dość ostre poglądy i ktoś dość wymagający. Nie chcę proponować żadnego modelu, wymieniać szczegółowo, ile lat powinno się być asystentem, ile lat mieć na doktorat czy habilitację, od kiedy powinna być zapewniona stałość zatrudnienia, kogo uważać za pomocniczego, a kogo za samodzielnego pracownika naukowego itp.

Proponując takie rzeczy natychmiast spotkałbym się z uwagami, które znam od dawna. Oto kilka z nich: jako matematyk nie rozumie Pan humanistów (prawników, fizyków, biologów itp.), każda dziedzina ma swoją specyfikę, teoretykowi jest łatwiej niż w naukach doświadczalnych. Tego rodzaju uwagi słyszałem wiele razy, a podkreślone wyżej słowo „specyfika” nie należy do moich ulubionych.

Pozwolę więc sobie tylko rzucić kilka myśli na temat uznawanych przeze mnie zasad życia akademickiego.

Zacznijmy więc od początku – karierę naukową wybiera się w młodości. Wybierają na ogół młodzi ludzie wyróżniający się na studiach, zdolni i mający nadzieję. Wybierają dlatego, że w trakcie studiów polubili swoją dziedzinę, atmosferę uczelni, styl pracy a nierzadko

swoich nauczycieli i mistrzów. mógłbym takiemu „młodemu pracownikowi nauki”

To czego na ogół nie wiedzą to fakt, że nie wybierają łatwego życia, nie wybierają bogactwa, a co najwyżej lata ciężkiej pracy. Jeśli lata uwieńczone sukcesami, to dobrą pozycję społeczną, jako tako stabilną finansowo. Nie dotyczy to tylko naszego kraju, ale z moich obserwacji, tak jest prawie wszędzie na świecie.

Młody człowiek zaczynający pracę na uniwersytecie nie jest pewny, a moim zdaniem, nie powinien być pewny, czy na nim pozostanie. Czy ta recepta na życie będzie mu odpowiadać. Czy „akademia” go przyjmie, czy nie pojawi się coś innego, bardziej atrakcyjnego lub intratnego, co go pociągnie. Powinien z tego sobie zdawać sprawę.

Zalóżmy jednak, że mamy do czynienia z osobnikiem szalonym, zdeterminowanym, wierzącym, że będzie wielkim, dokona wspaniałych odkryć, wykształci zastępy studentów, zdobędzie sławę i uznanie w środowiskach naukowych. Cóż patrząc ze swego doświadczenia

Najważniejsze daty związane z karierą akademicką prof. dr. hab. Kazimierza Goebła:

1958–1963 studiował matematykę na wydziale Mat.Fiz. Chem. Od 1963 roku zatrudniony jest w naszej uczelni. Daty uzyskania stopni naukowych:

1967 – doktorat
1971 – habilitacja
1977 – nadanie tytułu profesora nadzwyczajnego nauk matematycznych
1987 – nadanie tytułu profesora zwyczajnego.

Podczas pracy w uczelni pełnił wiele funkcji, najważniejsze z nich to: od 1980 roku do dzisiaj jest kierownikiem Zakładu Równań Różniczkowych Instytutu Matematyki UMCS. Prorektor naszej uczelni w latach (1984–1987, 1990–1993). W latach (dwie kadencje) 1993–1999 roku rektor UMCS. Również przez dwie kadencje w latach 1993–1999 był Prezesem Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

radzić.

Po pierwsze: podstawowym obowiązkiem młodego pracownika nauki jest jak najszybciej przestać nim być!

Nie chodzi o to by jak najszybciej zrobić byle jaki doktorat i załatwić formalność w postaci stopnia, ale o to by rzucić się na głęboką wodę, zając się trudnymi problemami i stanąć do wyścigu z najlepszymi. Pozbyć się kompleksów szybko, nie starzejąc się, pozbyć się w swoim życiorysie słowa „młody”. Jeśli się to uda, jest szansa na karierę akademicką. Jeśli nie, trzeba zastanowić się, czy nie

wybrać innego sposobu na życie. Odejścia z uniwersytetu do innej pracy zdarzają się i często dają dobry efekt. Znam wiele przykładów ludzi, dla których epizod uczelniany czy uniwersytecki jest historią, którzy porobili inne kariery, a pobyt na uczelni pozostawił ślad.

Dla rozwoju naukowego młodego człowieka, etap pracy do doktoratu jest najważniejszy. Wszystkie dotychczasowe ustawy akademickie, które pamiętam, pozwoliły dojrze-

wać młodemu człowiekowi aż 8 lat. To długo! Najlepsi potrzebują uporać się z problemem w czasie o wiele krótszym. Oczywiście wiele zależy tu od nas nauczycieli, promotorów, prowadzących i odpowiedzialnych za prawidłowy rozwój doktorantów. A mamy swoje grzechy. Zbyt często zdarzają się przypadki, że przyzwyczajeni do swoich uczniów, którzy się „opóźniają” pod koniec tego okresu, łagodniejemy i doprowadzamy do uzyskania stopnia słabego, na podstawie obniżonych kryteriów. Moim głębokim przekonaniem jest, że dla prestiżu naszego zawodu, dla znaczenia naszej uczelni nie wolno dopuszczać do obniżania poziomu przewodów doktorskich („przez doktorat nie wolno nikogo przeciągać za uszy”)! Dotyczy to zarówno doktoratów uzyskanych w drodze studiów doktoranckich, jak i asystentury. Moim zdaniem wprowadzenie u nas studiów doktoranckich doprowadziło już do pewnego obniżenia wymagań. Stopień uzyskuje się tam szybciej, ale tradycyjna droga przez asystenturę prowadzi do większej dojrzałości.

Spójrzmy teraz na młodego, ale już dojrzałego człowieka (mam nadzieję, że przed 30) po doktoracie. Nasz tradycyjny system akademicki wyznacza mu pewien okres (9 lat z ewentualnymi przedłużeniami) na uzyskanie wyników i prowadzenie badań, które w efekcie prowadzą do usamodzielnienia się, czyli habilitacji. Od lat toczą się dyskusje, czy ten system jest właściwy, czy nie należy tego drugiego stopnia zlikwidować, czy nie wydłużyć okresu jego uzyskania itp. Tu poglądy i emocje się mieszają. W ocenie postępowania bierze się pod uwagę rozwój danej dziedziny nauki, rozwój danej uczelni, a także uwarunkowania życiowe konkretnej osoby. Im dłużej się nad tym zastanawiam, tym bardziej podoba mi się system, z którym zetknąłem się przed przeszło 30. laty w USA, polegający na tym, że z naszym doktorantem się żegnamy. Uczelnie amerykańskie nie zatrudniają swoich doktorantów. Wiem, że nikogo nie przekonam, że taka sytuacja jest właściwa, dobra i możliwa w Polsce. Ale jest to dobre

ROZMOWA „WIADOMOŚCI” – ZAPRASZAMY DO DYSKUSJI

dla uczelni, gdyż blokuje powstawanie nie szkół przez duże ‘S’, a szkółek czyli grupek powielających tę samą problematykę. Ten system pozwala naprawdę się usamodzielnic. Ponieważ niewielu da się przekonać do tak dynamicznej polityki kadrowej, pozostaje mi tylko dać tu parę porad dla nowych doktorów. Po pierwsze: starajcie się uciec od tematyki swojego promotora, a jeśli nawet w niej pozostajecie, postarajcie się o jak największą niezależność. Po drugie: starajcie się wyjść ze swojego ośrodka, jeśli nie przez opuszczenie go to poprzez utrzymywanie jak najbogatszych kontaktów z innymi dobrymi i starajcie się im dorównać. Można i trzeba szanować swojego mistrza, gdy się wiele od niego otrzymało. Można być zadowolonym i dumnym, że się pochodzi z „dobrej szkoły”. Ale każdą szkołę powinno się skończyć. Nie ma sensu zostawać na wiele lat w tej samej klasie. Po trzecie – jeśli Ci źle na uczelni, odejdź, jest tyle pięknych zawodów.

Krok następny – habilitacja.

Nie znoszę stwierdzeń: robię doktorat, robię habilitację. Raczej prowadzę badania naukowe w mojej specjalności, rozwijam się, a jeśli ich wynik jest wystarczająco ważki, mogę starać się o uznanie środowiska zwane habilitacją. Daje mi to prawo do pełnej samodzielności prowadzenia badań, prawo do samodzielnego kształcenia i promowania uczniów, doktorów, prawo do prowadzenia autorskich wykładów.

Pytanie, czy stopień ten jest potrzebny w naszym systemie, ciągle powraca w dyskusjach. Jej przeciwnicy często podają USA, gdzie po doktoracie nie istnieje już żaden wyższy stopień naukowy. Zwolennicy likwidacji habilitacji w Polsce pomijają zawsze milczeniem fakt, że istnieją tam inne zabezpieczenia: wielokrotne odnawianie kontraktów, solidne, nie cukierkowe i nie tylko formalne oceny, wysokie wymaganie od ludzi starających się o stabilizację, tzw. tenure. Jakże różne i ostrzejsze są tam teksty pisane przez opiniodawców, jakże często zdarza się, że kandydat pracujący na tym samym Wydziale dostaje mierne oceny, a Wydział to akceptuje i nie przedłuża kontraktu.

Oso biście należę do zwolenników utrzymania tradycyjnego

systemu z habilitacją. Chcąc awansować w hierarchii uniwersyteckiej, należy starać się przejść przez ten próg szybko. W naszej rzeczywistości połowę albo dużo więcej stopni tych uzyskiwanych jest w wieku powyżej 40 lat, a także nawet powyżej 50.

Wiem i zdaję sobie sprawę, czym jest uzyskanie stopnia doktora habilitowanego dla kogoś kto na uczelni spędził dwadzieścia parę, a nawet i trzydzieści lat. Uzyskuje on satysfakcję, poczucie bezpieczeństwa, dostęp do pewnych funkcji, ale często nie ma już czasu i chęci na podejmowanie nowych wyzwań. Dla uczelni taka habilitacja to głównie fakt statystyczny. Nie wpływa on w znaczący sposób na poziom badań, uznanie i prestiż szkoły.

Jeśli uzyska się ten stopień szybko, w pełni sił twórczych, podstawowym obowiązkiem staje się kształcenie i opieka nad młodą kadrą. Obowiązek szukania talentów, pomagania im, dbania o ich rozwój. Niebezpieczeństwo, które obserwuję ostatnio, występuje przy kolejnych awansach. I stary zwyczaj akademicki, i obecne unormowania prawne obligują nas do promowania doktorantów przy kolejnym awansie na profesora. Pamiętajmy, że ten formalny wymóg nie zwalnia nas z obowiązku dbania o jakość. Jest źle, gdy promotorowi bardziej zależy na wypromowaniu doktoranta niż kandydatowi na przejściu przez ten próg.

Etap następny – profesura.

Odkąd pracuję na uczelni systemy się zmieniały. Jestem jednym z ostatnich, który dwukrotnie zapraszany był do Belwederu na wręczanie tytułów profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego.

Obecne rozwiązania wprowadziły stanowisko profesora uczelnianego i tylko jeden tytuł. Słyszysz się dalsze głosy, że tytuł nadawany przez Prezydenta RP powinien być zniesiony, podaje się znowu przykłady innych państw. Tu pozostają konserwatywny i staroświecki. Jestem za utrzymaniem tego polskiego zwyczaju. Może właśnie dlatego, że profesurze nadajemy tak wysoką rangę nasz zawód, mimo rozmaitych zmian systemów, zachował tak duże uznanie społeczne. Nie psujmy tego przez zmianę starej tradycji. Ale nie psujmy tego też swoimi

zachowaniami: wieloetatowością, firmowaniem wątpliwej jakości badań, firmowaniem wątpliwej jakości inicjatyw pseudoedukacyjnych. Niestety poprzednia liberalna Ustawa o szkolnictwie wyższym pozwoliła na dość swobodne tworzenie szkół wyższych. Moja ocena tej sytuacji jest zdecydowanie negatywna. Myślę, że pozostaną niezrozumiany, ale uważam, że profesor może wypełniać solidnie wszystkie swoje obowiązki tylko na jednej uczelni.

Badania naukowe i publikacje.

Mój nauczyciel chemii w szkole średniej przekazywał mi wiedzę, ale też pewną mądrość. Wiedza to między innymi fakt, że istnieją dwa kwasy: siarkowy i siarkawy. A mądrość to jego powiedzenie i przestroga. Są badania naukowe i badania „naukowe”, wystrzegaj się tych drugich.

Jest ogólnie przyjęte, że miarą oceny działalności naukowej w czasie całej naszej kariery jest nasza lista publikacji. Wśród matematyków, których jestem przedstawicielem, panuje moim zdaniem głębokie uznanie dla słowa pisanego. Stąd moje przekonanie – pisać należy tylko to, co ma jakąś wartość. Nie wszystko, co pomyślałem wieczorem nadaje się do przeniesienia na papier rano. Obserwuje się czasem praktyki łatwego budowania długiej listy publikacji. Świadczy się „wzajemne usługi” wymian współautorstwa z kolegami. Zdarzało mi się spotykać ludzi z różnych dziedzin chwalebnych się opublikowaniem kilkuset prac lub kilkudziesięciu książek. Nie wierzę w wartość takich prac. Nie starajmy się ścigać się z dziennikarzami, którzy z racji wykonywanego zawodu muszą pisać jak najwięcej. Nas obowiązuje dużo dłuższy czas namysłu.

Funkcje akademickie

Jak wiemy, po długim okresie zarządzania uczelnia metodą administracyjną, po 1981 roku kiedy przywrócono starą demokrację akademicką, zdarza się nam pełnić różne funkcje, które powierzają nam koledzy i współpracownicy. Ze wszystkich wymiarów demokracji: politycznej, samorządowej, korporacyjnej, nasza demokracja akademicka jest chyba najbardziej dojrzała. Do rzadkości należą złe wybory, konieczność odwołania czy rezygnacje, a dokonany wybór jest akceptowany nawet przez

przeciwników, tak jak być powinno. Zgódźmy się, że nie wszyscy do pełnienia takich funkcji się nadają. Są uczeni świetni w swej dziedzinie, a nieporadni, niezdecydowani i nie umiejący podejmować codziennych decyzji. Są ludzie sfrustrowani, ciągle niezadowoleni i narzekający. Ci lepiej niech nie próbują. Mam kilka rad dla tych, którzy zgadzają się pełnić funkcje akademickie – dyrektora, dziekana, prorektora, rektora. Kiedyś dziennikarz pytał mnie jako rektora, co jest w tej funkcji najważniejsze? Powiedziałem – trzeba w głowie włączyć sobie dzwonek alarmowy, który będzie sygnalizował i co pewien czas podpowiadał: Nie jesteś najmądrzejszy. Zapytaj fachowców i poradź się. Uznawaj kompetencje innych. Nie jesteś omnibusem. Ufaj ludziom, niezależnie od ich miejsca w hierarchii akademickiej. Ale jednocześnie pamiętaj, że nie możesz się przymilać, dawać niespełnionych obietnic. Nie bądź niczym zakładnikiem, bądź niezależny i gdy trzeba nie uchylaj się od niepopularnych decyzji. Bo (jak chyba mówił śp. Rektor Seidler) „nie jesteś złotą dwudziestodolarówką, nie musisz podobać się każdemu”.

Na zakończenie zdanie do wszystkich, od Asystenta po Profesora. Jeśli wybrałeś ten sposób na życie. Jeśli związałeś się z uczelnia, którą uważasz za swój drugi dom. Jeśli masz tam ludzi bliskich: szefów i podwładnych, studentów, pracowników administracji i obsługi to „graj fair”. Możesz walczyć o swoje racje, możesz spierać się i kłócić. Możesz mieć gorsze i lepsze okresy w pracy. Jest parę rzeczy których, moim zdaniem, nie wolno robić. Oto trzy z moich zasad. Nie wolno narzekać na studentów. Są tacy jacy są, a raczej tacy jacy my jesteśmy. Nie wolno obrażać się na uniwersytet. Czasem dobro wspólne musi stanąć ponad naszym interesem. Czasem nawet najlepsi popełniają błędy. Nie hoduj w sobie uraz i frustracji. Niekiedy to co dla Ciebie jest oczywiste, wcale takie nie jest. Nie wolno starać się żyć bezstresowo. Uprawianie nauki jest radosne, ale jest i ma być stresujące. Trzeba z tym żyć.

Refleksji wysłuchała
Elżbieta Mulawa-Pachol

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

POLSKO-UKRAIŃSKIE SEMINARIUM „GLACJAŁ I PERYGLACJAŁ POLESIA WOŁYŃSKIEGO”

W dniach 11–15 września 2005 roku w Szacku na Polesiu Wołyńskim odbyło się trzynaste seminarium geologiczno-geomorfologiczne z serii spotkań ukraińsko-polskich. Przebiegało ono, tym razem, pod hasłem „Glacjal i peryglacjal Polesia Wołyńskiego”. Na miejsce obrad organizatorzy wybrali malowniczo położoną nad jeziorem Piaseczno stację naukową Uniwersytetu Lwowskiego. Ze strony ukraińskiej komitet organizacyjny reprezentowali: prof. Andrij Bogucki i dr Roman Dmytruk (Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie), prof. Włodzimierz Szelkopljas (Instytut Nauk Geologicznych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy) oraz dr Iwan Zaleskij (Równieńska Ekspedycja Geologiczna). Ze strony polskiej uczestniczyli: prof. Józef Wojtanowicz, prof. Maria Łanczont i dr Paweł Zieliński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), prof. Roman Chlebowski (Uniwersytet Warszawski), prof. Leszek Lindner (Komitet Badań Czwartorzędu PAN). W obradach wziął również udział prof. Jarosław Chomyn, dziekan Wydziału Geografii Uniwersytetu Lwowskiego.

Organizatorzy dedykowali XIII Seminarium wybitnym badaczom Polesia Wołyńskiego – Pawłowi Tutkowskiemu i Edwardowi Rühle, warto zatem przypomnieć sylwetki obydwu nieżyjących już naukowców.

W bieżącym roku mija stuletnia rocznica urodzin profesora Edwarda Rühle – wybitnego polskiego geologa, wieloletniego pracownika, a w latach 1955–1966 dyrektora naczelnego Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie. To właśnie na zachodnim Polesiu Wołyńskim, na którym pracował w grupie prof. Stanisława Lencewicza, zdobywał w okresie międzywojennym doświadczenie terenowe. We wstępie do materiałów konferencyjnych prof. E. Mojski podał bibliografię 14 prac naukowych E. Rühle dotyczących terenu Polesia podkreślając, że to właśnie one stały się podstawą sukcesów, jakie odniósł w Państwowym Instytucie Geologicznym. Prace te to m.in. *Morfologia i geologia wzgórz dorzecza górnej Prypeci, Utwory lodowcowe w zachodniej części Polesia Wołyńskiego, Kreda i trzeciorzęd zachodniego Polesia oraz Procesy dynamiczne w zbiornikach jeziornych i charakter ich osadów na przykładzie jeziora Świtaż*.

Z Polesiem Wołyńskim związana była również wieloletnia działalność naukowa Pawła Tutkowskiego. Obszar Polesia dostarczał mu nie tylko materiałów do ugruntowania eolicznej hipotezy pochodzenia lessów, lecz również do rozwoju badań nad krasem, genezą jezior, strefowością krajobrazów i wieloma innymi zagadnieniami. Otwierając obrady, prof. Andrij Bogucki – przewodniczący komitetu organizacyjnego – podkreślił, że wszystkie zagadnienia dotyczące glacjal i peryglacjal na obszarze Polesia Wołyńskiego, będące przedmiotem dyskusji podczas Seminarium, zostały zapoczątkowane przez Pawła Tutkowskiego. Ten wybitny geolog i geograf był w gronie 12 naukowców – założycieli Akademii Nauk Ukrainy w 1918 r. Doczekał się uznania w świecie naukowym, czego wyrazem było nadanie mu członkostwa honorowego licznych towarzystw. Wystarczy wymienić choćby Kijowskie Towarzystwo Przyrodznawców, Towarzystwo Antropologii i Etnologii Uniwersytetu Moskiewskiego, Towarzystwo Badaczy Wołynia.

Seminarium zgromadziło 55 uczestników z Polski, Ukrainy, Białorusi i Rosji. Program obejmował sesję referatową oraz obrady i spotkania w terenie. Wśród referatów dominowała tematyka stratygrafii i palinostratygrafii plejstocenu Polesia Wołyńskiego oraz rzeźby podplejstocenijskiej tego obszaru. W omawianej tematyce wyróżniały się prezentacje przygotowane przez polsko-ukraiński zespół w składzie: dr R. Dobrowolski, dr S. Terpilowski i dr I. Zaleskij („Rzeźba podplejstocenijska Polesia Wołyńskiego”) oraz polsko-ukraińsko-białoruski zespół: L. Lindner, A. Bogucki, R. Chlebowski, J. Jełowiczowa, J. Wojtanowicz, I. Zaleskij („Zarys stratygrafii plejstocenu Polesia Wołyńskiego”). Przekrój geologiczny utworów plejstocenijskich na obszarze między Morzem Bałtyckim a Morzem Czarnym i jego znaczenie dla poznania antropogenu Europy zaprezentował L. Lindner w imieniu zespołu autorskiego (A. Bogucki, P. Gożik, L. Marks, M. Łanczont, J. Wojtanowicz).

Zagadnienia palinostratygrafii utworów plejstocenijskich oraz stratygrafii opartej na analizie małżoraczek zaprezentowali białoruscy specjaliści w tych dziedzinach – J. Jełowiczowa i S. Zubowicz, a malakofaunę w utworach plejstocenijskich Polesia Wołyńskiego zreferowali R. Dmytruk i A. Jacyszyn.

Podczas obrad omawiano również zagadnienia dotyczące morfolitogenezy plejstocenijskiej (m.in. W. Mozżerin, Uniwersytet w Kazaniu), genezy jezior Polesia Wołyńskiego (J. Wojtanowicz), akumulacji osadów eolicznych (I. Zaleskij i P. Zieliński), oraz występowania pokładów bursztynu w osadach neoplejstocenijskich na Polesiu (W. Szelkopljas ze współpracownikami).

W czasie spotkań terenowych prezentowane były trzy stanowiska. W pierwszym realizowane były zagadnienia warunków rozwoju i genezy jezior Okunin i Czerepacha (opracowane w ramach grantu polsko-ukraińsko-białoruskiego realizowanego pod kierunkiem dr R. Dobrowolskiego z UMCS). W stanowisku drugim (Kalinówka) i trzecim (Rostań) prezentowana była problematyka pochodzenia i wieku osadów lodowcowych. Problem ten prezentowany przez L. Lindnera i A. Boguckiego, wzbudził żywe zainteresowanie i dyskusję toczącą się w licznych gronie obecnych na Seminarium paleogeografów i geologów polskich. Obok wspomnianych już autorów, w obradach brali również udział m.in. B. Nowaczyk, T. Zieliński i B. Gruszka (UAM), J. Nitychoruk (UW), C. Seul (Politechnika Szczecińska) oraz I. A. Pidek i P. Mroczek (UMCS). Uczestnicy mieli także okazję poznać walory przyrodnicze Szackiego Parku Narodowego, a zwłaszcza pięknego jeziora Świtaż.

Dzięki sprzyjającej, ciepłej wrześniowej aurze, sesja terenowa mogła zakończyć się ogniskiem, przy którym spontanicznie powstał festiwal pieśni ukraińskiej, polskiej i rosyjskiej do późnej nocy.

Irena Agnieszka Pidek
Paweł Zieliński

Obrady plenarne

Jezioro Okunin

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

(NIE)PRZERWANE DZIEŁO

„Antropologia wartości – przerwane dzieło.

W dziesiątą rocznicę śmierci

Profesora Krzysztofa Jarosława Broziego

(1952–1996)”

26 lutego br. minęło 10 lat od śmierci Profesora Krzysztofa Jarosława Broziego. Instytut Kulturoznawstwa, którego niektórzy pracownicy to byli koledzy, wychowankowie Profesora, a większość rozpoczęła swoją przygodę z antropologią od lektury Jego książek, postanowił uczcić pamięć Zmarłego, organizując symposium „Antropologia wartości – przerwane dzieło. W dziesiątą rocznicę śmierci Profesora Krzysztofa Jarosława Broziego (1952–1996)”. Organizatorem naukowym była prof. dr hab. Bogumiła Truchlińska, sekretarzem – mgr Agnieszka Skrobas z Zakładu Aksjologii Kultury. Symposium odbyło się 21 lutego 2006 roku w auli Centrum Języka i Kultury Polskiej.

Jak powiedział prof. Artur Korobowicz, wielu już profesorów odeszło, zapewne wśród nich byli wybitniejsi, niemniej ich się nie pamięta, a Broziego się wspomina. Należał bowiem do tych osób, których nie da się zaszuladkować, do tych, którzy tworzą obraz uniwersytetu, nadają mu twarz, z nim się go kojarzy. Tę bogatą osobowość można było dostrzec w referatach, szczególnie tych wspomnieniowych.

Prelegentów można bowiem podzielić na tych, którzy znali Profesora i dzielili się wspomnieniami o Nim oraz tych, którzy znają wyłącznie twórczość lubelskiego antropologa. Wystąpienia można podzielić według tego klucza: wystąpienia prof. dr hab. Zdzisława Cackowskiego, prof. dr hab. Jana Pomorskiego, prof. dr hab. Romana Tokarczyka i prof. dr hab. Artura Korobowicza oraz dr Ewy Głazewskiej – były to wspomnienia o Zmarłym jako koleźce, uczniu, współpracowniku, nauczycielu. Pozostałe referaty bądź dotyczyły twórczości Profesora, bądź były nią inspirowane.

Obradom przewodniczyli prof. dr hab. Bogumiła Truchlińska oraz prof. dr hab. Andrzej Radomski, otworzył je dyrektor Instytutu Kulturoznawstwa, prof. dr hab. Jan Adamowski, przybliżając biografie Zmarłego, określając Go jako „jedną z podwalin kulturoznawstwa lubelskiego”. Drugą część wystąpienia profesor poświęcił historii Instytutu Kulturoznawstwa, którego powstanie było marzeniem Zmarłego.

Obrady były podzielone na dwie części. W pierwszej wysłuchano wystąpień prof. dr hab. Zdzisława Cackowskiego *Wspomnienia o Profesorze Krzysztofie Jarosławie Brozim*, prof. dr hab. Kazimierza Popielskiego (KUL) *Antropologia wartości – otwarte dzieło* (o wartościach w życiu – w aspekcie psychologicznym), prof. dr hab. Jana Pomorskiego *Obserwacja uczestnicząca. Krzysztof Jarosław Brozi jako antropolog Ameryki*, prof. dr hab. Andrzeja Radomskiego *Antropologia jako nauka. Krzysztofa Jarosława Broziego kategoria standardu kulturowego w badaniach kulturoznawczych* (o kategorii standardu kulturowego jako propozycji metodologicznej), prof. dr hab. Romana Tokarczyka *Główne wartości antropologii prawa*, prof. dr hab. Bogumiły Truchlińskiej *Wartości*

w kontekście rozważań antropologicznych (poświęcony również wartościom, lecz tym razem ujęty w aspekcie filozoficznym), dr Ewy Głazewskiej *Krzysztof Jarosław Brozi jako popularyzator antropologii kulturowej* oraz mgr Jarosława Przychody *Prawo w antropologii Krzysztofa Jarosława Broziego* (o problematyce antropologii prawa). Kilkakrotne przekroczenie czasu wypowiedzi przez prelegentów, świadczy o bogactwie poruszanej problematyki.

Na drugą część obrad złożyły się wystąpienia prof. dr hab. Jana Lewandowskiego *Wokół problemu narodu*, dr hab. Zbysława Muszyńskiego *Materializm kulturowy w refleksji Krzysztofa Jarosława Broziego* (o serii RRR i materializmie kulturowym M. Harrisa), prof. dr hab. Artura Korobowicza *Wspomnienia o Krzysztofie Jarosławie Brozim* (o współpracy z Profesorem Brozim w ramach Lubelskiego Towarzystwa Naukowego), dr. Mirosława Haponiuka *Klasyczne tematy antropologii a kultura popularna* (o rozszerzaniu zainteresowań antropologii i kulturze popularnej) i dr. Roberta Ptaszka (Akademia Podlaska) *O filozoficznych aspektach teorii zjawisk sakralnych Bronisława Malinowskiego* (o perspektywach badań nad zjawiskami sakralnymi) oraz mgr Agnieszki Skrobas *Krzysztof Jarosław Brozi jako antropolog Europy* i mgr Anny Brzozowskiej *Człowiek wobec kryzysu cywilizacji* (o problematyce kryzysu cywilizacji w świetle twórczości Broziego). Teksty wystąpień zostaną ogłoszone drukiem.

Po zakończeniu obrad mgr Agnieszka Skrobas ogłosiła wyniki konkursu na pracę o filozofii i antropologii kultury Krzysztofa Jarosława Broziego. Wyróżniono trzy prace; ich autorzy (studenci I i II roku kulturoznawstwa) otrzymali Dyplomy uznania, które wręczyła przewodnicząca Komisji Naukowej ds. konkursu prof. dr hab. B. Truchlińska.

Całości dopełniła słowno-muzyczna część artystyczna. Studenci I i II roku kulturoznawstwa zorganizowani w „nieformalną grupę artystyczną” recytowali poezję Galczyńskiego, Lesmiana, Norwida i Herberta – ulubionych poetów Profesora oraz własną (Dawid Półrolniczak, Dominika Zielińska). Recytację wzbogacił koncert gitarowy Przemysława Gomuly.

W przemówieniu zamykającym symposium profesor Andrzej Radomski zauważył, że do osoby Profesora i jego twórczości będziemy jeszcze zapewne powracać, być może będzie ku temu okazja na Lubelskich Seminariach Antropologicznych, o których wznawieniu napomknęto kilkakrotnie w trakcie rozmów.

Zainteresowanie konferencją, nie tylko wśród tych, którzy znali Profesora, dowodzi, iż nie jest to przerwane dzieło.

Jarosław Przychoda

Doświadcz mocy muzykoterapii...

VII konferencja muzykoterapeutów

„Experience the power of music therapy”

Muzykoterapia cieszy się coraz większym zainteresowaniem. I trudno się temu dziwić, gdyż jest to bardzo przyjemna, a zarazem skuteczna i tania forma terapii. Podstaw muzykoterapii czy elementów profilaktyki muzycznej nauczyć się można w bardzo krótkim czasie i wbrew potocznym opiniom wcale w tym celu nie trzeba być muzykiem czy posiadać zdolności muzyczne.

Od kilku lat zajęcia z muzykoterapii prowadzone są na dwóch wydziałach naszej uczelni – Wydziale Artystycznym oraz Wydziale Pedagogiki i Psychologii. W ich ramach studenci zdobywają nie tylko wiedzę dotyczącą wykorzystywania elementów muzykoterapii w ich przyszłej pracy zawodowej, ale przede wszystkim uczą się, jak dzięki tej wiedzy i umiejętnościom poprawić własne funkcjonowanie – podnieść samoocenę, samoświadomość, poziom optymizmu oraz zmniejszyć napięcie i lęk.

Ważnym wydarzeniem dla osób zajmujących się muzykoterapią była międzynarodowa konferencja pt. „Doświadcz mocy muzykoterapii” zorganizowana przez Amerykańskie Stowarzyszenie Muzykoterapeutów (American Music Therapy Association). Odbyła się ona pod koniec ubiegłego roku w Orlando na Florydzie. Obecne były na niej wszystkie światowe sławy w tej dziedzinie. Łącznie w konferencji udział wzięło 1261 muzykoterapeutów, m.in. z USA, Kanady, Argentyny, RPA, Australii, Nowej Zelandii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Iranu, Tajwanu, Singapuru, Japonii. Uczestniczyłem w tej konferencji jako przedstawiciel Polski. Wygłosiłem wykład pt. *Efektywność programowania muzykoterapeutycznego w rozwijaniu kompetencji emocjonalnych studentów*. Zostałem również zaproszony do uczestniczenia w debacie nad przyszłością i kierunkami rozwoju muzykoterapii na świecie, która odbyła się w ramach międzynarodowego panelu dyskusyjnego pt. *Muzykoterapia w perspektywie międzynarodowej*.

Ze względu na liczbę prezentacji nie sposób choćby pokrótce omówić poszczególne wystąpienia. Bywało, iż równoległe odbywało się kilkanaście sesji prezentujących różne metody i techniki w muzykoterapii. Ogromne wrażenie na słuchaczach wywarły przede wszystkim prezentacje przygotowane przez członków komitetu organizacyjnego konferencji, choć wszystkie wystąpienia, których miałem okazję wysłuchać były bardzo interesujące i zaprezentowane świetnie.

Pierwsze cztery dni konferencji przeznaczone były na kursy i zajęcia warsztatowe. Dotyczyły one m.in. takich zagadnień, jak metody muzykoterapii, praca muzykoterapeutów w placówkach opieki paliatywnej czy terapia osób z zaburzeniami rozwojowymi. Oficjalna sesja inauguracyjna otwarcia konferencji odbyła się 17 listopada. Po wystąpieniach Michele Forinash i Barbary L. Wheeler uczestnicy mieli możliwość wysłuchać fenomenalnego koncertu muzyki gospel w wykonaniu Stephena Lee.

Niezapomniane przeżycie. Przyznam, że jeszcze nigdy nie słyszałem muzyki gospel w tak fantastycznym wykonaniu. Muzyka, barwa głosu i charyzma wykonawców wręcz „uwiodła” słuchaczy.

Otwarcie konferencji i całego jej przebiegu towarzyszyły targi instrumentów muzycznych, książek i płyt. Codziennie odbywały się także liczne koncerty i pokazy, gromadzące rzesze słuchaczy. Do najbardziej interesujących i niezwykłych doświadczeń mogę zaliczyć uczestniczenie w tak zwanym *drum circle*, Było to spotkanie, na którym przeszło 200 muzykoterapeutów improwizowało przez ponad godzinę na instrumentach perkusyjnych (głównie bębnach). Improwizacją kierowała liderka – Christine Stevens, która starała się cały czas motywować grających do otwarcia się, odczucia swojej niezależności i wyjątkowości, a zarazem jedności w grupie. Wspaniałe i niezwykle przeżycie. W pewnym momencie do grupy improwizujących muzykoterapeutów dołączył pracownik hotelu, Turek, który przyniósł kilkumetrowej długości miedziany instrument wyglądem przypominający ligawę. Improwizował na niej, wykonując przy tym istic cyrkowe akrobacje.

Przepiękna, tropikalna fauna i flora Florydy, a także doskonała pogoda, zachęcały do spacerów i zwiedzania okolicy. W Orlando znajduje się bodajże największy na świecie Disneyland, wspaniałe oceanarium oraz dobrze znane kinomanom studia filmowe Universal (nie byłem w stanie odmówić sobie przyjemności wizyty w nich).

Być może, będzie to dla niektórych zaskoczeniem, ale konferencje naukowe na całym świecie bardzo często przypominają powszednie, studenckie życie. W ciągu dnia wszyscy uczestnicy zdobywają wiedzę i nowe doświadczenia naukowe, zaś wieczorami, po zakończonych wykładach i prezentacjach, „świat nauki” licznie rusza na podbój pubów i restauracji. I nie ma w tym absolutnie nic osobliwego, gdyż często czas spędzony na wieczornych rozmowach jest równie ważny jak udział w wykładach. To nie tylko sposób odprężenia i rozrywki, ale także świetna sposobność do nawiązania kontaktów i wymienienia uwag z wieloma muzykoterapeutami z całego świata. Niekiedy przyjaźnie tam zawiązane pozostają na całe życie.

Atmosfera, jaka panowała w czasie całej konferencji, dawała niezwykłą energię do pracy, motywowała do ciągłego doskonalenia samego siebie, swoich umiejętności i wiedzy. A wszystko to dzięki setkom muzykoterapeutów, którzy oprócz wiedzy i doświadczenia wyróżniali się także pasją wykonywania swojego zawodu. Ta wspaniała społeczność ludzi różnych wyznań i narodowości w ciągu zaledwie kilku dni potrafiła zbudować więzi, stworzyć atmosferę partnerstwa, otwarcia i współpracy. Poczucie bycia częścią tej globalnej „muzykoterapeutycznej wioski” dla każdego muzykoterapeuty z pewnością jest niezwykle ważne.

Krzysztof Stachyra

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

MŁODY NAUKOWIEC

Od lewej: prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis (UMCS), Ewelina Bereziewicz – studentka V roku psychologii UMCS, prof. dr hab. Marta Bogdanowicz (UG), Wioletta Bereziewicz – stażystka Uniwersytetu Jagiellońskiego – Instytutu Stomatologii w Krakowie.

W dniach 5–6 grudnia 2005 w Gdańsku odbyła się **Ogólnopolska Jubileuszowa Konferencja Naukowa pod tytułem: Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość**. Organizatorami konferencji byli Instytut Psychologii w Gdańsku oraz Koło Nauk Psychologicznych „Anima” we współpracy z Międzyuczelnianym Kołem Naukowym „Penitentia”. Przewodniczącą Komitetu Naukowego konferencji była prof. dr hab. Marta Bogdanowicz, a Honorowy Patronat nad przedsięwzięciem objął Rektor Uniwersytetu Gdańskiego dr hab. Andrzej Ceynowa, Wojewoda Pomorski oraz Prezydenci Miasta Gdańska, Gdyni i Sopotu. Konferencji, jak co roku, towarzyszył prestiżowy **Ogólnopolski konkurs badań studenckich o tytuł „Młodego Naukowca”**. W tym roku otrzymała go studentka V roku psychologii UMCS w Lublinie **Ewelina Bereziewicz** zajmując I miejsce. Pracę pt. „Lęk a muzyka” przygotowała wraz z **Wiolettą Bereziewicz** z Uniwersytetu Jagiellońskiego

– sprawdzenie w praktyce klinicznej skuteczności zaproponowanego własnego programu muzycznego przed i w trakcie zabiegów stomatologicznych, reprezentując Koło Naukowe Psychologów UMCS. Na konkurs przyjechały studenckie zespoły badawcze z całego kraju, by zaprezentować swoje wyniki badań. Celem konkursu było wyłonienie nie tylko najlepszej pracy, ale także rozwinięcie współpracy i wymiany naukowej pomiędzy pracownikami i studentami z różnego rodzaju ośrodków naukowych.

Konferencja była częścią obchodów 30-lecia Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego. Jej celem było przedstawienie najważniejszych zagadnień naukowych, jakie zajmują, m.in. gdańskich psychologów (deformacje w spostrzeganiu ludzi, psychologia i prawo, osobowość a działanie, kobiecość i męskość, specyficzne trudności w uczeniu się). Podczas konferencji w dniach 5-6 grudnia odbyły się wykłady plenarne, sympozja tematyczne, sesje plakatowe oraz warsz-

taty. Uczestnikami konferencji były przede wszystkim osoby związane z gdańską psychologią oraz wybitni naukowcy z innych ośrodków akademickich całej Polski i z zagranicy. Konferencja miała charakter otwarty. W ramach wykładów plenarnych wystąpiły następujące zaproszone; **prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis (UMCS): Świadomość językowa a komunikowanie się za pomocą pisma**, prof. dr hab. Marta Bogdanowicz (UG): **Prawa uczniów z dysleksją w Europie – rezultaty badań kwestionariuszem Europejskiego Towarzystwa Dysleksji.**, prof. dr hab. Jan Strelau (SWPS): **Człowiek w sytuacji kataklizmu-badania oparte na paradygmacie różnic indywidualnych**, prof. dr hab. Kazimierz Obuchowski (UAM): **Rewolucja przedmiotów i osobowość**, prof. dr hab. Jerzy Brzeziński (UAM): **Pochwała psychometrii**, prof. dr hab. Maria Straś-Romanowska (UW): **Szanse i zagrożenia rozwoju człowieka we współczesnym świecie**, prof. dr hab. Maria Lewicka (UW): **„Oni” czyli**

mechanizmy postaw roszczeniowych Polaków, prof. dr hab. Wiesław Łukaszewski (SWPS): *Wyobraźnia i motywacja*, prof. dr hab. Lidia Cierpialkowska (UAM): *Badania nad efektywnością w psychoterapii*, prof. dr hab. Bogdan Wojciszke (PAN): *Twój sukces jest moją porażką: Wiara w życie jako gra o sumie zerowe*, prof. dr hab. Alina Kolańczyk (SWPS): *Nieuświadomiane mechanizmy kontroli*, prof. dr hab. Krystyna Drat – Ruszczyk (SWPS): *Przywiązanie i samotność we współczesnych zaburzeniach osobowości*, prof. dr hab. Adam Biela (KUL): *Fenomen jedności: zgromadzenia agoralne jako nowe zjawiska globalne, związane z reakcjami ludzi na świecie, po śmierci Jana Pawła II*, prof. dr hab. Mieczysław Płopa (UG): *Rodzina XXI wieku: perspektywy badań*, prof. dr hab. Roman Ossowski (UKW): *Człowiek niepełnosprawny w rodzinie - dylematy rozwoju i wsparcia*, prof. dr hab. Anna Grabowska (IBD PAN, UJ): *Czy leworęczni i praworęczni mają takie same mózgi?*,

Wieczorem pierwszego dnia konferencji po wykładach plenarnych odbył się koncert: *Muzyka pomiędzy Polską i Francją - na którym zagrali Olo Walicki i Cezary Paciorek*. Drugiego dnia oprócz wykładów plenarnych i sympozjów przygotowano dla m.in. dla studentów warsztaty o następującej tematyce: *Właściwy człowiek na właściwym miejscu, czyli wstęp do rekrutacji, Alicja w krainie czarów, czyli praca psychologa w szkole podstawowej, Tajemnice efektywnej nauki, Hellinger a NLP, Po drugiej stronie świadomości - elementy hipnozy Ericksonowskiej, Czym jest psychoterapia? Jak zostać psychoterapeutą?, Dlaczego wypalenie zawodowe staje się chorobą współczesności?*.

Konferencji towarzyszyła otwarta i miła atmosfera, nie zabrakło w niej czasu na wymianę naukową poglądów pracowników ze studentami z różnych ośrodków naukowych. Uroczystego zamknięcia konferencji oraz wręczenia nagród w konkursie „Młody Naukowiec” dokonała Przewodnicząca Komitetu Naukowego prof. dr hab. Marta Bogdanowicz.

Katarzyna Gusztyła
Ewelina Bereziewicz

JUBILEUSZ

50 LAT PRACY NAUKOWEJ PROFESORA WŁADYSŁAWA ĆWIKI

W grudniu ub. roku w zamojskiej Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji odbyła się uroczysta sesja naukowa poświęcona jubileuszowi pięćdziesięciolecia pracy naukowej profesora Władysława Ćwika.

Profesor Ćwik, wybitny znawca teorii i historii państwa i prawa związał swoją karierę naukową z naszym uniwersytetem. Pracę naukową rozpoczął w Katedrze Historii Prawa i Prawa Polskiego Wydziału Prawa i Administracji UMCS. W latach 1972–1978 był prodziekanem tego Wydziału i jednocześnie kierownikiem Zakładu Historii Państwa i Prawa (1974–1978). Ważnym etapem działalności naukowej i organizatorskiej prof. W. Ćwika były lata poświęcone rzeszowskiej Filii UMCS. W latach 1978–1981 był On Prorektorem ds. Filii UMCS, a następnie sprawował tam funkcję Prodziekana Wydziału Prawa i Administracji (1982–1987) oraz Kierownika Zakładu Historii Państwa i Prawa. Owocna i energiczna działalność prof. Ćwika znacząco przyczyniła się do umocnienia lokalnego środowiska uczelni wyższych, co było ważną przesłanką dla późniejszego powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Bogata i wartościowa twórczość naukowa oraz praca organizatorska Jubilata, znalazła swoje uznanie w okolicznościowej laudacji wygłoszonej przez prof. Ryszarda Orłowskiego na wspomnianej uroczystości zorganizowanej przez WSZiA w dniu 20 grudnia 2005 r. W notatce niniejszej warto natomiast przybliżyć zamojski okres Jego działalności. W Zamościu, prof. Ćwik czuje się jak „u siebie w domu”: tutaj urodził się On w rodzinie nauczycielskiej i w słynnym Gimnazjum i Liceum im. Jana Zamojskiego uzyskał maturę jako prymus. Do Zamojskiej Wyższej

Szkoły Zarządzania i Administracji przybył prof. Ćwik w roku 1998, wzbogacając szczupły wówczas zespół samodzielnych pracowników naukowych WSZiA. W uczelni tej obok zajęć dydaktycznych, pełnił On funkcję redaktora naczelnego *Zamojskich Studiów i Materiałów*. Pod Jego energiczną i kompetentną redakcją *Studia* stały się faktycznym organem naukowym tej młodej uczelni. Pod redakcją W. Ćwika w latach 1999–2002 ukazało się 9 zeszytów dobrze przyjętych przez krajowe środowisko uczelniane i recenzentów.

Omawiany tom jubileuszowy *Zamojskich Studiów i Materiałów* stanowi pierwszy zeszyt nowej serii – *Prawo i Administracja*. Trudno o lepszy „start” serii poświęconej prawu i administracji – prof. W. Ćwik w istotny sposób przyczynił się bowiem do utworzenia kierunku „administracja” w WSZiA w Zamościu. Podkreślić należy, że *Prawo i Administracja* stanowi piątą już serię składającą się na *Zamojskie Studia i Materiały*. Pozostałe cztery to: *Ekonomia, Informatyka, Fizjoterapia i Pedagogika*.

Jubileuszowy, I Zeszyt nowej serii *Zamojskich Studiów i Materiałów*, nosi tytuł: „Historia i współczesność” i zawiera prace ofiarowane Profesorowi Władysławowi Ćwikowi w pięćdziesięciolecie Jego pracy naukowej. Pierwszą część zatytułowaną „Z historii państwa i prawa” stanowi zbiór 20 artykułów omawiających szerokie spektrum zagadnień teorii prawa polskiego i międzynarodowego. Trudno niespecjaliście oceniać jakość tych rozpraw; za rekomendację niech posłużą nazwiska autorów wybranych pozycji: Lech Antonowicz, Zbigniew Hołda, Marian Kallas, Leszek Leszczyński, Adam Lityński, Marian M.

Klementowski, Marian Mikołajczyk, Jan Szreniawski, Roman Tokarczyk czy Jerzy Wałachowicz. Są to autorzy o znanym, bogatym dorobku naukowym, znani i cenieni nie tylko w swoich lokalnych środowiskach naukowych. Zaprezentowane przez nich artykuły (jak i pozostałe w tej części „Zeszytu”) stanowią pasjonującą lekturę dla każdego, kto interesuje się rozwojem społecznym i kulturalnym Polski w okresie od XVIII do XX stulecia. Należy sądzić, że merytoryczny poziom wspomnianych rozpraw zostanie oceniony przez specjalistów z odpowiednich dyscyplin teorii i historii państwa i prawa.

Autora niniejszej notatki, jako ekonomistę, bliżej interesuje druga część zbioru, zatytułowana „Przeobrażenia społeczno-gospodarcze”. Jest ona znacznie skromniejsza – zawiera tylko dziesięć artykułów w większości poświęconych szeroko pojętej problematyce regionu lubelskiego i zamojskiego.

Dział ten otwiera rozprawa Marka Blaszkę przedstawiająca poglądy społeczno-polityczne i ekonomiczne Hieronima Stroynowskiego. Hieronim Stroynowski (podobnie jak jego brat Walerian) był prawnikiem i ekonomistą, przedstawicielem fizjokratyzmu w Polsce na przełomie XVIII i XIX wieku (żył w latach 1752–1815). Autor szczegółowo przedstawia system poglądów społeczno-gospodarczych H. Stroynowskiego na podstawie jego dzieła: *Nauka prawa przyrodzonego, politycznego, ekonomiki politycznej i prawa narodów*, wydanego w Wilnie w roku 1785.

Kolejną pozycję stanowi artykuł „Rola funduszy unijnych w realizacji strategii gmin woj. Lubelskiego. Badania ankietowe gmin w obszarach słabo rozwiniętych wschodniej Polski”, którego autorami są Ewa Bojar, Matylda Bojar i Wiktor Bojar. Artykuł prezentuje wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w roku 2004 przez Katedrę Ekonomii i Zarządzania Gospodarką Politechniki Lubelskiej wraz z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim.

Konkretne problemy rozwoju regionu lubelskiego i zamojskiego przedstawiają także artykuły Bogdana Kawalki: *Zmiany w strukturze i natężeniu ruchu granicznego z Ukrainą po wejściu Polski do Unii Europejskiej* oraz Zbigniewa Mityury: *Skala opóźnień w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu lubelskiego*.

Problematykę regionalną ujętą w historycznej perspektywie prezentuje artykuł Zygmunta Mańkowskiego: *W obronie Ziemi Zamojskiej 1942/1943*, poświęcony wielkiej akcji wysiedleńczo-osadniczej realizowanej przez okupanta niemieckiego w południowej części Lubelszczyzny od listopada 1942 do sierpnia 1943. Autor koncentruje się na działaniach zbrojnych polskiego ruchu oporu, które przyczyniły się do załamania niemieckich planów kolonizacyjnych na Zamojszczyźnie.

Jeszcze głębiej w historię Ziemi Zamojskiej sięga artykuł Bogdana Szyski: *Edukacja rolnicza w Ordynacji Zamojskiej w XIX wieku*. Ważny problem z dziejów społeczno-gospodarczych Polski w okresie międzywojennym analizuje Marta Dolecka w artykule: *Ekonomiczno-społeczne skutki bezrobocia w II Rzeczypospolitej*.

Problematykę działu „Przeobrażenia społeczno-gospodarcze” uzupełniają trzy rozprawy poświęcone zagadnieniom na styku teorii i praktyki gospodarczej. Pierwszy z nich to artykuł Małgorzaty Kamienieckiej: *Rachunkowość a prawo podatkowe w światowej praktyce gospodarczej*. Następnie należy wymienić rozprawę Kazimierza Szatkowskiego: *Wybrane strategie projektowania produktów w obliczu nowych wyzwań technologicznych*. Cały tom zamyka artykuł Stanisława Ślusarczyka i Jana Cyrana: *Aspekt analityczny i ideologiczny marketingowego zarządzania firmą*. Autorzy rozważają tutaj wybrane aspekty orientacji rynkowej przedsiębiorstwa w warunkach zmian w makrootoczeniu współczesnej firmy.

Omawiając bogatą problematykę najnowszego tomu *Zamojskich Studiów i Materiałów* należy podkreślić dynamiczny rozwój tego periodyku. W ciągu siedmiu lat ukazało się 18 zeszytów prezentujących rozprawy z pięciu różnych dyscyplin naukowych. Zainaugurowana nowa seria: *Prawo i Administracja* zdaje się mieć szczególnie pomyślne perspektywy z uwagi na postać profesora Władysława Ćwika, którego jubileusz stał się okazją do wydania aktualnego zeszytu *Zamojskich Studiów i Materiałów*. Ponadto należy sądzić, że bogaty dorobek naukowy prof. Ćwika będzie przedmiotem dalszej oceny specjalistów w dziedzinie teorii i historii państwa i prawa.

Stanisław Duda

KSIĄŻKI

CONRADIANA

Trzynasty z kolei tom serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives* pod red. Wiesława Krajki to zbiór artykułów wygłoszonych pierwotnie jako referaty na III Międzynarodowej Konferencji Conradowskiej, zorganizowanej przez UMCS w Lublinie i Kazimierzu Dolnym w r. 2001 i objętej honorowym patronatem premiera RP, Jerzego Buzka. Tytuł tomu, *A Return to the Roots: Conrad, Poland and East-Central Europe*, wskazuje na doniosłość problematyki polskiej i środkowo-europejskiej w twórczości tego autora, omawianej tu z różnorodnych punktów widzenia i perspektyw metodologicznych.

Artykuły zawarte w pierwszej części tomu, zatytułowanej „Conrad and Poland” i poprzedzonej otwierającym konferencję przemówieniem premiera Buzka (wygłosiła je przedstawicielka kancelarii premiera), poruszają zagadnienia takie jak patriotyzm i wpływ tradycji romantyczno-martyrologicznej na kształtowanie się osobowości małego

Konradka (Krajka), podświadome i zawołane odniesienia do ojczyzny pisarza, nieustannie pojawiające się w jego utworach (Acheradou), zainteresowanie, jakim Conrad, niesłusznie oskarżany o brak patriotyzmu, darzył dążenia niepodległościowe swojej ojczyzny (Rude), porównawcza analiza „diagnozy społeczeństwa” w twórczości Conrada i Witkacego (Skwara), wreszcie problem powojennej recepcji dzieł tego autora w Polsce, w odniesieniu do politycznego i ideologicznego sporu o pokolenie akowskie, rozważany zwłaszcza w perspektywie publicystyki Jana Kotta (Szczerbakiewicz) i Antoniego Gołubiewa (Chomiuk).

Część druga poświęcona jest w całości opowiadaniu „Amy Foster”, którego setna rocznica publikacji zbiegła się z datą wspomnianej konferencji. Po wszechnie uważane przez krytyków conradowskich za tekst o wyraźnym charakterze biograficznym (niektórzy z nich postać głównego bohatera, skłonni są

nawet odczytywać jako *porte parole* samego pisarza), opowiadanie to rozpatrywane jest tutaj w kontekście badań wpływo-logicznych (problem intertekstualności i polskiej tradycji literackiej, zwłaszcza zaś romantyzmu, omawia Brzozowska-Krajka), jak również problemu konfliktu kultur, przejawiającego się w alienacji i ostatecznej śmierci protagonisty (Harris i le Boulicaut).

Artykuły zwarte w części ostatniej tomu omawiają związki Conrada z twórczością dwóch pisarzy rosyjskich, Dostojewskiego i Turgieniewa, do których autor *Lorda Jima* miał stosunek skrajnie różny. O ile Dostojewski był dla niego uosobieniem znienawidzonej mentalności rosyjskiej, Turgieniew budził jego podziw i uznanie. Zawarte tu analizy porównawcze wskazują na podobieństwa między *Zbrodnia i kara* a *W oczach Zachodu* (Sewlall), *Tajnym agentem* i *Idiotą* (Majewską), *Zwierciadłem morza* i *Zapiskami myśliwego* (Pudelko), jak również, bardziej ogólnie, zajmują się

problemem prezentacji i funkcji przyrody u Conrada i Turgieniewa (Sokolowska)

Polskie i środkowo-europejskie aspekty twórczości Conrada, dominujące w rozważaniach omawianego tomu, nie powinny przesłonić uniwersalnej problematyki dzieł Conrada i jego oddziaływania na literaturę europejską i światową. Wskazuje na to premier Buzek, który podkreśla aktualność politycznego i etycznego przesłania tego pisarza. Podobny cel przyświeca conradystom, których artykuły złożyły się na opublikowane dotychczas tomy serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*.

A Return to the Roots: Conrad, Poland and East-Central Europe, red. W. Krajka, t. XIII serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*, red. nauk. W. Krajka, Boulder-Lublin-New York, 2004.

Wojciech Kozak

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

MIANOWANIE NA STANOWISKO PROFESORA ZWYCZAJNEGO

Minister Edukacji i Nauki mianował z dniem 1 stycznia 2006 roku na stanowisko profesora zwyczajnego:

prof. dr. hab. **Janusza Szczodraka**, kierownika Zakładu Mikrobiologii Przemysłowej Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii; prof. dr. hab. **Krzysztofa Wojciechowskiego**, kierownika Zakładu Ochrony Środowiska Instytutu Nauk o Ziemi, z dniem 1 lutego 2006 r. prof. dr. hab. **Ryszarda Dębickiego**, kierownika Zakładu Gleboznawstwa Instytutu Nauk o Ziemi

DOKTORATY

Rada Wydziału BiNoZ nadała stopień doktora nauk o Ziemi:

11 stycznia 2006 r. mgr **Wiktoria Pantylej**, słuchaczka Studiów Doktoranckich Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów w Zakładzie Geografii Ekonomicznej Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Temat rozprawy *Wpływ zmian społeczno-gospodarczych na stan zdrowia ludności Ukrainy i Polski w latach 1990–2002*. Promotor: prof. dr hab. Bronisław Górz, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, recenzenci: prof. dr hab. Adam Jelonek, UJ w Krakowie, prof. dr hab. Krzysztof Wojciechowski, Instytut Nauk o Ziemi UMCS.

Mgr **Małgorzacie Dams-Lepiarz**, słuchaczka Studiów Doktoranckich w Zakładzie Geografii Ekonomicznej Instytutu Nauk o Ziemi. Temat rozprawy *Procesy adaptacji małych miast województwa lubelskiego do nowych warunków ustrojowych w latach 1988–2002*. Promotor prof. dr hab. Bronisław Górz, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Długosz, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, dr hab. Jerzy Mościbroda, prof. nadzw., Instytut Nauk o Ziemi UMCS.

1 lutego 2006 r. mgr **Agnieszce Pyl**, słuchaczka Studiów Doktoranckich w Zakładzie Gleboznawstwa Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Temat rozprawy *Wpływ czynnika naturalnego i antropogenicznego na kształtowanie gleb Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu*. Promotor dr hab. Zbigniew Klimowicz, prof. nadzw., Instytut Nauk o Ziemi UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Piotr Skłodowski, Politechnika Warszawska, prof. dr hab. Stanisław Uziak, em. prof., Instytut Nauk o Ziemi, UMCS.

Mgr **Piotrowi Traczowi**, słuchaczowi Indywidualnych Studiów Doktoranckich w Zakładzie Ochrony Środowiska Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Temat rozprawy *Metody oceny odporności środowiska przyrodniczego na degradację w ujęciu lokalnym i regionalnym*. Promotor prof. dr hab. Krzysztof Wojciechowski, Instytut Nauk o Ziemi UMCS, recenzenci: dr hab. Stefan Bartoszewski, prof. nadzw., Instytut Nauk o Ziemi UMCS, dr hab. Mariusz Kistowski, Instytut Geografii Uniwersytetu Gdańskiego.

8 marca 2006 r. mgr **Marcie Ziółek**, słuchaczka Studiów Doktoranckich w Zakładzie Gleboznawstwa Instytutu Nauk o Ziemi. Temat rozprawy *Wpływ czynników naturalnych i działalności człowieka na zawartość różnych form fosforu w glebach organicznych Polesia i Spitsbergenu*. Promotor dr hab. Jerzy Melke, prof. nadzw., Zakład Gleboznawstwa INoZ UMCS, recenzenci: dr hab. Danuta Czępińska-Kamińska, prof. SGGW w Warszawie, dr hab. Andrzej Łachacz, prof. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Stopień doktora nauk biologicznych 18 stycznia mgr **Marcie Pawłowskiej**, asystentce z Katedry Biochemii i fizjologii Zwierząt Akademii Rolniczej w Lublinie. Temat rozprawy *Wpływ L-alanilo-L-glutaminu na wzrost, rozwój i mineralizację układu kostno-szkieletowego u prosiąt w okresie życia postnatalnego*. Promotor prof. dr hab. Tadeusz Studziński, Akademia Rolnicza

w Lublinie, recenzenci: prof. dr hab. Antoni Gawron, Instytut Biologii UMCS, dr hab. Piotr Silmanowicz, prof. nadzw., Akademia Rolniczej w Lublinie.

HABILITACJE

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z 12 października 2005 r. o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biologii dr. **Markowi Tchórzewskiemu**, adiunktowi Zakładu Biologii Molekularnej.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

DOKTORATY

5 stycznia 2006 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Jarosława Romanka** *Badania implantowanego jonowo węgla krzemu metodami jądrowymi i optycznymi*. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Jerzy Żuk z Instytutu Fizyki UMCS, recenzentami: prof. dr hab. Andrzej Turoś z Instytutu Technologii Materiałów Elektronicznych w Warszawie i prof. dr hab. Juliusz Sielanko z Instytutu Informatyki UMCS.

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. dr hab. Tomasz Komorowski z IM – The Universities of Oxford, Swansea, York, Warwick, Imperial College, Wielka Brytania; Prof. dr hab. Andrzej Baran z IF – Uniwersytet Tennessee, USA.

ZAPROSZENI GOŚCIE

do Instytutu Matematyki: Prof. Stephane Mottet z Université de Poitiers, Francja; Prof. Gregory Worthington z Université de Poitiers, Francja.

WYDZIAŁ CHEMII

ZAKOŃCZENIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA TYTUŁU NAUKOWEGO PROFESORA

10 stycznia wpłynęła informacja, w związku z zakończeniem postępowania w Centralnej Komisji w Warszawie w sprawie nadania tytułu naukowego profesora – dr. hab. **Włodzimierzowi Wiktorowi Lewandowskiemu** z Politechniki Białostockiej. Wniosek przygotował dziekan WCh prof. Andrzej Dąbrowski, przewodniczący Rady Naukowej Wydziału Chemii. 29 grudnia 2005 r. wniosek o nadanie tytułu naukowego przekazany został do Kancelarii Prezydenta RP.

MIANOWANIE NA STANOWISKO PROFESORA ZWYCZAJNEGO UMCS

18 stycznia do sekretariatu Rektora UMCS wpłynęło pismo Ministra Edukacji i Nauki, prof. Michała Seweryńskiego z informacją dotyczącą mianowania pani prof. **Małgorzaty Borówko**, kierownika Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych, z dniem 1 stycznia 2006 r. na stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

DOKTORATY

16 stycznia 2006 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Małgorzaty Popyły**, asystentki w Zakła-

dzie Chemii i Technologii Organicznej *Synteza, struktura i podstawowe właściwości aromatycznego monomeru glicydylo-metakrylowego bisfenolu A i jego wybranych kopolimerów*. Recenzentkami rozprawy były: dr hab. inż. Ewa Andrzejewska, prof. PP z Instytutu Technologii i Inżynierii Chemicznej Politechniki Poznańskiej i dr hab. Anna Kultys z Wydziału Chemii UMCS, promotorem dr hab. Władysław Charnas, prof. nadzw. UMCS. Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 30 stycznia 2006 r. nadała mgr Małgorzacie Topyle stopień doktora nauk chemicznych.

27 stycznia 2006 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Joanny Lenik**, asystentki w Zakładzie Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej *Konstrukcja i zastosowanie membranowych elektrod jonoselektywnych do oznaczania wybranych niesteroidowych leków przeciwpalniczych*. Recenzentami rozprawy byli: dr hab. Magdalena Maj-Żurawska z Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego i prof. dr hab. Andrzej Parczewski z Wydziału Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, promotorem dr hab. Barbara Marczevska z UMCS.

6 lutego 2006 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Anny Andrzejewskiej**, słuchaczki Studiów Doktoranckich na WCh *Teoretyczny opis mechanizmu adsorpcji surfaktantów na granicach faz: roztwór / ciało stałe i roztwór / powietrze*. Recenzentami rozprawy byli: dr hab. Waldemar Nowicki z Wydziału Chemii UAM w Poznaniu i prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski z Wydziału Chemii UMCS, promotorem dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek, prof. nadzw. UMCS. Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 6 marca 2006 r. nadała mgr Annie Andrzejewskiej stopień doktora nauk chemicznych.

20 lutego 2006 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Iwony Skrzypek**, słuchaczki Studiów Doktoranckich na WCh *Synteza i badanie właściwości fizykochemicznych mezoporowatych materiałów o uporządkowanej strukturze*. Recenzentami rozprawy były: prof. dr hab. inż. Janina Milewska-Duda z Wydziału Paliw i Energii AGH w Krakowie i dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek prof. nadzw. UMCS, promotorem dr hab. Anna Deryło-Marczevska, prof. nadzw. UMCS. Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 6 marca 2006 r. nadała mgr Iwone Skrzypek stopień doktora nauk chemicznych.

WIZYTY

15–18 stycznia na zaproszenie dziekana profesora Andrzeja Dąbrowskiego przebywał prof. **Jens Aare Hansen** z Environmental Engineering, Department of Life Sciences (Dania). Celem przyjazdu były konsultacje i współpraca naukowa.

20–21 stycznia na zaproszenie profesora Stanisława Pikusa z Zakładu Krystalografii przebywał prof. **Roman Gladyshevskij** z Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie (Ukraina). Celem przyjazdu były konsultacje naukowe.

Od 10 lutego do 31 czerwca w ramach programu SOCRATES doktorant z Hiszpanii **Diego J. S. Medina** część studiów doktoranckich odbywał podczas stażu naukowego w Zakładzie Technologii Chemicznej na Wydziale Chemii pod opieką naukową prodziekana WCh dr. hab. Janusza Ryczkowskiego.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

21–26 stycznia dr R. M. Janiuk przebywał w Ecole Normale Supérieure w Marrakeszu (Maroko), gdzie brał udział w roboczym spotkaniu Projektu BIOHEAD-CITIZEN (CIT-CT-2004-506015- VI Program Ramowy).

Od 23 stycznia do 22 lutego mgr Katarzyna Bucior przebywała w Universität für Bodenkultur w Wiedniu (Austria) – wymiana naukowa w ramach ToK.

1–28 lutego prof. Andrzej Patrykiewicz przebywał w Instytucie Maxa Plancka w Stuttgarcie (Niemcy). Celem wyjazdu była wymiana naukowa w ramach projektu Tok.

7–11 lutego pracownicy Pracowni Technologii Światłowodów: prof. Jan Rayss, dr Jan Wójcik, dr Paweł Mergo i mgr Mariusz Makara przebywali w Forchzentrum Karlsruhe (Niemcy) – udział w Scientific Meeting of Network of Excellence NEMO.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

18–19 lutego dr Ryszard M. Janiuk przebywał w Instytucie Edukacji Przyrodniczej w Kilonii (Niemcy), gdzie brał udział w zebraniu przygotowującym projekt badań w zakresie kształcenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych.

26–28 lutego pracownicy Pracowni Technologii Światłowodów: prof. Jan Rayss, dr Jan Wójcik, dr Paweł Mergo przebywali we Vrije Universiteit Brussels, Gent (Belgia), gdzie kontynuowano tematykę w ramach Scientific Meeting of Network of Excellence NEMO.

WYDZIAŁOWA KONFERENCJA SPRAWOZDAWCZA

7–8 lutego 2006 r. w Auli Collegium Chemicum im. Profesora Andrzeja Waksmundzkiego odbyła się Wydziałowa Konferencja Sprawozdawcza poświęcona omówieniu tematów badań realizowanych w roku 2005, w której uczestniczyli: zaproszeni goście, pracownicy, doktoranci i studenci Wydziału Chemii. Obrady konferencji otworzył prodziekan prof. **Jacek Goworek**. Poprosił o zabranie głosu panią prorektor prof. **Annę Tukiendorf**, która krótko przedstawiła osiągnięcia naukowe pracowników Wydziału Chemii na tle pozostałych wydziałów UMCS oraz przekazała informacje nt. polityki naukowej Uczelni w roku bieżącym.

Program Konferencji obejmował dwie, dwuczęściowe sesje przedpołudniowe, którym przewodniczyli kolejno profesorowie: Jolanta Narkiewicz-Michalek, Anna Deryło-Marczewska, Andrzej L. Dawidowicz i Stanisław Pikus. Najważniejsze wyniki badań uzyskane w 2005 roku przedstawili kierownicy jednostek organizacyjnych Wydziału Chemii bądź upoważnieni przez nich pracownicy dydaktyczni tych Zakładów/Pracowni. Zaprezentowano łącznie 20 ustnych 15-minutowych referatów.

ZJAZD DZIEKANÓW WYDZIAŁÓW CHEMICZNYCH

9–10 lutego 2006 r. odbyło się w Poznaniu tradycyjne spotkanie Dziekanów Wydziałów Chemicznych, w którym uczestniczyli Prodziekani naszego Wydziału profesorowie: **Jacek Goworek** i **Władysław Janusz** oraz dr hab. **Janusz Ryczkowski**. Tegoroczne spotkania dotyczące dydaktyki otworzył JM Rektor UAM w Poznaniu. Program spotkania obejmował następujące zagadnienia: Polityka naukowa. Komerccjalizacja wyników prac badawczych chemików na polskich uczelniach wyższych – możliwości, ograniczenia, perspektywy. Finansowanie nauki, kategoryzacja, granty. Studia doktoranckie w nowym ujęciu prawnym, rekrutacja, ocena stypendia; Nowe zasady prac komisji egzaminacyjnych w przewodach doktorskich oraz sposobu przeprowadzania habilitacji. Studia 3+2, proces ujednolicenia zasad rekrutacji i mobilności? Polskie Towarzystwo Chemiczne. Centralna Komisja w nowej roli. Zjazd doktorantów oraz doroczne spotkanie Dziekanów w Krynicy. Rada Główna – standardy nauczania.

50-LECIE PRACY NAUKOWEJ I DYDAKTYCZNEJ

10 lutego 2006 r. odbyło się seminarium naukowe poświęcone 50-leciu pracy naukowej i dydaktycznej Pani Profesor Wandy Brzyskiej. Organizatorami byli: dziekan Wydziału – prof. Andrzej Dąbrowski, kierownik Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej – prof. Zofia Rzączyńska oraz z Oddziału Lubelskiego PTChem. – prof. Jolanta Narkiewicz-Michalek.

Ten wspólny jubileusz zaszczytlili swoją obecnością: JM Rektor UMCS prof. Wiesław A. Kamiński, prorektorzy profesorowie: Anna Tukiendorf i Tadeusz Borowiecki oraz zaproszeni goście spoza UMCS – współpracownicy, przyjaciele, znajomi Jubilatki oraz Rodzina. Obecni byli przedstawiciele Aeroklubu Lubelskiego, którego członkiem jest Pani Profesor Brzyska. W spotkaniu uczestniczyło również wielu pracowników Wydziału Chemii, wychowanków Pani Profesor, którzy przybyli z całej Polski, jak też naukowcy z innych ośrodków naukowych Lublina. W czasie seminarium zaprezentowano sylwetkę i ogromny dorobek naukowy i dydaktyczny Pani Profesor Wandy Brzyskiej. Wpłynęło bardzo dużo listów gratulacyjnych z całej Polski i z zagranicy. Przed-

stawiono zostało szereg bardzo ciekawych wykładów, często urozmaiconych wspomnieniami z minionych lat wspólnej pracy. Oprawę artystyczną Jubileuszu zapewnił swymi występami Zespół Tańca Ludowego UMCS, którego wieloletnim kuratorem była Pani Profesor. Artyści zaś śpiewali kilka piosenek kresowych, szczególnie bliskich sercu Jubilatki ze względu na miejsce Jej urodzenia. Na zakończenie seminarium odbyło się spotkanie towarzyskie w prawdziwie miłej, rodzinnej atmosferze.

WIZYTA ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Po złożeniu przez Wydział: Chemii oraz BiNoZ pełnej dokumentacji akredytacyjnej 27 lutego – 1 marca 2006 r. zespół oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej pod przewodnictwem prof. dr hab. Jerzego Bolańka z Uniwersytetu Gdańskiego przeprowadził ocenę jakości kształcenia na międzywydziałowym kierunku studiów „Ochrona środowiska”. Członkowie zespołu profesorowie: Wanda Galicka (UŁ), Jerzy Błoszyk (UAM Poznań), Andrzej Solecki (UW) przeprowadzili wizytację: biblioteki WCh i wrywkowo wybranych zajęć dydaktycznych na tym kierunku oraz dokonali kontroli losowo wybranych prac licencjackich i magisterskich. Zapoznali się też z tematyką prac dyplomowych i magisterskich oraz z przykładowymi formami rozliczania zajęć (prace okresowe), sposobami egzaminowania i organizacją egzaminów. Ponadto 1 marca odbyły się spotkania ze studentami oraz pracownikami dydaktycznymi, którzy prowadzą różnego typu zajęcia na tym kierunku studiów. Na zakończenie wizytacji członkowie zespołu oceniającego UKA przedstawili wyniki kontroli na spotkaniu z JM Rektorem oraz Dziekanami i Prodziekanami Wydziałów BiNoZ i Chemii, na których realizowany jest oceniany kierunek – „Ochrona środowiska”.

Kwiatkowska, dr hab. Dominika Maison.

20 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Doroty Sikory**. Temat: *Nagrody i kary w środowisku rodzinnym a sytuacja szkolna uczniów klas gimnazjalnych*. Promotor prof. dr hab. Maria Chodkowska, recenzenci: prof. dr hab. Teresa Borowska, dr hab. Janusz Kirenko, prof. UMCS.

16 lutego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Mai Buczkowskiej-Goli**. Temat: *Aspiracje rodzinne młodzieży kończącej szkoły średnie*. Promotor dr hab. Jan Saran, prof. UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Maria Chodkowska, prof. dr hab. Andrzej Radziejewicz-Winnicki.

23 lutego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Magdaleny Michalik**. Temat: *Stereotyp kobiecości a wizerunek własnej osoby u kobiet studiujących*. Promotor prof. dr hab. Bożydar Kaczmarek, recenzenci: dr hab. Grażyna Kwiatkowska, dr hab. Mieczysław Radochoński, prof. URZ.

KONFERENCJE NAUKOWE

4–5 grudnia 2005 r. w Lublinie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Arteterapii *Od teatru do terapii – edukacja w służbie osób niepełnosprawnych – między teorią a praktyką*, na której dr **E. Zawadzka** z Zakładu Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii wygłosiła referat „Założenia teoretyczne bajkoterapii”.

5–6 grudnia 2005 r. dr **A. Borkowska** i dr **U. Osza** z Zakładu Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii brały udział w zorganizowanej w Gdańsku Jubileuszowej Konferencji Naukowej *30 lat Instytutu Psychologii UG: przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*. Podczas konferencji wygłosiły referaty: dr A. Borkowska na temat „Oblicza impulsywności w zespole ADHD”, dr U. Osza „Od agnozji liter i cyfr do dyskalkulii rozwojowej. Neuropsychologia zaburzeń liczenia wczoraj, dziś, jutro”.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

PUBLIKACJE ZAGRANICZNE

Anna Brzozowska-Krajka: Poland tr. Robert A. Orr [w:] The Greenwood Encyclopedia of World Folklore and Folklife, t. 3, ed. William M. Clements, Westport, CT – London: Greenwood Press, 2006, s. 378–394.

Po raz pierwszy folklorysta z polskiego uniwersytetu, prof. dr hab. **Anna Brzozowska-Krajka** z Zakładu Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej UMCS, została autorem obszernego hasła (małej monografii) folkloru polskiego w prestiżowym wydawnictwie amerykańskim Greenwood Publishing Groups, w 4-tomowej encyklopedii folkloru świata. Należy zaznaczyć, iż dotychczas w encyklopediach amerykańskich folklor polski nie miał własnej tożsamości, a ewentualnie hasło folklor słowiański dotyczyło *de facto* folkloru rosyjskiego. Dlatego publikacja ta, jako pierwsza naukowa synteza folkloru polskiego w świecie anglojęzycznym, jest istotna zarówno z perspektywy polskiej nauki o kulturze, jak i polskiej tożsamości w Ameryce oraz studiów etnicznych w Ameryce.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

DOKTORATY

19 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Katarzyny Guszyły**. Temat: *Rola emocji w przetwarzaniu informacji perswazyjnych*. Promotor prof. dr hab. Dariusz Doliński, recenzenci: dr hab. Grażyna

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

DOKTORATY

19 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Jacka Czareckiego**, asystenta zatrudnionego w Zakładzie Bankowości w Instytucie Ekonomii. Promotorem pracy zatytułowanej *Faktoring jako instrument finansowania działalności przedsiębiorstw* był prof. dr hab. Jerzy Węclawski, recenzentami dr hab. Mirosław Wypych prof. nadzw. z Uniwersytetu Łódzkiego oraz dr hab. Henryk Mamcarz prof. nadzw. z Wydziału Ekonomicznego UMCS. Obrona zakończyła się nadaniem mgr. Jackowi Czareckiemu stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.

16 lutego w wyniku pozytywnej obrony rozprawy doktorskiej *Transformacja ustrojowa a kształt polskiego systemu ekonomicznego* stopień doktora nauk ekonomicznych otrzymał mgr **Piotr Zalewa**, asystent w Pracowni Zastosowań Technik Informatycznych. Praca przygotowana została pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Sławomira Grzegorza Kozłowskiego. Recenzje rozprawy przygotowali prof. dr hab. Tadeusz Kowalik z Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN w Warszawie oraz dr hab. Józef Marek Grabowiecki, prof. nadzw. z Wydziału Ekonomicznego UMCS.

28 lutego w Kolegium Analiz Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Doroty Bartosińskiej**, asystentki zatrudnionej w Zakładzie Statystyki i Ekonomometrii. Promotorem pracy *Metody estymacji parametrów dla małych obszarów w reprezentacyjnych badaniach rolniczych (przy wykorzystaniu wyników spisu pełnego)* był prof. dr hab. Jan Kordos, recenzentami dr hab. Czesław Bracha, prof. SGH i dr hab. Krystyna Pruska, prof. Uniwersytetu Łódzkiego. W tym samym dniu mgr Dorota Bartosińska otrzymała stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

GOŚCIE WYDZIAŁU

11–12 stycznia przebywali na Wydziale goście z Francji: prof. **Stephane Mottet** (IRIAF, University of Poitiers) oraz dr **Gregory Worthington** (MAIF). Wygłoszone przez nich wykłady w języku angielskim nt. *Insurance Economics (the basic) What is a risk? How do insurers deal with it?* oraz *A presentation of the Market of Insurance in France and in Europe. Non life and life insurance markets zainteresowały znaczną liczbę studentów.*

W styczniu gościliśmy na Wydziale Ekonomicznym Panią **Jeanne Hill** z Uniwersytetu Central Lancashire w Preston w Wielkiej Brytanii, która zaprezentowała interesujący cykl wykładów nt.: *Doskonalenie kompetencji menedżerskich*. Zajęcia prowadzone w formie warsztatowej spotkały się z dużym zainteresowaniem studentów. Szczególnie wysoko oceniono tematykę wymagań wobec kadry kierowniczej w warunkach umiędzynarodowienia i globalizacji. Efektem tej wizyty jest także współpraca badawcza z zespołem pracowników Zakładu Organizacji i Zarządzania w zakresie zarządzania międzykulturowego.

24 lutego odbyło się spotkanie władz Wydziału Ekonomicznego oraz członków Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego z przewodniczącą Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie prof. dr hab. **Elżbietą Mączyńską**, na którym omówiono kierunki współpracy.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

Dziekan prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek** wzięła udział w seminarium poświęconym problematyce wykorzystania zrównoważonej karty wyników Balanced Scorecard w sektorze publicznym, które odbyło się 2 lutego w Warszawie z inicjatywą IIR (Institute for International Research). Seminarium prowadził wybitny specjalista **Robert Kaplan**, profesor Harvard Business School, który wspólnie z dr. R. Nortonom opracował narzędzia, znajdujące od szesnastu lat zastosowanie w zarządzaniu organizacjami i przynoszące wymierne efekty w obszarze efektywności. Zrównoważona karta wyników jest instrumentem, który buduje pomost między strategią i poziomem operacyjnym, jest koncepcją zarządzania wynikami, dzięki której można precyzyjnie formułować korporacyjną i biznesową strategię firmy. Wśród narzędzi sukcesu wymienia się strategiczne cele, finansowe i nie finansowe, kluczowe mierniki efektywności oraz wdrożenie poprzez strategiczne projekty i inwestycje. BSC uwzględnia perspektywę finansową, klienta, procesów wewnętrznych i rozwoju. Seminarium było dobrą płaszczyzną do wymiany poglądów, prezentacji doświadczeń oraz wzbogacenia posiadanej wiedzy. Profesor wskazał przykłady świadczące o możliwości aplikacji zrównoważonej karty wyników w szkolnictwie wyższym. Ponieważ na Wydziale Ekonomicznym prowadzone są badania obejmujące BSC, powstają prace doktorskie poświęcone wykorzystaniu zrównoważonej karty wyników w przedsiębiorstwach, a także sektorze publicznym, należałoby się zastanowić nad możliwością zastosowania BSC w zarządzaniu naszym uniwersytecie.

17 lutego w Wyższej Szkole Finansów i Bankowości w Radomiu odbyła się konferencja naukowa „Strategie organizacji na rynku usług”. Uczestniczyła w niej prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek**, wygłaszając referat *Wpływ zarządzania na jakość usług w szkolnictwie* oraz dr **Bogusław Gulski**, który zaprezentował referat zaty-

tułowany *Nowe strategie konkurencji w warunkach niepublicznej szkoły wyższej*.

27 lutego w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie odbyło się seminarium pn. „System dwustopniowy w edukacji ekonomicznej: stan przygotowań, problemy, wyzwania”, które zorganizowała Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych. Celem seminarium było przedstawienie przygotowywanych programów studiów dwustopniowych i dyskusja nad nimi w kontekście oczekiwań pracodawców dotyczących kwalifikacji studentów oraz wytycznych Procesu Bolońskiego. Wydział Ekonomiczny UMCS reprezentowali dziekan prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek** oraz prodekan dr hab. **Marian Żukowski**, prof. nadzw.

28 lutego dziekan prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek** wzięła udział w obradach Konferencji Dziekanów Wydziałów Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetów Polskich zorganizowanych przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Spotkanie poświęcone było przede wszystkim omówieniu stanu przygotowań wydziałów do wprowadzenia systemu studiów trójstopniowych, dyskusji nad standardami kształcenia dla kierunków studiów ekonomicznych, programowi studiów doktoranckich (rozważeniu propozycji opracowania standardów dla uniwersytetów) oraz studiom eksternistycznym. Oprócz aktualnych problemów szkolnictwa wyższego poruszono również sprawy związane działalnością Konferencji Dziekanów w latach 2003–2005 oraz przedyskutowano propozycje organizacji działalności Konferencji w latach 2006–2008.

EKONOMIŚCI DLA REGIONU

Marszałek Województwa Lubelskiego powołał prof. dr hab. **Elżbietę Skrzypek** i dr. **Jana Waszczyńskiego** w skład Zespołu Programowego ds. opracowania „Programu Wspierania Przedsiębiorczości Województwa Lubelskiego”. Zadaniem Zespołu jest opracowanie programu, który przyczyni się do szybszego rozwoju przedsiębiorczości w naszym regionie.

SUKCES ABSOLWENTA

Z przyjemnością informujemy, że mgr **Krzysztof Koziół**, absolwent Wydziału Ekonomicznego z 2003 roku, został laureatem ogólnopolskiego konkursu Twoja Wizja Rozwoju Przedsiębiorczości „Biznesplan dla Polski”, zorganizowanego przez Studenckie Forum Business Centre Club. Wyniki konkursu ogłoszone zostały 31 stycznia br. w Sali Kolumnowej Sejmu RP. Opracowany przez Krzysztofa Koziola projekt biznesowego radia internetowego zajął III miejsce. Nagrodą jest stypendium pieniężne w wysokości 2000 zł ufundowane przez rektora Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego oraz roczny kurs językowy, prezent od Profi Lingua. Cieszymy się z sukcesu naszego absolwenta. Pamięamy Go jako aktywnego działacza Wydziałowego Samorządu Studentów i Koła Naukowego Ekonomistów. Krzysztof Koziół był również przedstawicielem studentów w Radzie Wydziału Ekonomicznego oraz Komisji Programowej.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

HABILITACJE

11 stycznia 2006 r. w Instytucie Filozofii odbyło się kolokwium habilitacyjne dr **Jolanty Zdybel**. Temat rozprawy *Między wolnością a powinnością. Filozofia polityki Isaiaha Berlinga i Alasdaira MacIntyre'a*. Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Buksiński (UAM), prof. dr hab. Adam Chmielewski (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Zdzisław Jerzy Czarnecki (UMCS).

27 lutego Centralna Komisja zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Filozofii i Socjologii o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych

w zakresie filozofii-logiki i ontologii dr. **Andrzejowi Biłatowi**.

DOKTORATY

W Instytucie Filozofii odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:

13 stycznia 2006 r. mgr **Edyty Sadło Popperowska** *teoria rozwoju wiedzy i jej związku z realizmem poznawczym*. Promotor prof. dr hab. Leon Koj, recenzenci prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski, prof. dr hab. Wojciech Sady. Rada Wydziału 18 stycznia podjęła uchwałę o nadaniu mgr Edycynie Sadło stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii.

30 stycznia mgr. **Adama Szpaderskiego** *Metaprakseologia Tadeusza Kotarbińskiego*. Promotor prof. dr hab. Jacek Paśniczek, recenzenci: prof. dr hab. Witold Kieżun, dr hab. Zbysław Muszyński

31 stycznia mgr. **Dariusza Gmińskiego** *Pojęcie samobójstwa od Dantego do Nitzsche*. Promotor dr hab. Lesław Hostyński prof. nadzw., recenzenci: prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski, prof. dr hab. Marian Filipiak

15 lutego w Instytucie Socjologii odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr **Anny Zybury** *Domy dziecka w województwie świętokrzyskim. Funkcje założone i realizowane*. Promotor prof. dr hab. Józef Styk, recenzenci: prof. dr hab. Piotr Kryczka (KUL), prof. dr hab. M Filipiak.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

WIZYTA LEOPOLDA UNGERA

Leopold Unger spotkał się w dniu 16 stycznia na Wydziale Politologii UMCS z pracownikami naukowymi, studentami i mieszkańcami Lublina. Międzynarodowej sławy dziennikarz, współpracownik paryskiej „Kultury”, Radia Wolna Europa, sekcji polskiej BBC, felietonista „Gazety Wyborczej”, pracownik belgijskiego pisma „Le Soir”, na zorganizowanym przez Wydział Politologii i Wydawnictwo UMCS spotkaniu, przedstawił wykład pt. *„Kultura” i Giedroyc: Wizja i rzeczywistość*. Wykład składał się z trzech wątków tematycznych: historii „Kultury”, wpływu wypracowanych w niej koncepcji na politykę wschodnią Polski oraz analizy sytuacji politycznej w Federacji Rosyjskiej w okresie prezydentury W. Putina. Wykład połączony został z prezentacją najnowszej książki L. Ungera *Wypędzenie szatana* (Wydawnictwo UMCS, Lublin 2005), którą przedstawiła dr Anna Nasalska. Na książkę składają się artykuły pisane pod pseudonimem Brukselczyk w „Kulturze” paryskiej (od kwietnia 1970 roku). Większość z nich doczekała się dotychczas żadnej książkowej publikacji. Jak twierdzi sam Autor, pisanie do rubryki „Widziane z Brukseli” było ogromną przygodą intelektualną, a także życiową i moralną. Tytułowe „Wypędzenie szatana” to jakby deklaracja zawodowego i etycznego celu, wyrażającego się w „walce” z przejawami nietolerancji i ksenofobii. Na zakończenie spotkania L. Unger został uhonorowany nagrodą *Amicus Libri*, którą wręczyli JM Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński oraz dyrektor Wydawnictwa UMCS Andrzej Peciak.

DOKTORATY

6 stycznia miała miejsce publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Stachurskiej-Szczepiak na podstawie pracy pt. *Pomoc Unii Europejskiej dla państw Maghrebu (Program MEDA)* przygotowana pod naukowym kierunkiem dr. hab. Marka Pietrasia, prof. nadzw., a recenzowana przez: prof. dr hab. Stanisława Parzymiesza (Uniwersytet Warszawski) i dr. hab. Czesława Maja (UMCS).

17 lutego miała miejsce publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Radosława Dąbrowskiego** na podstawie pracy *Mniejszości narodowe na Lubelszczyźnie w latach 1918–1939* przygotowana pod kierunkiem naukowym

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

prof. dr. hab. Jana Jachymka, a recenzowana przez: prof. dr. hab. Józefa Ryszarda Szaflika (Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku) i dr hab. Ewę Maj, prof. nadzw. (UMCS).

WYJAZDY

Dr Konrad Zieliński z Zakładu Badań Etnicznych 26–27 stycznia uczestniczył w międzynarodowej konferencji naukowej w Manchesterze (Wielka Brytania) zorganizowanej przez School of History and Classics (University of Manchester) i Department of History (Nottingham University), zatytułowanej *Population Displacements, State Practice and Social Exclusion in the Soviet Union and Eastern Europe, 1930–1945*. W trakcie konferencji dr K. Zieliński przedstawił referaty: *Making Soviet Citizens: Polish Administrative Units in the USSR, 1923–1938* oraz *Making New Living Space in the Interwar Poland: Factory Housing Estate in Mielec*.

Mgr Monika Wicha (Zakład Stosunków Międzynarodowych) 8–21 stycznia 2006 r. przebywała w Brukseli w związku z przeprowadzaniem kwerendy do przygotowywanej rozprawy doktorskiej pt. *Żywność genetycznie modyfikowana jako problem globalny*.

Mgr Beata Piskorska (doktorantka Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów) 8–21 stycznia 2006 r. przebywała w Brukseli w związku z przeprowadzaniem kwerendy do przygotowywanej rozprawy doktorskiej pt. *Wschodni wymiar polityki Unii Europejskiej*.

KONKURSY NA NAJLPEŠE PRACE MAGISTERSKIE ROZSTRZYGNIĘTE

W konkursie im. Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia na najlepszą pracę magisterską z zakresu stosunków międzynarodowych promotorzy zgłosili 7 prac obronionych na Wydziale Politologii UMCS w roku akademickim 2004/2005. Komisja konkursowa w składzie: dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw., dziekan Wydziału Politologii, dr hab. Marek Pietraś, prof. nadzw., prodziekan i kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych, dr hab. Ewa Maj, prof. nadzw., prodziekan, dr Hanna Dumala, sekretarz Konkursu, oraz dr Andrzej Dumala, super-recenzent, na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 2006 r. podjęła decyzję o przyznaniu dwóch głównych nagród. Równorzędne nagrody Dziekana Wydziału Politologii w postaci dyplomu, nagrody pieniężnej oraz skierowania fragmentów pracy do publikacji w roczniku „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, otrzymali: mgr Ewa Pysznik za pracę *Paninterlingwa w stosunkach międzynarodowych*, napisaną pod kierunkiem dr hab. Czesława Maja, oraz mgr Marcin Kosienkowski za pracę *Strategia adaptacji Federacji Rosyjskiej wobec państw bałtyckich*, napisaną pod kierunkiem dr hab. Andrzeja Czarnockiego, prof. nadzw.

W konkursie na najlepszą pracę magisterską z zakresu politologii promotorzy zgłosili 5 prac obronionych na Wydziale Politologii UMCS w roku akademickim 2004/2005. Komisja konkursowa w składzie: dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw., dziekan Wydziału Politologii, dr hab. Marek Pietraś, prof. nadzw., prodziekan, dr hab. Ewa Maj, prof. nadzw., prodziekan, dr hab. Waldemar Paruch, super-recenzent, na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 2006 r. podjęła decyzję o przyznaniu pierwszej i drugiej nagrody oraz wyróżnienia. Pierwszą nagrodę otrzymał mgr Radosław Dąbrowski za pracę *Instrumenty wspierania rozwoju lokalnego na przykładzie miasta Lublina w latach 1998–2002*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Henryka Chałupczaka. Drugą nagrodę otrzymała mgr Ewelina Kuczek za pracę *Walory turystyczne Bieszczad i ich promocja* napisaną pod kierunkiem dr hab. Stanisława Michałowskiego, prof. nadzw. Wyróżnienie otrzymał mgr Jakub Nowak za pracę *Cyberpunktowa wizja świata*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Włodzimierza Micha.

PUBLIKACJA

Pod redakcją Stanisława Michałowskiego i Włodzimierza Micha ukazała się książka *Władza lokalna a media – zarządzanie informacją – public relations – promocja jednostek samorządu terytorialnego*, Wyd. UMCS,

Lublin 2006, ss. 290. Praca jest pokłosiem konferencji zorganizowanej w kwietniu 2005 roku przez Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej oraz Zakład Dziennikarstwa Wydziału Politologii UMCS. W podzielonym na 3 części tomie znalazły się artykuły przedstawicieli środowiska naukowego, mediów oraz praktyków. W pierwszej części pracy – *Prawne i społeczne uwarunkowania dostępu do informacji i zarządzania informacją* ujęto artykuły dotyczące podstaw informowania społeczeństwa o działalności organów samorządu terytorialnego, sądowej kontroli udostępniania informacji czy ograniczeń w dostępie do informacji publicznej. Autorzy części drugiej dokonali analizy praktycznych aspektów polityki informacyjnej jednostek samorządowych oraz sposobu ich prezentowania w mediach. Próbowali dociec, w jaki sposób samorząd i media współkształtują społeczną opinię i jej aktywność. W trzeciej – *Marketing i public relations jednostek samorządu terytorialnego* możemy prześledzić narzędzia budowania wizerunku jednostek samorządu terytorialnego.

Zdaniem recenzenta książki Aleksandra Woźnego, „książka jako całość pokazuje, jak złożoną pod względem komunikowania się strukturą jest – pozostając wciąż w Polsce w fazie budowania – społeczeństwo partycypacyjne wraz ze wszystkimi towarzyszącymi temu procesowi barierami. Nie ma zatem wątpliwości, że prezentowany tom będzie cieszył się zainteresowaniem szerokiego grona czytelników, poruszana w nim tematyka jest bowiem przedmiotem niekończącej się debaty zarówno wśród badaczy, jak i dziennikarzy czy samych samorządowców”. Bez wątpienia pogłębianie świadomości samorządowej społeczności lokalnych i regionalnych zależy od wielopłaszczyznowej polityki informacyjnej władz samorządowych oraz sposobu prezentowania dokonań tych władz. Bardzo ważny jest też stosunek do tych dokonań mieszkańców gmin, powiatów i województw samorządowych prezentowany w środkach masowego przekazu.

VI BAL POLITOLOGA

Pod hasłem *Bal na Wschodnią Nutę* odbył się dnia 4 lutego w budynku Wydziału Politologii (byłym Pałacu Lubomirskich) kolejny – szósty Bal Politologa. Tegoroczna konwencja balu wprowadziła uczestników w liryczne klimaty naszych wschodnich sąsiadów. Bal rozpoczął występ Zespołu Tańca Ludowego UMCS pod kierunkiem mgr. S. Leszczyńskiego, pieśniami i tańcem z Ukrainy i Moldawii. Dziekan Wydziału – gospodarze balu, przywitani stałych i nowych „balowników” symbolicznym odkręceniem zaworu z gazem prosto z Rosji. Wierny balom Politologa kwartet muzyczny Frakersi cały wieczór i noc grał i śpiewał w języku rosyjskim. Okazało się, że większość uczestników doskonale znała słowa prawie każdej pieśni. Zorganizowany w trakcie wieczoru konkurs rosyjskiej ruletki wyłonił trzech zwycięzców, z których każdy otrzymał medal – bohatera balu. Próby dywersyfikacji zasobów gazu podejmowane podczas kolejnego konkursu przyniosły jedynie połowiczne rozwiązanie. Wspaniale natomiast wypadły duety damsko-męskie wykonujące pieśń *Podmoskowskie wieczory*. Uczestnicy balu mieli również okazję zakosztować kuchni rosyjskiej, m.in. pulmieni, sało, zupa ucha i solianka, ryby, przygotowane przez Dwór Anna z Jakubowic Konińskich i kucharza, który cztery lata „służył” w Grand Hotelu we Lwowie. Nastrój „balowników” wskazywał na znakomite samopoczucie we wschodnim klimacie.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

6 stycznia 2006 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anety Michalskiej-Warias *Przestępczość zorganizowana i prawnokarne formy jej*

przeciwdziałania. Promotor prof. zw. dr hab. Tadeusz Bojarski, recenzenci: prof. dr hab. Emil Pływaczewski (Uniwersytet w Białymstoku) i prof. dr hab. Leon Tyszkiewicz (UŚ).

27 lutego 2006 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Mariusza Załuckiego *Licencja na używanie znaku towarowego. Studium prawnoporównawcze*. Promotor prof. zw. dr hab. Ryszard Skubisz, recenzenci: dr hab. Elżbieta Traple, prof. nadzw. (UJ) i dr hab. Andrzej Jakubecki, prof. nadzw. (UMCS).

KONFERENCJE ZAGRANICZNE

Prof. dr hab. Leszek Leszczyński uczestniczył 24–26 listopada 2005 r. w IX Kongresie Międzynarodowego Stowarzyszenia Metodologii Prawniczej w Tunisie, prezentując referat *General Principles and Open Clauses in the Application of Law*.

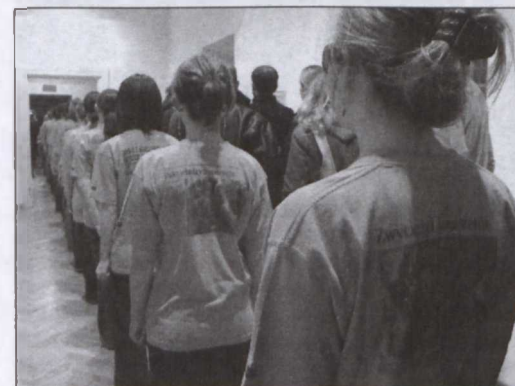
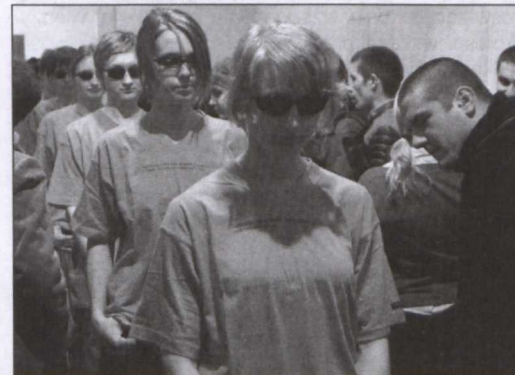
WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

GOŚĆ Z LITWY

W pierwszej połowie grudnia 2005 roku gościem WA był prof. Richard Garbačiauskas z Uniwersytetu w Szawlach na Litwie. Jego pobyt w Lublinie (odbywany w ramach programu Socrates/Erasmus) poświęcony był zaznajomieniu się ze strukturą i specyfiką studiów artystycznych prowadzonych na UMCS oraz przeprowadzeniu kilkunastu godzin ćwiczeń i konsultacji ze studentami z kierunków grafika oraz malarstwo. Litewski gość przywiózł ze sobą dzieła swoich studentów – prace z zakresu kaligrafii, które zostały zaprezentowane na kilkudniowej wystawie w galerii WA.

JEDEN DZIEŃ DLA PERFORMANCE

Anna Gryczka, studentka z V roku malarstwa, wzięła udział w ogólnopolskiej imprezie artystycznej pt. „Performance – esse”, odbywanej w ramach cyklicznej już imprezy „Jeden dzień dla performance” w Galerii Sztuki „Wozownia” w Toruniu. Do tegorocznej edycji zaproszono wyłącznie artystki-performerki, a ich wystąpienia, jak założyła A. Jackowska, dyrektorka „Wozowni” i zarazem organizatorka imprezy, miały dotyczyć „kobiecego

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

świata doświadczeń, przeżyć i emocji czasami osobistych, w innym przypadku bardziej ogólnych..."

AUTOGRAF 2005"

„Autograf” to trzeci już z rzędu konkurs przeznaczony dla lubelskich malarzy i rzeźbiarzy. Odbywa się ona w systemie biennale, na przemian z konkursem „Grafika roku”. W tegorocznej edycji „Autografu” wyróżnili się przede wszystkim artyści z UMCS, pracownicy i absolwenci Wydziału Artystycznego. Pierwszą nagrodę „Autografu 2005” otrzymał **Jakub Ciężki**, absolwent WA sprzed trzech lat, a obecnie asystent w Zakładzie Malarstwa kierowanym przez prof. J. Wojciechowskiego. Jury pod przewodnictwem prof. Andrzeja Zwierzchowskiego z ASP w Warszawie przyznało mu nagrodę za obraz „Skrzynka”, kwalifikując do wystawy również pracę pt. „Kaloryfer”. Laureatami dwóch drugich nagród zostali: malarz **Adam Skóra** oraz rzeźbiarka i ceramiczka **Alicja Kupiec**. Adam Skóra – niegdyś student WA, prowadzi dziś zajęcia z malarstwa w Kolegium Sztuk Pięknych UMCS w Kazimierzu Dolnym. Nagrodę otrzymał za radykalnie minimalistyczne obrazy, w których w stare, zażółcone płótno wprowadził czarne kreski łuków. **Alicja Kupiec**, wykształcona na Wydziale Ceramiki i Szkła we wrocławskiej ASP, prowadzi zajęcia z ceramiki na WA. Sukces przyniosła jej efektowna ceramiczna praca pt. „Stół”. Trzecimi nagrodami uhonorowano: **Aleksandrę Czuję**, **Mariusza Drzewińskiego** i **Wojciecha Mendzelewskiego**. Nagrodę Rektora UMCS zdobyła **Agnieszka Wójtowicz**, Dziekana WA UMCS – **Agnieszka Jankowska**, zaś wyróżnienia honorowe przyznano: **Krzysztofowi Bartnikowi**, **Markowi Andale** i **Piotrowi Korolowi**. Jury „Autografu 2005” oceniło 90 prac, w tym 11 rzeźb i 79 obrazów, zgłoszonych przez 55 artystów. 17 plastyków nominowano do nagród i wyróżnień. Pokonkursową wystawę „Autograf 2005”, tworzoną przez 71 prac 53 autorów zorganizowano w salach Muzeum Lubelskiego na Zamku.

SZYMANOWICZ W SZWECJI

Od 12 do 24 stycznia **Krzysztof Szymanowicz**, adiunkt z Zakładu Grafiki, uczestniczył w warsztatach graficznych i zaprezentował swoją twórczość na indywidualnej wystawie w szwedzkim Falun. Tamtejsza pracownia graficzna jest znana nie tylko w Szwecji, ale także w Europie, m.in. dzięki współpracy z licznymi ośrodkami artystycznymi (w tym z Akademiami Sztuk Pięknych w Warszawie i we Wrocławiu). Pracownię założył Einae Johnsson w 1957 roku. W 1973 władze miasta Falun przejęły ją i ulokowały w obszernym budynku starej szkoły. Od tej pory przyjeżdżali do niej znani artyści i profesorowie Królewskiej Akademii Sztuk w Sztokholmie. Pracownia w Falun stała się dla licznych artystów cenionym miejscem pracy twórczej i wymiany doświadczeń. W 1973 jej kierownikiem został znany grafik Ahmed Modhir – absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W tym samym roku miasto przekazało pieniądze na rozbudowę pracowni zakupując nowoczesne urządzenia do technik graficznych: wypukłodruku, litografii, serigrafii, akwaforty i akwatinty. Powstała pracownia komputerowa i stworzono pracownię ekologiczną wykorzystującą matryce graficzne z powłokami polimerowymi. Ten ostatni materiał pozwala opracowywać graficzne negatywy manualnie, ale także przenosić na nie kompozycje wykonane wcześniej na komputerze. Odbitka z matryc pokrytych polimerem posiada cechy charakterystyczne dla akwaforty i akwatinty. Proces trawienia jest wygodny – bardzo szybki, gdyż około 3 minutowy, oraz co bardzo ważne bezpieczny dla zdrowia (gdyż odbywa się w wodzie). Z kolei za wadę należy uznać wysoką cenę blachy cynkowej z powłoką polimerową. W trakcie warsztatów w Falun K. Szymanowicz nie tylko dokładnie zapoznał się z możliwościami pracy na matrycach polimerowych, ale miał też okazję zaprezentować własną twórczość na indywidualnej wystawie w galerii Hörnan. Cieszyła się ona dużym

zainteresowaniem mediów oraz mieszkańców miasta. Konsekwencją stała się propozycja organizacji wystawy grafiki polskiej w muzeum miasta Rättvik, której otwarciu zaplanowano na kwiecień 2006 roku. W kwietniowej prezentacji, której komisarzem został Krzysztof Szymanowicz, wezmą udział profesorowie ASP w Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu oraz pracownicy Wydziału Artystycznego UMCS: profesorowie Piotr Lech, Grzegorz Mazurek i Maksymilian Snoch, a także młodszy pracownicy – Sławomir Plewko i Magdalena Bąk.

WYSTAWY

Grafiki **Grzegorza Mazurka** zaprezentowała Galeria ES w Międzyrzeczu Podlaskim. „Plakaty autorskie” to tytuł wystawy prac **Mikołaja Smoczyńskiego** w lubelskim BWA, w galerii Grodzkiej. W tym samym miejscu można było zobaczyć obrazy **Tomasza Zawadzkiego**.

KONFERENCJE

W Dusznikach Zdroju 4-12 lutego 2006 r. odbył się XLI Kurs Pedagogiki Wokalnej oraz XII Konferencja Naukowa zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Pedagogów Śpiewu we współpracy z Katedrą Wokalistyki Wrocławskiej Akademii Muzycznej, w których wzięły udział **dr Agnieszka Padzińska** i **ad. Bożenna Saulska** z Instytutu Muzyki WA UMCS. Konferencja poświęcona była zagadnieniom: „Wybrane problemy wokalistyki” i przyczyniła się do wymiany doświadczeń z zakresu pedagogiki wokalne, a także zapoznaniu się z nowymi metodami pracy nad rozwojem głosu przedstawionymi przez wybitne autorytety wokalne, jak m.in.: prof. Helena Łazarska, prof. Agata Młynarska czy prof. Christian Elsnar.

„TOSCA” GIACOMO PUCCINIEGO W FILHARMONII LUBELSKIEJ

10 lutego w sali Filharmonii Lubelskiej, w znakomitej, międzynarodowej obsadzie solowej, zabrzmiał włoski melodramat realistyczny „Tosca” – G. Pucciniego.

Wystąpili: Hjördis Thébault (Francja) – jako Floria Tosca, Philippe Do (Francja) – jako Mario Cavaradossi, Pierre-Yves Pruvot (Francja) – jako baron Scarpia oraz grający kilka ról – Russi Nikoff (Bułgaria). Wystąpiły także Akademicki Chór Akademii Medycznej (przygotowany przez ad. **M. Mielko**), Akademicki Chór Politechniki Lubelskiej (przygotowany przez ad. **Il. E. Krzemińską**), Chór „La musica” (przygotowany przez Z. Ohara) oraz orkiestra Filharmonii Lubelskiej. Całość poprowadził znany lubelskiej publiczności ze znakomicie prezentowanych, estradowych wykonań operowych Vladimir Kiradjiev. Narratorem koncertu była Teresa Ksińska-Falger – dyrektor artystyczny filharmonii. Muzyka jakby rodem z mediolańskiej *La Scali* zawiodła tego wieczora słuchaczy w wielki świat opery, gdzie piękne wokalne głosy w pełni oddały gwałtowne namiętności i opowiedziały tę dramatyczną historię miłości i zdrady.

PRAWYKONANIE

Podczas recitalu fortepianowego Stanisława Drzewieckiego w USA 4 marca 2006 roku (Sarasota, Floryda, Holley Hall, Beatrice Friedman Symphony Center) wykonane zostały cztery *Etudy* na fortepian dr hab. Mariusza Dubaja. Dwie z nich, w tym szósta napisana w czasie odejścia do wieczności stryja Juliana, Profesora Marka Stachowskiego oraz Jego Świątobliwości Jana Pawła II, miały światowe prawykonanie. W programie recitalu znalazła się muzyka polska, m.in. I. J. Paderewskiego, H. Wieniawskiego i F. Chopina. Kolejne wykonania *Etud* M. Dubaja planowane są w czerwcu b.r. w Anglii.

STYPEDIUM TWÓRCZE

Minister Kultury RP, Kazimierz Michał Ujazdowski, przyznał dr hab. Mariuszowi Dubajowi stypendium twórcze na rok 2006 na skomponowanie utworu symfonicznego.

ERASMUS 2006/07

Wyjazdy studenckie na studia w uczelniach UE

W kwietniu i maju br. na wszystkich wydziałach UMCS odbywać się będzie rekrutacja studentów na studia w uczelniach partnerskich UE w roku akademickim 2006/7 w ramach programu Socrates/Erasmus. Wniosek o dofinansowanie planowanych działań naszego uniwersytetu w programie obejmuje realizację ponad 200 wyjazdów studenckich i ponad 100 wyjazdów wykładowców. Wniosek został przygotowany przez Koordynatora uczelnianego na podstawie 97 umów bilateralnych.

Rekrutacja na wyjazdy studenckie prowadzona jest przez wydziałowych koordynatorów programu i wyznaczone osoby w poszczególnych Instytutach (Wydz. Humanist.). Odpowiednie informacje dotyczące aktualnej na rok 2006/7 oferty, kryteriów naboru, terminów i miejsca składania podań studenci znajdują na tablicach ogłoszeń swoich wydziałów lub instytutów; na stronach internetowych Działu Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych (<http://dwz.umcs.lublin.pl>) studenci znajdują ogólne informacje o programie i aktualną ofertę miejsc. Rekrutacja powinna zakończyć się w czerwcu 2006 r.

W bieżącym roku akademickim 87 studentów naszego Uniwersytetu odbywa studia, roczne lub semestralne, na uczelniach w Belgii, Bułgarii, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Niemczech, Portugalii, Słowacji, Słowenii, Rep. Irlandii, Wlk. Brytanii, Szwecji, na Węgrzech, Litwie i we Włoszech. Dofinansowanie pobytów studenckich ze środków unijnych wynosi w zależności od kraju studiów 200-320 euro miesięcznie. Dodatkowo, w przypadkach uzasadnionych, studenci mogą ubiegać się o dodatkowe środki z uniwersyteckiego Funduszu im. Unii Lubelskiej. Umowy bilateralne programu Socrates/Erasmus są najczęściej umowami wymiany; w roku bieżącym 22 studentów pr. Erasmus odbywało lub odbywa studia na naszej Uczelni.

Ryszard Straszyński
Koordynator Uczelniany Programu Socrates/Erasmus

MUZYCZNY LUBLIN

Szczodry wieczór Cameraty Lubelskiej

Początek roku kalendarzowego zbiega się z wielowiekową tradycją kołędowania, w ramach którego praktykowano składanie sobie życzeń i obdarowywanie prezentami. Dzisiaj słowo kołęda łączy znaczenie pieśni religijnej związanej z Bożym Narodzeniem i Nowym Rokiem, obrzędu ludowego (tak zwanego chodzenia po kołędzie) i wizyty duszpasterskiej. Dopiero od XIX wieku za kołędy przyjmowano zarówno pieśni noworoczne o charakterze życzącym jak też bożonarodzeniowe. Wcześniej te ostatnie funkcjonowały jako kantyczki, symfonie, rotule czy też pieśni nabożne. Stąd, w szerokim repertuarze polskich kołęd, można śmiało doszukać się zarówno elementów kościelnych i świeckich, chrześcijańskich i pogańskich¹.

Tego roku Camerata Lubelska² zaproponowała kołędowanie ujęte w formę *Tryptyku Bożonarodzeniowego*. Zespół wystąpił dwukrotnie, koncertując w Kościele Akademickim KUL – 15.01.2006 r. i Kościele Powiżytkowskim – 22.01.2006.

W programie tryptyku znalazły się pastorałki i kołędy, których artystycznego opracowania dokonał prof. Kazimierz Górski, dyrygent i inicjator Cameraty Lubelskiej. W koncercie pojawiła się też jedna aranżacja młodego lubelskiego kompozytora Rafała Rozmusa *Gore gwiazda Jezusowi*. Wybór i kolejność utworów podyktowane zostały trójdzelną formą całości, którą spoiła jedna z najbardziej znanych polskich kołęd *Wśród nocnej ciszy*. Kolejne jej strofy nakreśliły dramatyczny przebieg akcji tryptyku a pojawiający się 8-taktowy motyw do słów *Szczodry wieczór*, stał się rodzajem dziękczynno-błagalnego intermedium, nawiązującym w swej wymowie zarówno do tradycji ludowego szczodrowania, jak i zbiorowej prośby w formie lamentu. Motyw ten wyrażać ma podziękowanie za przyjęcie Nowonarodzonego i prośby ku Niemu kierowane.

Tekst narracji (Kościół Akademicki KUL – Witold Kopeć, Kościół Powiżytkowski – Marcin Gapski), zaczerpnięty został z medytacji Jana Pawła II. I część tryptyku wprowadzająca klimat mroku i tajemniczości, stopniowo odkrywa radość z narodzin Dzieciątka. A pojawiające się na początku pytanie, *Czym jest taska*, jawi się tu w kontekście Narodzenia Pańskiego. Zespół wokálně-instrumentalny ilustruje to kołędami: *Wśród nocnej ciszy*, *Dzisiaj w Betlejem*, *Gore gwiazda Jezusowi* i *Pastorałka góralska*. Narodziny Syna Bożego to II część, która koncentruje się na istocie człowieczeństwa. Refleksja nad sensem trudu i cierpienia, będących historycznym *continuum* pozwala inaczej pojmo-

wać ziemskie okoliczności narodzenia Bożego Syna. Szczególnego wyrazu w tym kontekście nabierają kołędy: *Nie było miejsca dla Ciebie* czy *Mizerna cicha*. Wreszcie w części końcowej, zamykająca tryptyk, oddającej doniosły klimat wyjątkowości Tej Nocy, słychać kołędy: *Tryumfy Króla Niebieskiego*, *Kłaniam Ci się Chryste Jezusie* (refren kołędy *Pokłon Jezusowi*) oraz *Cicha noc*. Łaską staje się obecność powracającej nocy w aurze radości i nadziei.

Te dwa wieczory, podczas których usłyszeć można było Cameratę Lubelską, można uznać za reprezentującą nową formę słowno-muzycznej wypowiedzi. Jest to rodzaj spektaklu, w którym wyraźnie określone są miejsca poszczególnych słów oraz motywów muzycznych. Statyczność akcji umożliwia silniejsze wyrażanie i chyba też odbieranie ekspresji dźwiękowej. Rysuje się tu wyraźny podział na trzy grupy wykonawcze: zespół instrumentalny, zespół wokalny, solista lub narrator. Jednocześnie podczas realizacji tryptyku role poszczególnych grup bardzo się zacierają. I tak plan pierwszy może zdominować partia solistki (*Nie było miejsca dla Ciebie* w wykonaniu Iwony Kurczewskiej czy partia wionolczeli w *Cicha noc* w wykonaniu Iwonny Pyry), ale też obecne są miejsca należące tylko do zespołu wokálnego czy instrumentalnego. Określenie pierwszoplanowości dla danego odcinka muzycznego zależy więc nie od zapisu w partyturze, lecz od celowości przekazania i wyeksponowania danej treści słownej lub/i dźwiękowej.

Tryptyk Bożonarodzeniowy w wykonaniu Cameraty Lubelskiej ukazuje repertuar kołędowy w nowym świetle, nie odcinając się od ugruntowanej już praktyki wykonawczej literatury muzyki kameralnej.

W najbliższym czasie zespół będzie realizował swoje następne przedsięwzięcie, w ramach *Wielkopostnego Śpiewania*, corocznie organizowanego przez kościół oo. Dominikanów w Lublinie.

Agata Kusto

¹ Bartmiński Jerzy. *Polskie kołędy ludowe*. Antologia. Universitas 2002, wstęp.

² Camerata Lubelska to zespół wokálně-instrumentalny, powołany z inicjatywy prof. Kazimierza Górskiego w październiku 2001 r. Działa przy Wydziale Artystycznym UMCS. Skupia wykonawców różnych profesji związanych ze środowiskiem uniwersyteckim Lublina. Repertuar Cameraty obejmuje utwory sakralne, świeckie i ludowe w opracowaniu artystycznym. Zespół ma na celu także wskrzeszenie repertuaru epok minionych oraz prezentowanie prawykonania kompozycji współczesnych.

PATRONI AULI I BIBLIOTEKI

Uroczyste zebranie pracowników Instytutu Nauk o Ziemi UMCS

W dniu 15 lutego 2006 roku w Instytucie Nauk o Ziemi miała miejsce niecodzienna uroczystość. W obecności pracowników, studentów geografii i zaproszonych gości nadano reprezentacyjnej Auli imię Profesora Eugeniusza Romera oraz Bibliotece Instytutu imię Profesora Adama Malickiego

Porządek zebrania obejmował także wystąpienie prof. dr. hab. Mariana Harasimiuka, który przedstawił problemy współpracy transgranicznej Instytutu Nauk o Ziemi z jednostkami naukowymi Ukrainy i Białorusi (materiał przygotowany był wspólnie z prof. dr. hab. Zdzisławem Michalczykiem).

Na zakończenie dyrektor prof. Z. Michalczyk zapoznał zebranych z głównymi problemami rozwoju Instytutu Nauk o Ziemi.

Nadanie imion oraz odsłonięcie pamiątkowych tablic z krótką informacją i zdjęciami dwu znakomitych uczonych wywodzących się z Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, ma ogromne znaczenie wychowawcze. Uświadamianie młodzieży faktu, jak wielką rolę w rozwoju nauki miały osiągnięcia wybitnych autoritetów naukowych, jest ważnym zadaniem, mającym na celu podtrzymanie tradycji i budowy więzi między pokoleniami.

Sylwetkę Profesora Eugeniusza Romera w swoim wystąpieniu przybliżył prof. dr hab. Jerzy Mościbroda, zaznaczając na wstępie, że uroczystość nadania imienia Auli zbiegła się niemal dokładnie ze 135 rocznicą urodzin wielkiego polskiego geografa.

Profesor Eugeniusz Romer urodził się 3.02.1871 r. we Lwowie, zmarł 28.01.1954 r. w Krakowie. Ten znakomity uczony, wybitny geograf, członek Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk był niekwestionowanym twórcą nowoczesnej kartografii. Był też wielkim patriotą zaangażowanym w dzieło odrodzenia Państwa Polskiego po latach niewoli. Wywarł ogromny, bezpośredni i pośredni wpływ na rozwój polskiej geografii w XX wieku.

Eugeniusz Romer rozpoczął swoją drogę naukową pod koniec XIX wieku. Stopnie naukowe: doktorat (1894 r.) oraz habilitację (1899 r.) uzyskał w

Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Lwowskiego, kierowanym przez profesora Antoniego Rehmana. W roku 1911 przejął po nim Instytut, którym kierował do roku 1929. Profesor Eugeniusz Romer dzięki studiom w renomowanych uczelniach europejskich (w Wiedniu, Berlinie i Lozannie) oraz licznym kontaktom z geograficznymi ośrodkami na świecie, był inicjatorem nowoczesnych badań w wielu dziedzinach, takich jak: geomorfologia, klimatologia, kartografia czy też dydaktyka geografii.

Prof. Eugeniusz Romer z wielką pasją poświęcał się sprawom społecznym. Nie do przecenienia jest Jego działalność w czasie I wojny światowej na rzecz polskiej sprawy narodowej. W 1916 roku ukazał się *Geograficzno-Statystyczny Atlas Polski*, którego autorem był prof. Romer. W opinii powszechnej atlas został uznany za jedno z najważniejszych dzieł z zakresu geografii Polski, obok Jana Długosza *Chorographia Regni Poloniae* z XV wieku, oraz *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* wydanego pod redakcją Bronisława Chlebowskiego pod koniec XIX wieku.

Atlas Eugeniusza Romera oraz wiele innych jego opracowań z okresu I wojny światowej w sposób istotny pomogły w powrocie Polski na mapę polityczną Europy. Profesor Romer uczestniczył jako ekspert do spraw granic w pracach polskiej delegacji na Kongresie Pokojowym w Paryżu w 1919 roku oraz w konferencji pokojowej w Rydze w 1921 roku.

Profesor był przede wszystkim uczonym. Po odejściu z Instytutu Geograficznego w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie poświęcił się pracy w zorganizowanym przez siebie Instytucie Kartograficznym, który był zapleczem merytorycznym dla Zjednoczonych Zakładów Kartograficznych i Wydawniczych Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych S.A. „Książnica Atlas”. Po II wojnie światowej objął na krótko kierownictwo Instytutu Geograficznego w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Profesor Eugeniusz Romer wykształcił bardzo wielu znakomitych geografów, którzy po II wojnie światowej tworzyli

PATRONI AULI I BIBLIOTEKI BINOZ

uniwersyteckie ośrodki geograficzne w Polsce. Lubelska geografia należy także do grona spadkobierców Romerowskiej szkoły geograficznej. Tworzyli ją lwowscy uczniowie Profesora Romera: prof. Adam Malicki, prof. Franciszek Uhorczak, prof. Aniela Chalubińska, prof. Michał Janiszewski, prof. Włodzimierz Zinkiewicz.

Nadanie imienia Profesora Eugeniusza Romera, Auli Instytutu jest hołdem złożonym przez nas wszystkim temu wybitnemu uczonemu i Polakowi.

W dalszej części uroczystości nadano imię Profesora **Adama Malickiego** Bibliotece Instytutu Nauk o Ziemi. Jako kierowniczka biblioteki przedstawiłam krótką charakterystykę zbiorów oraz zasługi profesora A. Malickiego w ich tworzeniu.

Biblioteka Instytutu Nauk o Ziemi powstała formalnie w 1970 roku. Wtedy to w ramach reformy szkolnictwa wyższego wprowadzono na Wydziałach mniejsze jednostki – Instytuty, w skład których wchodziły Katedry i Zakłady reprezentujące zbliżone dyscypliny naukowe. Biblioteka w pierwszej fazie powstała z połączenia księgozbiorów Zakładu Geografii Fizycznej, Zakładu Geografii Ekonomicznej oraz Zakładu Geologii. Do roku 1978 formalnie włączano księgozbiory pozostałych jednostek. Bazą biblioteki był jednak najbogatszy księgozbiór Zakładu Geografii Fizycznej. Pierwszy wpis do ksiąg inwentarzowych miał miejsce w maju 1945 roku, a więc prawie jednocześnie z utworzeniem Katedry Geografii Ogólnej, której organizatorem i kierownikiem był prof. Adam Malicki. Przez to też Bibliotece Instytutu Nauk o Ziemi można zaliczyć do najstarszych na naszej uczelni. W ubiegłym roku minęła 60. rocznica jej istnienia. Biblioteka Główna UMCS została utworzona kilka miesięcy później. Z biegiem lat w miarę rozrastania się księgozbioru warunki gromadzenia i opracowania stawały się coraz trudniejsze, mimo uzyskiwania niewielkich dodatkowych powierzchni magazynowych. Najszcześniejszy dzień w dotychczasowej historii biblioteki nadszedł pod koniec listopada 2003 roku, kiedy to wysiłkiem 5-osobowego zespołu pracowników biblioteki (przeprowadzka trwała 5 tygodni) oraz przy ogromnym wsparciu i życzliwości władz Instytutu i Uczelni biblioteka rozpoczęła pracę w nowych bardzo dobrze wyposażonych pomieszczeniach (magazyn z przesuwanymi regałami, pokoje do opracowania zbiorów, duże pomieszczenia przeznaczone na informatorium (katalogi tradycyjne i komputerowe, czytelnia czasopism bieżących dla pracowników, czytelnia dla studentów na 40 miejsc). Niewielki księgozbiór, który w pierwszym roku istnienia biblioteki liczył zaledwie 345 pozycji, rozrósł się obecnie do blisko 150 tys. woluminów, wliczając zbiory kartograficzne, które są integralną jej częścią. Wielką dumą Biblioteki są wydawnictwa ciągle. Spośród około 1500 posiadanych tytułów 436 gromadzonych i opracowywanych jest na bieżąco. Wydawnictwa polskie stanowią 196 tytułów, pozostałe to wydawnictwa zagraniczne pozyskiwane drogą przenie-

raty, wymiany bądź darów.

Przez cały czas istnienia biblioteki konsekwentnie gromadzona jest literatura geograficzna w bardzo szerokim zakresie (geografia fizyczna i geografia człowieka, geologia, ochrona środowiska). W chwili obecnej jest to jeden z najbogatszych, specjalistycznych księgozbiorów w Polsce i zdecydowanie najbogatszy w Lublinie i regionie Polski wschodniej. Korzystają z niego wszystkie uczelnie Lublina, które posiadają kierunki przyrodnicze, głównie z zakresu ochrony środowiska.

Od roku 2000 biblioteka wkroczyła na drogę komputeryzacji i została włączona do sieci VTLS. Wymagało to bardzo intensywnego szkolenia i przystosowania się do nowych trudnych sposobów opracowania zbiorów. Od roku 2006 wszystkie wydawnictwa wydane w tym roku i później będą znajdowały się już tylko w katalogu komputerowym. Katalogi tradycyjne kartkowe zostały utrzymane dla wydawnictw sprzed roku 2006.

System informacji naukowej został bardzo poszerzony poprzez internetową dostępność do licznych baz danych. Biblioteka jest wyposażona w nowe komputery, z czego 4 to terminale przeznaczone dla studentów. Od niedawna biblioteka posiada własną stronę internetową (bibliotekainoz.umcs.lublin.pl.). W czytelni jest zorganizowana mała galeria fotografii przyrodniczej „Krajobrazy ziemi” ze zmiennymi ekspozycjami. Dzięki tym wszystkim zmianom, które zaszły w ostatnich latach Biblioteka Instytutu Nauk o Ziemi stała się nowoczesną i przyjazną czytelnią.

Poprzez gromadzenie, opracowanie i informację głównie bibliograficzną został stworzony dobry warsztat pracy naukowej a codzienna działalność biblioteki jest nierozdzielnie związana z procesem dydaktycznym prowadzonym w Instytucie.

Na wizerunek biblioteki pracuje 5 osobowy bardzo dobrze wykwalifikowany, oddany zespół specjalistów – geografów. Biblioteka miała też szczęście do wszystkich dyrektorów Instytutu profesorów: Edwarda Michny, Henryka Maruszczaka, Józefa Wojtanowicza, Andrzeja Henkla, Krzysztofa Wojciechowskiego, Michała Kaszewskiego oraz obecnego Zdzisława Michalczyka. Dla nich wszystkich biblioteka była ważnym miejscem w Instytucie. Takim przysłowiowym „oczkiem w głowie”.

Wśród opiekunów biblioteki szczególnie jednak miejsce zajmuje profesor Adam Malicki – organizator lubelskiej geografii uniwersyteckiej. Dzięki jego ogromnej pasji bibliofilskiej, księgozbiór w pierwszym okresie istnienia zyskał wiele wartościowych pozycji. Biblioteka może poszczycić się cennym zbiorem XIX-wiecznej książki geograficznej oraz bogatym zasobem przedwojennych wydawnictw ciągłych. W trudnych wojennych warunkach Profesor Malicki uczestniczył w aukcjach antykwarycznych, śledził zbiory w antykwariatach, głównie krakowskich, zawsze z myślą o bibliotece.

Dbałość o księgozbiór rozumienie, czym jest dobrze zorganizowana,

kompletna biblioteka jako podstawowy warsztat pracy naukowej, wyniósł Profesor jeszcze ze Lwowa.

Profesor Adam Malicki, którego 25 rocznica śmierci przypada w maju tego roku a 100 rocznica urodzin 7 stycznia 2007 roku, pochodził z Przemyśla. Tam ukończył klasyczne gimnazjum potem w latach 1926–1929 studiował geografię w Instytucie Geograficznym UJK we Lwowie u prof. Eugeniusza Romera. Był też jednym z nielicznych etatowych pracowników tego Instytutu. W roku 1932 obronił pracę doktorską a przewód habilitacyjny rozpoczął wiosną 1939 roku został dokończony w roku 1946 po wojennej przerwie w Instytucie Geograficznym UJ w Krakowie, którym przez krótki okres kierował jego lwowski mistrz prof. Eugeniusz Romer. Po przyjeździe do Lublina w 1945 roku Profesor Adam Malicki bardzo aktywnie włączył się w organizację Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Owocem jego działalności było utworzenie 11 kwietnia 1945 roku wspomnianej wcześniej Katedry Geografii Ogólnej, późniejszego Zakładu Geografii Fizycznej, którym kierował przez 32 lata do przejścia na emeryturę w 1977 roku. Wielką zasługą Profesora było powołanie w 1946 roku w ramach wydawnictwa Annales UMCS sectio B (geografia, geologia, petrografia). Był pierwszym redaktorem tej sekcji, wydając 34 tomy. Jednocześnie z powołaniem wydawnictwa Profesor Malicki współorganizował wymianę czasopism prawie ze wszystkimi ważniejszymi ośrodkami

uniwersyteckimi na świecie. To właśnie dzięki tej wymianie możemy poszczycić się tak ogromnym zasobem wydawnictw ciągłych.

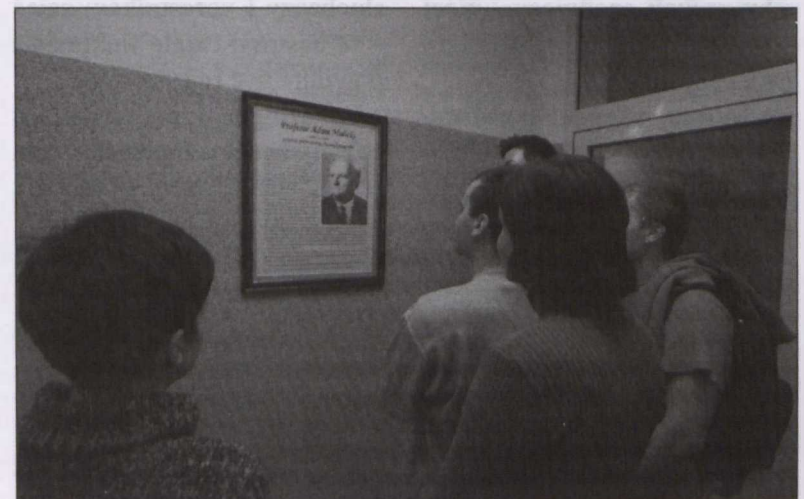
W ciągu 52 lat działalności naukowej Profesor opublikował 270 prac, które reprezentują prawie wszystkie działy geografii. Ta wszechstronność była dominującą cechą jego badań naukowych. Oprócz bardzo nowatorskich prac z zakresu geomorfologii dotyczących badań krasu oraz utworów lessowych na uwagę w dorobku profesora zasługują opracowania z zakresu historii geografii. Dużo miejsca zajmowała też literatura popularnonaukowa.

Jako nauczyciel akademicki Profesor Malicki wykształcił blisko 200 magistrów, wypromował 22 doktorów spośród których kilku zostało profesorami.

Profesor Adam Malicki należał do najwartościowszego pokolenia polskiej inteligencji, wykształconej w okresie międzywojennym. Pokolenie to wychowane w duchu dobrze pojętego patriotyzmu i w poczuciu obywatelskiego obowiązku stworzyło fundament rozwoju intelektualnego dla kolejnych generacji Polaków.

Nadając oficjalnie naszej bibliotece imię Profesora Adama Malickiego składamy wyrazy wdzięczności Profesorowi za wszystko co uczynił dla lubelskich geografów, uznając Jego ogromny wkład w budowę trwałego pomnika, jakim jest bez wątpienia Biblioteka Instytutu Nauk o Ziemi.

Krystyna Harasimiuk

JAK NAS OCENIAĆ?

Studenckie oceny pracowników?

– Tak, ale nie „tak”!

W styczniu 2006 – w epilogu kończącego się „semestru zimowego” – przeprowadzana jest akcja ankietowa wśród studentów UMCS. Jest to od wielu lat procedura dość kontrowersyjna i trudno orzec co właściwie „daje”.

Kiedy samorzady studenckie przyznawały tytuł „homo didacticus” wieszano w korytarzach afisze z nazwiskami popularnych wykładowców – była to jakaś nagroda za talent i wysiłek pedagogiczny, mogło to też mobilizować innych nauczycieli akademickich (ale i wywoływać zazdrość). Gdy rzecz weszła w stadium działań „administracyjnych” ankiety stały się tak skomplikowane, że trudno je było wypełniać a ponadto utajniono rezultaty. Duży wysiłek szedł na marne.

Obecnie ankiety są krótsze, bardziej „zwarne i gotowe”. Ale nadal: „nie to”!

Po pierwsze: zbędna jest chyba śmiesznie pedantyczna ocena wszystkich nauczających. Interesujące są tylko brzegowe osiągnięcia i sprawności dydaktyczne. Kto i jakie zajęcia prowadzi najlepiej (temu należy się pochwała i wyróżnienie) i kto prowadzi je „poniżej poziomu”. „Średniacy” się nie liczą: byli – są i będą. Ważne jest „aby unikali spadnięcia „niżej poziomu” a raczej „równali do najlepszych”.

Dlatego właściwe byłoby sformułowanie pytań ankietowych: Kto i jakie zajęcia prowadzi Twoim zdaniem najlepiej i dlaczego? Kto i jakie zajęcia prowadzi najgłębiej i dlaczego?

Komisje Dydaktyczne Rad Wydziału powinny na podstawie takich wypowiedzi przygotowywać raporty dydaktycz-

Ocena sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich UMCS

Filozofia sem V mgr dzienne

Kolejne pytania ankiety:

- 1- komunikatywność (umiejętność przekazywania materiału)
- 2- czy sposób prowadzenia zajęć pobudził Twoje zainteresowanie przedm.
- 3- czy zajęcia wpłynęły na poziom Twojej wiedzy
- 4- kultura w kontaktach ze studentami
- 5- przygotowanie do zajęć dydaktycznych
- 6- obowiązkowość i punktualność

Przykład:
 1   prawidłowo
 2   szanowanych
 3   odpowiedzi.
 Do zaznaczenia najlepiej użyć flamastra (długopisu) czarnego lub ołłowca-niebieskiego. Błędy poprawiać korektorem.

Numer ident. 1 3

oceny: 2 3 4 5		oceny: 2 3 4 5	
1 ☐	Olbromski Cezary dr - E	1 ☐	
2 ☐	Husserl filozofia czasu W	2 ☐	
3 ☐	Sady Wojciech prof dr hab -	3 ☐	
4 ☐	Ateńskie szkoly filozoficzne W	4 ☐	
5 ☐		5 ☐	
6 ☐		6 ☐	
1 ☐	Pekala Teresa prof dr hab - Kult	1 ☐	
2 ☐	art w procesie jedn się Europy W	2 ☐	
3 ☐	Symotiuk Stefan prof.	3 ☐	
4 ☐	dr hab. - Kulturologia W	4 ☐	
5 ☐		5 ☐	
6 ☐		6 ☐	
1 ☐	Pekala Teresa prof. dr hab. - Kult	1 ☐	
2 ☐	art w procesie jedn się Europy KW	2 ☐	
3 ☐	Swiderk Jolanta dr hab. -	3 ☐	
4 ☐	Fil a religia w starożytności W	4 ☐	
5 ☐		5 ☐	
6 ☐		6 ☐	
1 ☐	Poiit Krzysztof dr - Etyczne	1 ☐	
2 ☐	dylematy współczesności W	2 ☐	
3 ☐	Torczyńska Jarecka Monika dr	3 ☐	
4 ☐	- Komunik koncepc kult T. Heila W	4 ☐	
5 ☐		5 ☐	
6 ☐		6 ☐	
1 ☐	Pycka Widemar dr - Główne	1 ☐	
2 ☐	kategorie fil Sokratesa W	2 ☐	
3 ☐	Talmon Kamiński Konrad dr	3 ☐	
4 ☐	- The Externalised Mind KW	4 ☐	
5 ☐		5 ☐	
6 ☐		6 ☐	

Dziękujemy za pomoc w ocenie jakości kształcenia - s z 2005/6

ne zwracające uwagę na charakterystyczne oceny i opinie studenckie najczęściej wobec kadry się powtarzające (choć bez imiennego „piętnowania” tych z „dolnej półki”). Chodzi o ogólny obraz kadry i odczucia słuchaczy i uczestników zajęć – te nastroje ciągle fluktuują i powinny być rejestrowane.

Po drugie: sześć tematów ankiety będących przedmiotem „ocen” całkowicie głuche są wobec kwestii najciekawszej: dlaczego to często duże grupy studenckie uwielbiają niektórych wykładowców a niechęcią obejmują innych. Nie wystarczy przecież zadać pytanie nr 4 „kultura w kontaktach ze studentami” (oceny: 2 – 3 – 4

– 5), ale ciekawość bierze, na czym, wedle studentów, owa „kultura” pracownika polega. „Kultura” – to brzmi dumnie. Ale ważniejsze są często cechy osobowościowe, urok osobisty, osobista fascynacja przedmiotem, często bardzo pomysłowe zabiegi i „chwyt” pedagogiczne. Niczego na ten ciekawy temat się nie dowiemy i możliwość wzajemnego uczenia się od siebie wykładowców jest obecnie żadna. Cóż z tego, że „za kulturę” dany pracownik otrzyma „5” – ale za co, za co?

Gdyby ograniczyć pytania ankietowe do „brzegowych” postaci z zestawu kadry dydaktycznej – można by uzyskać więcej szczegółów instruktyn-

nych dla podnoszenia poziomu ogólnego kształcenia na Wydziałach.

Po trzecie: skoro studenci wystawiają cenzurki, to należałoby jako nagradzać i popularyzować przynajmniej najlepszych dydaktyków, dociekać (choćby na łamach WU) tajemnic ich sukcesów pedagogicznych. Dobre zajęcia bowiem to swoiste misterium, którego subtelnosci powinny interesować wszystkich, którzy czynnością tą się zabawiają i z niej żyją. Nie sądzę aby był ktoś, kogo biegłość dydaktyczna nie interesuje i nie chciałby się w niej udoskonalić.

Może z raportów Komisji Dydaktycznych różnych Wydziałów powinno się stworzyć syntetyczny wizerunek „stanu rzeczy” w nauczaniu uniwersyteckim w UMCS? Może pożyteczne byłoby stworzenie Kręgu Miłośników Dydaktyki wśród kadry nauczającej?

Wreszcie „na deser” (nieco kwaśny) pewien pomysł, który trapi mnie w związku z nauczaniem uniwersyteckim. Czy jest tak, że wszyscy asystenci i adiunkci (nie sięgając wyżej) skończyli w trakcie studiów „kurs pedagogiczny” i mają w związku z tym „patent nauczycielski” upoważniający do nauczania? Bez takiego „patentu” absolwent wyższej uczelni nie może nauczać w szkolnictwie średnim. W „wyższym” – podejrzewam – może. I to często.

W „Rzeczpospolitej 2” przeprowadzono dla młodszej kadry odrębne „kursy pedagogiczne”. Z takim „wybrykiem” skończyliśmy w „Lepszej Rzeczpospolitej” – ale czy słusznie? Czy nie warto było tylko zmienić koncepcję takiego doskonalenia kadry?

I to by było na tyle.

Stefan Symotiuk

NOWA KADENCJA

RADA GŁÓWNA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO ROZPOCZĘŁA IX KADENCJĘ

Rada Główna Szkolnictwa Wyższego jest wybieralnym organem przedstawicielskim szkolnictwa wyższego. Pozytywnie ustrojową, zadania i kompetencje Rady normuje ustawa z 27 lipca 2004 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365). Zgodnie z jej przepisami (art. 45–47) Rada współdziała z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego oraz z innymi organami władzy i administracji publicznej w ustalaniu polityki edukacyjnej państwa w zakresie szkolnictwa wyższego. Rada w szczególności przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego propozycje nazw kierunków studiów oraz standardów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Stosunkowo szeroki jest zakres spraw, w których Rada wyraża opinie oraz przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego oraz innym organom wnioski dotyczące szkolnictwa wyższego nauki i kultury. Rada opiniuje projekty aktów prawnych dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki – w szczególności co do utworzenia, likwidacji, zmiany nazwy uczelni, umów międzynarodowych dotyczących szkolnictwa wyższego oraz promocji polskiej nauki za granicą. Rada opiniuje również projekt budżetu państwa w zakresie części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego oraz w sprawach zasad przyznawania dotacji z budżetu państwa.

Rada Główna składa się z trzydziestu trzech członków. W skład Rady wchodzi wybrani nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego (w liczbie dwudziestu jeden), nauczyciele akademicy posiadający stopień naukowy doktora (w liczbie sześciu), studenci (w liczbie czterech) i doktoranci (w liczbie dwóch). Kadencja Rady trwa cztery lata i rozpoczyna się 1 stycznia. Rada działa na posiedzeniach plenarnych oraz przez swoje organy. Organami Rady Głównej są przewodniczący, prezydium i komisje Rady. Biuro Rady Głównej znajduje się przy al. Szucha 25, 00-918 Warszawa (budynek Ministerstwa Edukacji i Nauki). Adres internetowy Rady Głównej to: www.rgsw.edu.pl.

W styczniu 2006 r. odbyły się w Warszawie dwa posiedzenia Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Pierwsze posiedzenie 5 stycznia miało charakter inauguracyjny i wyborczy. Rozpoczęło się od podania przez Przewodniczącego Centralnej Komisji Wyborczej Rady Głównej informacji o wynikach wyborów oraz wręczenia członkom Rady Głównej IX kadencji aktów

potwierdzających wybór. Następnie odbyły się wybory przewodniczącego Rady Głównej oraz wybory członków prezydium Rady. Przewodniczącym Rady wybrany został ponownie prof. dr hab. J. Błażejowski (Uniwersytet Gdański), a wiceprzewodniczącymi prof. dr hab. W. Mitkowski (AGH im. Stanisława Staszica w Krakowie) i prof. dr hab. J. R. Madey (Uniwersytet Warszawski). W skład Prezydium Rady weszli ponadto: L. Cieśla (student Politechniki Wrocławskiej), prof. J. Gembalski (Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach), dr J. Kosiewicz (Śląska Akademia Medyczna w Katowicach), prof. dr hab. P. E. Lampe (Śląska Akademia Medyczna w Katowicach), mgr K. Martowska (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) oraz dr hab. prof. Uniwersytetu Śląskiego D. Rott (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Kolejnym punktem porządku obrad było ustalenie liczby komisji Rady. Rada ustaliła, że w bieżącej kadencji będą funkcjonowały komisje: Edukacji, Ekonomiczna, Nauki i Spraw Zagranicznych, Rozwoju i Organizacji Szkolnictwa Wyższego oraz Uprawnień Akademickich. Po zamknięciu pierwszego plenarnego posiedzenia Rady poszczególne komisje odbyły krótkie robocze posiedzenia. W trakcie tych posiedzeń komisje ukonstytuowały się, wybierając swoich przewodniczących i wiceprzewodniczących.

W dniu 18 stycznia odbyło się posiedzenie prezydium Rady, a 19 stycznia kolejne posiedzenie plenarne. W trakcie tego ostatniego posiedzenia gośćmi Rady byli prof. dr hab. M. Seweryński, Minister Edukacji i Nauki oraz prof. dr hab. S. Jurga, Wiceminister Edukacji i Nauki. Rada gościła także Przewodniczącego Państwowej Komisji Akredytacyjnej, Przewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów oraz Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Przewodniczącego Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, a także rektorów niektórych szkół wyższych. Porządek posiedzenia składał się z dwóch powiązanych ze sobą części. W trakcie pierwszej części następowały kolejno wystąpienia ministrów, pytania zadawane ministrom przez członków Rady i zaproszonych gości, a także odpowiedzi na te pytania. Wystąpienia ministrów dotyczyły bieżących problemów szkolnictwa wyższego w naszym kraju oraz projektowanych zasad współpracy pomiędzy Radą a Ministerstwem Edukacji i Nauki w zakresie wykonywania zadań ustawowych. Minister Seweryński, mówiąc o optymalizacji regulacji

prawnej szkolnictwa wyższego, zachęcił organy szkół wyższych (senaty, rady wydziałów) do formułowania i zgłaszania do ministerstwa konkretnych propozycji zmian w ustawie. Pytania kierowane do ministrów dotyczyły na przykład perspektyw regulacji prawnych w zakresie studiów doktoranckich, kontrowersyjnych przepisów rozporządzenia w sprawie składu komisji egzaminacyjnej do egzaminów doktorskich, problematyki realizacji procesu bolońskiego w polskich szkołach wyższych oraz możliwości ustalania przez uczelnie artystyczne dodatkowych egzaminów sprawdzających uzdolnienia i kwalifikacje kandydatów na studia artystyczne.

Druga część posiedzenia miała charakter roboczy. Aktywność Rady w tej części obrad zdominowały sprawy podziału kompetencji między organy Rady Głównej, dyskusja nad strategicznymi obszarami działalności Rady w 2006 roku oraz opracowanie programu działalności Rady w tym roku, a także ustalenie toku dalszych prac Rady nad standardami kształcenia.

W odniesieniu do podziału kompetencji Rada przyjęła zaproponowane przez Prezydium zakresy działania poszczególnych komisji Rady. W trakcie obecnej kadencji Rady Komisja Edukacji będzie się zajmować przede wszystkim opracowywaniem i proponowaniem ministrowi standardów nauczania na poszczególnych kierunkach studiów wyższych. Do zakresu działania Komisji Nauki i Spraw Zagranicznych będą należały opinie we wszystkich sprawach związanych z prowadzeniem w uczelniach wyższych badań naukowych, a w szczególności w sprawach dotyczących dotacji na badania własne. Komisja będzie również opiniowała wnioski dotyczące organizowania i prowadzenia przez uczelnie nietypowych studiów podyplomowych, zajmie się także współpracą zagraniczną. Komisja Uprawnień Akademickich będzie się zajmowała opiniowaniem wniosków w sprawie uprawnień do nadawania stopni naukowych oraz opiniowaniem projektów aktów normatywnych (rozporządzeń) dotyczących stopni naukowych. Komisja Ekonomiczna będzie opiniowała projekt budżetu państwa w części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, i projekty podziału budżetu – a także regulaminy stypendialne. Komisja Rozwoju i Organizacji Szkolnictwa Wyższego zajmie się opiniowaniem wniosków w sprawie tworzenia nowych kierunków studiów oraz wniosków w sprawie przekształceń organizacyjnych i wniosków w sprawie

zmiany nazw uczelni. Na wniosek Prezydium Rada Główna postanowiła ponadto utworzyć Zespół do spraw Prawnych – jako zespół roboczy do wykonywania określonych zadań. Funkcję rzecznika prasowego Rady będzie pełnił dr hab. prof. D. Rott (UŚ).

Rada zaaprobowała przedstawione przez Prezydium strategiczne obszary swojej działalności w pierwszej połowie roku 2006, wyznaczające podstawową tematykę prac w poszczególnych miesiącach. W lutym przedmiotem zainteresowania Rady były przede wszystkim regulacje prawne w zakresie studiów doktoranckich (model kształcenia doktorantów). Tym zagadnieniem poświęcono seminarium, które odbyło się w Warszawie w sali 102 gmachu MEiN 10 lutego br. (początek o godz. 11). W marcu i kwietniu przedmiotem prac Rady będą zagadnienia modelu kariery akademickiej. W maju przewidziana jest dyskusja nad modelem kształcenia nauczycieli w szkołach wyższych, a w czerwcu na temat *e-learning*. Ponadto przedstawione zostały ogólniejsze propozycje co do następujących obszarów aktywności Rady w 2006 roku: kwestie wychowania w szkole wyższej (studenci – członkowie Rady zobowiązali się do przygotowania prezentacji na ten temat w październiku), uczestnictwo w przygotowaniu projektów rozporządzeń na podstawie upoważnień udzielonych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym (38 rozporządzeń), problem powszechności kształcenia w szkołach wyższych w Polsce, ramowe struktury kwalifikacji, mechanizmy zarządzania uczelnią wyższą, zagadnienia dotyczące dyplomów ukończenia studiów (ewentualne rozróżnienia dyplomów, suplementy), projekty związane z otwieraniem filii uczelni zagranicznych w Polsce oraz problematyka zatrudnienia absolwentów szkół wyższych.

Rada przyjęła także program dalszych prac nad standardami nauczania. Po dyskusji ustalono, że w możliwie najkrótszym czasie (nie później niż do końca marca br.) Rada dokona przeglądu i w razie potrzeby ewentualnych drobnych korekt przyjętych już standardów programowych. Następnie opracowana będzie „część ogólna standardów”, zgodnie z którą przygotowywane będą nowe standardy. Przewodniczący Rady Główny wyraził nadzieję, że do końca listopada br. Rada doprowadzi do opracowania wszystkich standardów kształcenia i przedstawi je ministrowi.

Marek Stefaniuk
członek Rady Głównej
Szkolnictwa Wyższego

BADANIA NAUKOWE

FINANSOWANIE BADAŃ NAUKOWYCH (CZEŚĆ I)

Finansowanie nauki w Polsce w 2005 roku wynosiło 0,304% produktu krajowego brutto, co oznacza, na podstawie doświadczeń krajów rozwiniętych, że jest to poziom poniżej krytycznego, który w świecie ustalono w granicach 0,4–0,6% PKB. Wskaźnik 0,304% PKB w ubiegłym roku w Polsce, to najniższy poziom udziału w PKB wydatków budżetowych na naukę w ciągu ostatnich 15 lat (0,758% w 1991 roku, 0,467% w 1995 roku, 0,409% w roku 2000). Nakłady na naukę w 2006 roku planuje się na poziomie 0,402% PKB. Ta sytuacja zmusza nas do szybkiej oceny stanu finansowania badań naukowych w naszym uniwersytecie oraz uświadomienia sobie konieczności poszukiwania i pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania.

Tym artykułem chcę rozpocząć informowanie Państwa o zasadach finansowania badań, priorytetach w finansowaniu, możliwościach pozyskiwania funduszy z różnych źródeł, wysokości nakładów na działalność naukową w naszym uniwersytecie, naszych staraniach i sukcesach, ale także niewykorzystywanych przez nas możliwościach ubiegania się o dodatkowe dotacje. W oparciu o dane ostatnich kilku lat, przedstawię również ocenę aktywności naukowej wydziałów naszego uniwersytetu na tle podobnych ośrodków naukowych w Polsce.

Mam nadzieję, że upowszechnianie informacji o powyższych problemach, pomoże nam w lepszym poznaniu przyczyn trudnej sytuacji finansowej niektórych jednostek, a znajomość możliwości poprawy takiego stanu i korzyści z tego płynących, może mobilizować nas wszystkich do większej aktywności. Ponadto myślę, że podanie do wiadomości społeczności akademickiej realnej oceny naszych wspólnych problemów, może owocować pozyskaniem zrozumienia Państwa dla decyzji zmierzających do poprawy sytuacji lub podjęcia niezbędnych działań oszczędnościowych, jeśli takie wspólnie uznamy za konieczne. Dzisiejsze informacje dotyczą badań naukowych prowadzonych w ramach **działalności statutowej jednostek**, finansowania tej działalności z nakładów na naukę oraz pozyskiwania tych funduszy w oparciu o nowe kryteria oceny parametrycznej jednostek. Finansowanie nauki z tego tytułu jest często, wraz z dofinansowaniem badań własnych szkół wyższych, podstawowym lub nawet jedynym źródłem funduszy na badania naukowe, również w niektórych jednostkach naszego uniwersytetu. Przez dość długi czas były to pieniądze dość łatwe do pozyskania, a ich przyznanie wymagało złożenia przez jednostki planu zadań badawczych i kalkulacji kosztów. Jednak, również od dłuższego czasu, wysokość dofinansowania działalności statutowej jest niewystarczająca dla realizacji wszystkich planowanych zadań badawczych. W ostatnich latach wynosiło ono w UMCS około 45% nakładów planowanych przez wydziały. Mimo tego dość skromnego finansowania, pozyskiwanie dotacji na badania statutowe jest coraz trudniejsze, a wprowadzanie coraz ostrzejszych kryteriów oceny jednostek, nawet eliminuje niektóre z grona beneficjentów tych funduszy.

Minister Edukacji i Nauki, w ramach dofinansowania działalności statutowej, wyodrębnia środki na: 1) podstawową działalność statutową, 2) badania własne szkół wyższych, 3) utrzymanie specjalnych urzędów badawczych, 4) badania wspólne prowadzone przez sieci naukowe. Przy przyznawaniu środków finansowych uwzględnia się ocenę dotychczasowej działalności jednostki. Podstawą tej parametrycznej oceny jednostek naukowych i wynikającej z niej kategoryzacji, są udokumentowane wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych (B+R) prowadzonych w poprzednich 4 latach kalendarzowych.

Ocena obejmuje:

I. Aktywność jednostki naukowej (tab. 1).

II. Wyniki działalności naukowej (tab. 2).

III. Zastosowania praktyczne (tab. 3).

Tab. 1

I. Aktywność Jednostki Naukowej (EI)	Liczba punktów
Stopień naukowy doktora uzyskany przez pracownika jednostki	8
Stopień doktora habilitowanego uzyskany przez pracownika jednostki	18
Tytuł profesora uzyskany przez pracownika jednostki	30
Systemy jakości, akredytacja laboratoriów:	
Wdrożenie procedury międzynarodowego systemu jakości	20
Posiadanie laboratorium z akredytacją Polskiego Centrum Akredytacji lub inną równorzędną	20
Zrealizowany projekt badawczy własny	10
Zrealizowany projekt zamawiany	30
Zrealizowane projekty celowe	10–30
Zrealizowany projekt celowy o udziale wnioskodawcy powyżej 500 tys. zł	30
Zrealizowany projekt celowy o udziale wnioskodawcy od 200 tys. zł do 500 tys. zł	20
Zrealizowany projekt celowy o udziale wnioskodawcy poniżej 200 tys. zł	10
Zrealizowany kontrakt międzynarodowy finansowany ze środków zagranicznych	20
Nagroda lub wyróżnienie międzynarodowe	30–80
Nagroda krajowa za działalność naukową ¹⁾	50
Nagroda lub wyróżnienie za zastosowanie praktyczne wyników prac B+R ²⁾	50

¹⁾ Dotyczy nagród Prezesa Rady Ministrów, Ministra Nauki i Informatyzacji, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Prezesa Polskiej Akademii Nauk im. Marii Skłodowskiej-Curie – zgodnie z ust. 17 ankiety jednostki naukowej.

²⁾ Dotyczy nagród Prezydenta RP, Prezesa Rady Ministrów, Ministra Nauki i Informatyzacji, nagród innych ministrów, krajowych izb gospodarczych, medali i wyróżnień na targach krajowych i zagranicznych – zgodnie z ust. 17 ankiety jednostki naukowej.

Wyliczona, na podstawie kryteriów przedstawionych w tabelach 1–3, ocena parametryczna, jest wyrażana liczbą punktów (R). Jednostka może dodatkowo uzyskać do 20% sumy punktów w działaniach I–III z tytułu tzw. oceny ogólnej, obejmującej pozycję i aktywność naukową jednostki. Ocena parametryczna (R) służy również dla określenia efektywności (E) prac badawczych i rozwojowych w jednostce. $E = R/N$, gdzie N – liczba osób zaangażowanych w badania i prace rozwojowe (B+R) w jednostce.

BADANIA NAUKOWE

Tab. 2

Wyniki działalności naukowej (EII)	liczba punktów
Publikacje recenzowane – według listy: Publikacje w czasopiśmie wyróżnionym z listy filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej	10–24
Publikacja w innym recenzowanym czasopiśmie zagranicznym lub czasopiśmie polskim o zasięgu, co najmniej krajowym	4–6
Publikacja w recenzowanym czasopiśmie krajowym o zasięgu lokalnym	1–3
Monografie naukowe, podręczniki akademickie: Autorstwo monografii lub podręcznika akademickiego w języku angielskim	12–24
Autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w języku angielskim	do 12 pkt.
Autorstwo monografii lub podręcznika akademickiego w języku polskim lub innym, nie angielskim	6–20
Autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku akademickim w języku polskim lub innym, nie angielskim	do 6 pkt.
Redakcja monografii lub podręcznika akademickiego	5–10

Tab. 3. Zastosowania praktyczne (EIII) Nowe technologie, materiały, wyroby, systemy, metody i usługi (poza projektami celowymi)

Umowy:	
Umowa zawarta z innym podmiotem na wykonanie prac o wartości powyżej 50 tys. zł, zakończona osiągnięciem celu	30 pkt.
Umowa zawarta z innym podmiotem na stałe lub wieloletnie świadczenie usług badawczych	10 pkt.
Patenty: Uzyskany patent krajowy	50 pkt.
Uzyskany patent międzynarodowy	70 pkt.
Uzyskane prawo ochronne na wzór użytkowy	10 pkt.
Wdrożenia: Wdrożenie wyrobu finalnego potwierdzone przez podmiot wdrażający lub użytkujący wyrób	
Za średnioroczne przychody z wdrożenia tych produktów lub technologii powyżej 10 mln zł	1 5 0 pkt.
Za średnioroczne przychody z wdrożenia tych produktów lub technologii od 5 do 10 mln zł	1 0 0 pkt.
Za średnioroczne przychody z wdrożenia tych produktów lub technologii od 1 do 6 mln zł	80 pkt.
Licencje: Licencja o opłacie licencyjnej powyżej 1 mln zł	1 0 0 pkt.
Licencja o opłacie licencyjnej od 500 tys. zł do 1 mln zł	80 pkt.
Licencja o opłacie licencyjnej poniżej 500 tys. zł	60 pkt.

Dodatkowo, liczba osób B+R powinna uwzględniać ich czas poświęcony na działalność badawczą i rozwojową. Jest to wskaźnik trudny do określenia w jednostkach prowadzących również dydaktykę, gdzie pracownicy poświęcają dużo czasu na ten rodzaj działalności oraz administrację. Stąd liczne są głosy, aby dla tych jednostek przyjąć wskaźnik N mniejszy niż liczba etatów w jednostce.

Ponadto, w ramach wszystkich powyższych kryteriów oceny parametrycznej jednostek (tabele 1–3), oblicza się również ich **efektywność względną (EI–EIII)**.

Efektywność względna, np. EI (efektywność względna aktywności naukowej) = Efektywność wyliczona dla aktywności naukowej (suma punktów tabeli 1/ilość osób zaangażowanych w działalność naukową) podzielona przez maksymalną efektywność aktywności naukowej w grupie jednorodnej jednostek naukowych.

Niestety, na tym już i tak skomplikowanym systemie, nie kończy się ocena parametryczna jednostek. Końcowym, i jak dotąd ostatecznym wskaźnikiem efektywności jednostki naukowej jest suma iloczynów efektywności względnych (EI–EIII) oraz wag ocen (WI–WIII), czyli:

$$E = EI \times WI + EII \times WII + EIII \times WIII.$$

Wagi ocen dla poszczególnych zakresów ocen w grupach jednostek jednorodnych, zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra (§ 8 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia MNiI z 4.08.2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę) i określone w grudniu 2005 roku. Przedstawiają je wykazy 4 i 5.

Wykaz 4 (według ustaleń Komisji Badań na Rzecz Rozwoju Nauki)

Grupa jednostek Jednorodnych	Liczba jednostek	Wagi dla oceny		
		Aktywności naukowej (WI)	Wyników działalności naukowej (WII)	Zastosowań praktycznych (WIII)
Nauki humanistyczne	120	2	7	1
Nauki o sztuce	34	2	5	3
Nauki społeczne, ekonomiczne i prawne	120	2	6	2
Nauki ścisłe	63	2	6	2
Nauki chemiczne	17	2	6	2
Nauki biologiczne	34	2	6	2
Nauki o Ziemi	12	2	5	3
Nauki rolnicze i leśne	55	2	5	3
Nauki medyczne	61	2	5	3
Ochrona zdrowia	25	2	4	4

BADANIA NAUKOWE

Wykaz 5 (według ustaleń Komisji Badań na Rzecz Rozwoju Gospodarki)

Grupa jednostek jednorodnych	Wagi dla oceny			
	Liczby jednostek	Aktywności naukowej (WI)	Wyników działalności naukowej (WII)	Zastosowań praktycznych (WIII)
Mechanika, materiały, inżynieria chem. i procesowa	64	2	4	4
Maszyny i urządzenia: Projektowanie, wytwarzanie i eksploatacja	20	2	3	5
Technologie materiałowe, chemiczne i inne	46	2	3	5
Budownictwo i architektura	42	2	3	5
Elektrotechnika, automatyka, elektrotechnika i technologie informacyjne	52	2	5	3
Górnictwo, geologia techniczna, geodezja	16	2	3	5
Energetyka, transport i inżynieria środowiska	41	2	3	5
Technologie rolnicze i leśne	19	2	3	5
Inne dziedziny ogólnotechniczne	19	2	4	4

Wyliczona w ten sposób efektywność jest podstawą przyznania jednostce kategorii. Kategoria jednostki (od 1 do 5) zależy od pozycji wskaźnika jej efektywności w rankingu wskaźników efektywności wszystkich jednostek ocenianych przez dany zespół. Zespół oceniający określa zakresy wartości E odpowiadające poszczególnym kategoriom. Jednostki o efektywności poniżej progu ustalonego przez zespół, nie otrzymują żadnego dofinansowania badań statutowych. W ostatnim roku dotyczyło to jednostek z kategorią 5. Natomiast poprawa kategorii, a zwłaszcza awans do grona najlepszych, zaznacza się wyraźną poprawą finansowania. W naszym uniwersytecie wyraźnie odczuł to Wydział Chemii, który w 2002 roku uzyskał kategorię 1 (poprzednio kategoria 2). W związku z tym, w okresie 2002–2005 i w roku bieżącym, wysokość dofinansowania działalności statutowej w tej jednostce wzrosła o 65%. Podobna korzystna zmiana finansowania była związana z uzyskaniem 1 kategorii przez Wydział Prawa i Administracji UMCS (poprzednio kategoria 2). Efektem tego jest wzrost dofinansowania działalności statutowej tej jednostki o około 50%. Poprawa w zakresie kategorii niższych (np. z 3 na 2), daje już znacznie mniejszy wzrost wysokości dofinansowania.

Podsumowując najważniejsze zmiany kryteriów, dotychczasowej i obecnie proponowanej oceny jednostek, należy głównie podkreślić te, przedstawione w tabeli 6.

Tab. 6. Porównanie punktów w dawnym i obecnym systemie oceny parametrycznej jednostek naukowo-badawczych

Lp.	Kategoria oceny	Punkty (dawniej)	Punkty (obecnie)
1	Stopnie naukowe, tytuły naukowe, uprawnienia do nadawania stopni naukowych	od 1 do 30	od 5 do 30
2	Opatentowane wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe	od 2 do 24	od 10 do 70
3	Praktyczne wykorzystanie poza jednostką wyników badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych w jednostce (wdrożenia i licencje)	od 30 do 120	od 60 do 150 przy średniorocznym przychodzie od 1 mln zł.
4	Systemy jakości, akredytacja laboratoriów, udział w programach ramowych Unii Europejskiej	od 2 do 36	od 1 do 20
5	Zrealizowane projekty badawcze i celowe (zależnie od wartości)	–	od 10 do 30
6	Aktywność jednostki w skali międzynarodowej	–	od 30 do 80
7	Nowe technologie, materiały, wyroby, systemy, metody i usługi (poza projektami celowymi)	–	od 10 do 30
8	Nagrody i wyróżnienia (Premiera RP, FNP, Prezesa PAN itp.)	–	od 30 do 80
9	Umowy na wykonanie prac B+R lub świadczenie usług badawczych	–	od 10 do 30

Zwraca uwagę fakt, że niektóre nowe parametry oceny są niekorzystne dla jednostek prowadzących badania podstawowe o charakterze poznawczym, w tym głównie uniwersytetów. Premiują one wysoką punktacją patenty, wdrożenia, udzielanie licencji, zawieranie umów z innymi podmiotami na wykonanie prac badawczo-rozwojowych oraz umów stałych lub wieloletnich na świadczenie usług badawczych. Może słuszne byłoby wprowadzenie odrębnych zasad kategoryzacji dla uczelni akademickich, a odrębnych dla instytutów PAN i branżowych (JBR).

Ponadto, ustalono nowe listy wybranych czasopism, których zaktualizowany wykaz jest ogłoszony w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym oraz na stronie internetowej ministerstwa. Wykazy te są często niekompletne, a proponowana punktacja za publikacje w konkretnych czasopismach wzbudziła wiele emocji. Lista ta, składająca się z dwóch części, czasopism z listy Filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej i czasopism nieobjętych tą listą, jest wspólnym wykazem dla wszystkich jednostek naukowych. Czasopismom objętym listą Filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej, przyporządkowanym dziedzinom nauki zgodnie z Journal Citation Reports, przypisuje się liczbę punktów od 10 do 24 odpowiednio do wielkości impact factor z 2004 roku. Wykaz czasopism spoza listy Filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej, sporządzony został na podstawie list zespołów byłego Komitetu Badań Naukowych.

Kolejne nowe kryterium, to zmniejszenie liczby punktów za prace publikowane w najbardziej prestiżowych czasopismach z udziałem

BADANIA NAUKOWE

współautorów z innych jednostek (24 punkty – jeśli 50% lub więcej autorów jest zatrudnionych w ocenianej jednostce, 15 punktów – jeśli mniej niż połowa, ale nie mniej niż 25%, 6 punktów – w pozostałych przypadkach).

Dodatkowo przyjęto ograniczenie, że ocenie będą podlegały najważniejsze (najwyżej punktowane) publikacje naukowe i monografie jednostki, których liczba nie może być większa niż dwukrotna liczba osób (2N) zatrudnionych w jednostce w działalności B+R, liczona jako średnia arytmetyczna liczby tych osób w okresie czterech lat, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Nowe kryteria oceny parametrycznej jednostek, a także sposób ich wprowadzenia, wzbudziły wiele głosów krytycznych środowisk naukowych. Nasz uniwersytet również przekazał w tej sprawie opinię Kolegium Rektorsko-Dziekańskiego władzom Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. W opinii podkreślamy, że wprowadzenie nowych kryteriów, radykalnie zmieniających system oceny jednostek za ich aktywność w poprzednich 4 latach (kiedy jednostki pracowały, starając się dostosować swoją działalność do wcześniej ustalonych przez ministerstwo kryteriów), nie może być podstawą ich kategoryzacji na przyszły 4-letni okres. Poparliśmy również propozycję wielu innych jednostek naukowych, aby do czasu ustosunkowania się do wielu negatywnych opinii o nowym systemie, ministerstwo utrzymało wyniki poprzedniej kategoryzacji jako podstawę dofinansowania badań statutowych w 2006 roku.

W odpowiedzi na liczne opinie krytyczne, minister Edukacji i Nauki – prof. Michał Seweryński oraz wiceminister odpowiedzialny za naukę w MEiN – prof. Krzysztof Kurzydłowski, w swoich dotychczasowych wypowiedziach zapewniali, że finansowanie badań naukowych w 2006 roku będzie przyznawane według zasad obowiązujących w ostatnich 4 latach. Również te zapowiedzi potwierdziły się. Wydziały naszego uniwersytetu otrzymały, w końcu lutego, decyzje o dofinansowaniu działalności statutowej w 2006 roku w wysokości niezminionej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Trudno powiedzieć, czy kwoty otrzymanych dotacji są ostateczne. Wprawdzie tegoroczny budżet na finansowanie nauki ma być większy o około 400 mln złotych, ale według zapowiedzi, z nadwyżki tej będą zasilane najlepsze jednostki, projekty badawcze oraz badania prowadzone za granicą i ich kontynuacja po powrocie do kraju. MEiN zapowiada również podjęcie w najbliższym czasie weryfikacji zaproponowanych nowych zasad oceny parametrycznej, uwzględniając argumenty środowiska naukowego. W zamierzeniach ministerstwa, nowe zasady oceny jednostek zostaną ogłoszone w ciągu najbliższych miesięcy i wpłyną na finansowanie działalności statutowej w drugiej połowie bieżącego roku. Czy to oznacza, że dane jednostek dla potrzeb kategoryzacji na lata 2006-2009, złożone przed 30 czerwca i uzupełniane na przełomie października 2005 roku, będą podstawą tej oceny? A jeśli MEiN zweryfikuje kryteria oceny, czy pociągnie to za sobą konieczność kolejnych uzupełnień naszych ubiegłorocznych danych?

Podobnie duża niepewność jest w oczekiwaniu na decyzje w sprawie wysokości oraz kryteriów dofinansowania badań własnych szkół wyższych. Nasze obawy wynikają z faktu, że dotychczas wnioski jednostek o ten rodzaj finansowania były kierowane do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 roku zniósło to ministerstwo i powołało Ministerstwo Edukacji i Nauki z połączenia Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Informatyzacji. W sprawie kryteriów finansowania badań własnych w 2006 roku, nie zapadły jeszcze decyzje w nowym ministerstwie. Trzeba jednak pamiętać, że w ostatnich latach wysokość dofinansowania badań własnych wynosiła około 30% nakładów planowanych przez jednostki.

Pomimo, że uczelnie zdobywają największą liczbę punktów w ocenie parametrycznej, nie znajduje to odzwierciedlenia we wzroście dotacji na dofinansowanie prowadzonych w nich badań statutowych. Poniżej przed-

stawiam Państwu dane o wysokości dofinansowania działalności statutowej jednostek naukowych w Polsce w latach 2003–2005. Obrazują one zależności między liczbą punktów uzyskanych przez różne jednostki w ostatnich 3 latach i procentowym udziałem tych jednostek w dotacji (tab. 7).

Tab. 7. Punkty oceny parametrycznej vs. fundusze na działalność statutową

Jednostki naukowe	Całkowita liczba punktów		Działalność statutowa		
	2003–2005		2003	2004	2005
	punkty	%	% suma (zł)	% suma (zł)	% suma (zł)
Wyższe uczelnie	1 680 000	71,79	31,58% 407 mln zł	32,43% 439 mln zł	31,85% 433 mln zł
Jednostki badawczo-rozwojowe (JBR)	420 000	17,95	40,49% 523 mln zł	38,49% 522 mln zł	41,66% 566 mln zł
Jednostki PAN	240 000	10,26	27,93% 360 mln zł	29,08% 394 mln zł	26,49% 360 mln zł

Jednym z powodów takiej dystrybucji środków finansowych jest liczba osób zaangażowanych w badania naukowe w ww. jednostkach naukowych. W ciągu 10 lat, zatrudnienie w jednostkach badawczo-rozwojowych zmniejszyło się z około 72 tysięcy do 26 tysięcy osób, w jednostkach PAN – zmalało z około 10 tysięcy do 8 tysięcy osób, a w szkołach wyższych wzrosło z około 65 tysięcy do ponad 80 tysięcy osób. Inną przyczyną takiej struktury finansowania jest różna aktywność ww. jednostek naukowych w trzech podstawowych kryteriach kształtujących ocenę parametryczną jednostek oraz wskaźniki efektywności. Szkoły wyższe oraz jednostki PAN, największą liczbę punktów (87–90%) uzyskują z tytułu aktywności naukowej (głównie za rozwój kadry naukowej) oraz wyników działalności naukowej (publikacje), natomiast jednostki badawczo-rozwojowe uzyskują 45% sumy punktów za zastosowania praktyczne (patenty, wdrożenia, licencje, zawarte umowy).

Ponadto, w szkołach wyższych zdecydowanie dominują pracownicy naukowo-dydaktyczni. Nauczyciele akademicki przeznaczają tylko część czasu pracy na działalność naukową, co określa się wskaźnikiem EPC – ekwiwalent pełnego czasu pracy. Efektywność pracy (suma punktów/EPC) wynosi w szkołach wyższych 5,9, w jednostkach PAN – 5,3 a w jednostkach badawczo-rozwojowych – 16,1). Wartość tego wskaźnika pozwala również wycenić koszt etatu badawczego, uwzględniając nakłady na naukę. Rocznie wynosi on w szkołach wyższych 35,4 tysiąca złotych, w jednostkach PAN – 116,5 tysiąca złotych, w jednostkach badawczo-rozwojowych – 76 tysięcy złotych. Perspektywy wzrostu nakładów na finansowanie etatów pracowników naukowo-badawczych w szkołach wyższych są obecnie trudne do przewidzenia. Dotąd uważano, że etaty w szkołach wyższych są finansowane z dwóch źródeł: z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej na badania własne (dydaktyka) oraz z dotacji Ministerstwa Nauki i Informatyzacji na badania statutowe (nauka). W obecnej sytuacji połączenia resortów edukacji oraz nauki w strukturę Ministerstwa Edukacji i Nauki, opinia o uprzywilejowaniu szkół wyższych z powodu ich podwójnego finansowania, prawdopodobnie przestanie być zasadna.

Być może wiele z zamieszczonych powyżej informacji nie jest dla Państwa nowością. Jednak liczne pytania, kierowane do naszego Działu Badań Naukowych, wskazują na potrzebę dokładniejszego poznania mechanizmów rządzących finansowaniem badań statutowych. Mam nadzieję, że zaowocuje to umiejętnością takiego przygotowywania wniosków o finansowanie, aby dawały szansę na wzrost wysokości środków finansowych przyznawanych na badania.

Anna Tukiendorf

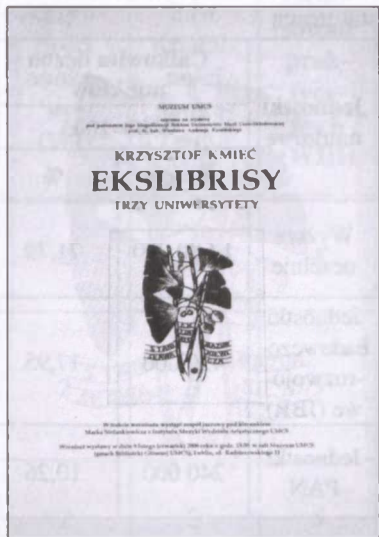
Z MUZEUM UMCS

A PROPOS WYSTAWY „KRZYSZTOF KMIEĆ. EKSLIBRISY. TRZY UNIwersYTETY”

W lutym 2006 r. w uniwersyteckim muzeum mieli Państwo okazję poznać (tylko) fragment artystycznego dorobku w dziedzinie małej formy graficznej, a dokładnie ekslibrisu, uczonego, farmaceuty, adiunkta w Katedrze Farmakognozji Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, dra Krzysztofa Kmiecica. Wystawę swoim patronatem objął Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński, a jej wernisaż odbył się 9 lutego 2006 r. w sali Muzeum UMCS.

Dorobek ekslibrisowy dr. K. Kmiecica w ciągu 20 lat twórczości to grubo ponad 2000 księgoznaków. Zdecydowaną większość z nich wyciął w płytkach linoleum, bowiem ten materiał, jak sam mówi, jest łatwo dostępny, ale też sprzyja swobodnej i szybkiej pracy dłuta. Dr Krzysztof Kmieć eksperymentował też na płycie kompaktowej i analogowej, a nawet na kawalku soli z kopalni w Wieliczce.

Twórca upodobał sobie kompozycje budowane liniami giętkimi i naprężającymi się, gdzie indziej zaś – płynnie wijącymi się na secesyjną modłę. Duktowi linii podporządkowane bywają ciągi napisów, często o wdzięcznym dla oka, dekoracyjnym kroju liter. Szczególna predylekcja do ornamentalizacji, przekształcania form naturalistycznych w dekoracyjne, jest bodaj najistotniejszym wyróżnikiem osobistej manieri twórcy. Te spostrzeżenia nie są tylko fragmentami recenzji twórczości dra Krzysztofa Kmiecica, którą przygotował dr Arkadiusz Wagner z Instytutu

Sztuki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Rozmawiałem z kilkoma osobami z Lublina, grafikami, miłośnikami i znawcami ekslibrisów i mają one podobne odczucia. Twierdzą, że twórczość dra Krzysztofa Kmiecica jest rozpoznawalna wśród innych ekslibrisów, nawet gdyby nie była sygnowana.

Dr Krzysztof Kmieć nie jest lublinianinem postacią zupełnie obcą. Związany z Uniwersytetem Jagiellońskim i Krakowem, od początków lat 90. XX w. ma też kontakty z naszym miastem, ludźmi nauki, kultury, sztuki, kolekcjonerami, podróżnikami. Z Lublinem wiąże go też konkursy ekslibrisowe poświęcone Hieronimowi Łopacińskiemu.

Myszę, że wypada też wyjaśnić podtytuł wystawy „Trzy uniwersytety”. Zasu-

gerował go sam autor prezentowanych prac. Otóż w tej nazwie łączą się trzy znane polskie uczelnie – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej jako organizator ekspozycji, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, w którym pracuje dr Arkadiusz Wagner, recenzent prac dra Krzysztofa Kmiecica oraz Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, skąd się wywodzi i jest członkiem społeczności akademickiej autor prezentowanych ekslibrisów.

Na koniec jeszcze jedna bardzo ważna informacja. Otóż dr Krzysztof Kmieć ofiarował naszemu Uniwersytetowi całą wystawę (blisko 300 prac), które wzbogaciły kolekcję ekslibrisów gromadzonych w Muzeum UMCS. Jest ich już blisko 600 pozycji. Tą drogą serdecznie Mu dziękuję za ten wspaniały gest. Mam też wrażenie, że nawiązane

kontakty z krakowskim twórcą ekslibrisów przyniosą w przyszłości nowe przedsięwzięcia i będą Państwo mieli znów okazję zobaczyć nową twórczość dr. Krzysztofa Kmiecica.

Jerzy Kasprzak

P.S. Nie mogę w tym miejscu zapomnieć o lubelskim uczonym, twórcy ekslibrisów, dr. Zbigniewie Józwiaku, wciąż realizującym swoje zobowiązanie wypowiedziane w trakcie wernisażu wystawy „Ludzie UMCS w ekslibrisach Zbigniewa Józwiaka”, iż całą wystawę przekazuje swojemu Uniwersytetowi wzbogacając zbiory muzeum. Zadeklarował też, że każdy nowy ekslibris przez niego wykonany dla ludzi UMCS, będzie przekazywać do zbiorów Muzeum UMCS. Tak też czyni nieprzerwanie od marca 2003 r. Panie Doktorze, serdecznie dziękuję i życzę nowych pomysłów, a może i nowych autorskich wystaw w muzeum uniwersyteckim.

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO UMCS

Sycylia nasza!

Po raz 279 Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie pod kierownictwem starszego wykładowcy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, dyrektora, kierownika artystycznego i choreografa mgr Stanisława Leszczyńskiego miał okazję zaprezentować bogactwo polskiego folkloru międzynarodowej publiczności, tym razem zebranej licznie w Agrigento na Sycylii. Przygotowaniem merytorycznym grupy wyjazdowej zajął się straszny wykładowca Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, instruktor tańca mgr Lech Leszczyński,

który służył nam swoją pomocą podczas festiwalu. Wyjazd był możliwy dzięki przychylności władz rektorskich i dziekańskich Uczelni, a w szczególności Pana Rektora prof. dr hab. Wiesława Andrzeja Kamińskiego, Pani Prorektor ds. Kształcenia dr hab. Annie Pajdzińskiej prof. nadzw. UMCS oraz Państwu Annie i Janowi Szabatom. Nasz wyjazd na Sycylię zrealizowano przy pomocy finansowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz władz województwa lubelskiego.

51. Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny w Agrigento, w którym

mieliśmy okazję stanąć w szranki konkursowe z grupami z Korei, Kostaryki, Chorwacji, Niemiec, Grecji, Meksyku, Portugalii, Rwandy, Rosji, Osetii, Hiszpanii, Bułgarii, Węgier i Włoch, odbywał się w dniach 7–12.02.2006 dla podkreślenia święta „Kwitnących magnolii”. Festiwal rozpoczął się uroczystym pochodem grup festiwalowych z pochodniami przez starożytne ruiny Doliny Świątyń w Agrigento, gdzie w niepowtarzalnej scenerii kultury antycznej burmistrz miasta Aldo Piazza dokonał uroczystego otwarcia festiwalu, zapalając wraz z przedstawicielami poszczególnych zespołów znicz pokoju.

Następnego dnia mieliśmy po raz pierwszy możliwość zaprezentowania się szerokiej publiczności, podążając rozświetlonym korowodem w pięknych krzczonowskich strojach malowniczymi uliczkami starego miasta. Gorącej

atmosfery, którą stworzyliśmy, prezentując nie tylko polski taniec i muzykę, ale również śpiewając popularne włoskie piosenki („Marina”, „Ciuri, ciuri”, „Santa Lucia”), nie zakłócił nawet padający deszcz. Zaszczycem dla nas było wzięcie udziału w spotkaniu z gubernatorem regionu Agrigento oraz burmistrzem tegoż miasta, które odbyły się w przepięknych wnętrzach Teatro Pirandello. Podczas tej ceremonii przekazaliśmy upominki z Polski, a otrzymane prezenty będą na zawsze przypominać nam o gościnności Sycylijczyków.

Jako że głównym celem naszego pobytu na Sycylii był udział w konkursie zespołów folklorystycznych, daliśmy wiele koncertów ocenianych przez międzynarodowe jury w kategorii tańca, muzyki i kostiumów. Podczas festiwalu odbyły się również wybory

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO UMCS

Zespół Tańca Ludowego UMCS w oczekiwaniu na rozpoczęcie pochodu

Miss Wiosny, w których uczestniczyły przedstawicielki grup biorących udział w konkursie. Zaprezentowane przez nas tańce podlaskie, tańce lubelskie oraz tańce łowickie uzyskały wysokie noty jury, czego dowodem było zajęcie przez Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej II miejsca w kategorii „muzyka”, co jest tym cenniejsze, że rywalizowaliśmy z zespołami w pełni profesjonalnymi. Jako jedyny zespół biorący udział w konkursie zdobyliśmy dwie nagrody, jako że Miss Wiosny została wybrana nasza solistka Marlena Kępka. Zaprezentowany przez Zespół folklor uzyskał nie tylko aprobatę jury, ale również spotkał się z żywiołowym przyjęciem sycylijskiej publiczności podczas 3-godzinnej pochodu kończącego festiwal. Nasze występy były źródłem głębokiego wzruszenia dla Polaków mieszkających na Sycylii, którzy ze łzami w oczach śpiewali razem z nami „Marsz, marsz Polonia” czy „Szła dziewczeczka”.

Pobyt na Sycylii był dla nas okazją do ponownego zaprezentowania widowiska taneczno-muzycznego Europejska Karawana Tańca, w której występowaliśmy w ubiegłym roku na Węgrzech, Cyprze, w Hiszpanii i Polsce. Z wielkim zadowoleniem spotkaliśmy się ponownie z naszymi dobrymi przyjaciółmi z Węgier, Grecji, Hiszpanii, Cypru, Rumunii i Włoch, tak jak na poprzed-

nich występach Karawany tańczyliśmy, śpiewaliśmy i śmialiśmy się wspólnie. Okazją do integracji i zabawy były spotkania, dyskoteki i wspólne zwiedzanie zorganizowane przez gospodarzy festiwalu.

Stworzone wspólnymi siłami i poprzedzone wielogodzinnymi próbami niezapomniane widowisko zostało dwukrotnie zaprezentowane sycylijskiej publiczności wypełniającej po brzegi Pałac Kongresowy w Agrigento, oczarowanej bogactwem folkloru prezentowanego przez poszczególne grupy połączone w jedną wielką roztańczoną europejską rodzinę. Do sukcesu Europejskiej Karawany Tańca na Sycylii przyczynili się wszyscy członkowie zespołów, ale w szczególności Janos Mucsi, dyrektor artystyczny BM DUNA Art Ensemble, Andrea Vincze, koordynator projektu, oraz Enzo Lauretta, organizator festiwalu z ramienia władz miasta. Jesteśmy przekonani, że głębokie przesłanie współpracy, przyjaźni i wzajemnego szacunku dla odrębności kulturowych zostanie odebrane nie tylko w krajach europejskich (Turcja, Hiszpania w 2007 r.), ale i na innych kontynentach (Ameryka Łacińska – Meksyk) tam, gdzie Karawana zawita w przyszłości.

Do zobaczenia!

*Dominika Kwiatkowska
Jarosław Krajka*

ŻYCIE STUDENCKIE

CERAMIKA
ARTYSTYCZNA

Wystawa prac studentów
Wydziału Artystycznego UMCS

Już od dwóch lat działa pracownia ceramiczna na Wydziale Artystycznym UMCS. Jednostki o takiej specjalności należą do rzadkości na uczelniach artystycznych czy wydziałach artystycznych na uniwersytetach. Tym bardziej powstanie takiej pracowni w Lublinie, w regionie, który nie posiadał do tej pory tradycji w tej dyscyplinie artystycznej, można uznać za moment przełomowy w historii Wydziału Artystycznego.

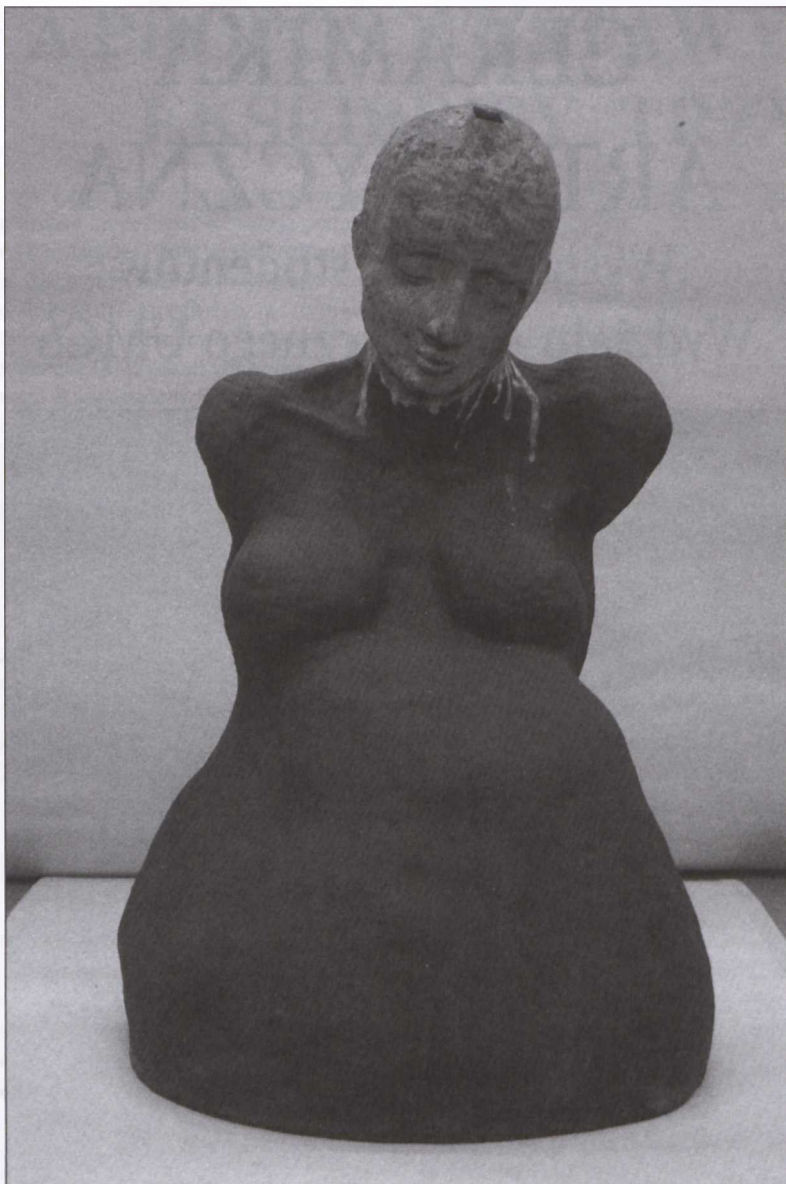
W Polsce tylko we Wrocławiu na Akademii Sztuk Pięknych jest Wydział Ceramiki i Szkła. Jest to jedyny wydział o takiej bogatej strukturze, w której znajdują się trzy katedry,

kształcą studentów w zakresie projektowania ceramiki i szkła oraz kreacji artystycznej w obrębie tych dwóch mediów.

Jednostka na Wydziale Artystycznym UMCS jest zaledwie pracownią w obrębie jednego z dwóch zakładów rzeźby. W momencie organizowania pracowni, sfinansowanej z grantu Komitetu Badań Naukowych, wyposażono ją w niezbędne urządzenia, pozwalające w sposób profesjonalny prowadzić zajęcia w tej dyscyplinie artystycznej.

Efekty prac powstających w tej pracowni mogliśmy ocenić podczas wystawy trwającej od 26 stycznia do

ŻYCIE STUDENCKIE

24 lutego w galerii „Po Schodach” znajdującej się w Lublinie ul. Bernardyńskiej 14a. Prezentowano prace studentów V roku malarstwa oraz członków Koła Naukowego „Ceramika”, wykonane pod kierunkiem adiunkta Ireneusza Wydrzyńskiego.

W uroczystym wernisazu uczestniczyła Pani dziekan Wydziału Artystycznego prof. Urszula Bobryk, były dziekan prof. Grzegorz Mazurek oraz wykładowca mgr Kazimierz Parfianowicz, który wygłosił wykład o współczesnej ceramice i pracach studentów wystawianych w galerii.

Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem zwiedzających oraz lokalnych mediów. Artykuły o niej ukazały się we wszystkich lokalnych gazetach, relacje z niej pokazała także lubelska telewizja. We wszystkich relacjach bardzo przychylnie odnieszono się do wystawy, podkreślając bogactwo zaprezentowanych prac, różnorodność form, oddających atrakcyjność samej materii, czyli gliny szamotowej.

Autorami prac są studenci z różnych kierunków, zajęcia z ceramiką wybrali jako przedmiot fakultatywny.

Niektórzy z nich są członkami Koła Naukowego „Ceramika”, które sami założyli, aby mieć kontakt z ceramiką, bo inaczej nie byłoby to możliwe ze względu na to, że zajęcia programowe mają tylko osoby studiujące malarstwo.

Jak sami o sobie mówią, tym, co ich połączyło, jest ceramika. Chcieli poznać nowy obszar doświadczeń, zmagania się z kształtowaniem gliny, jej wypalaniem, zdobieniem solami metalu, szkliwieniem, całą magią tworzenia z materii ziemi i ognia.

Prace prezentowane na wystawie powstały podczas zajęć programowych, na spotkaniach Koła Naukowego „Ceramika” oraz warsztatach ceramicznych odbywających się w okresie wakacyjnym.

Oglądając wystawę, natkniemy się na bardzo różnorodne podejście do ceramiki ich autorów, mimo że powstały one w tej samej pracowni i pod kierunkiem tego samego prowadzącego. Jak możemy się przekonać, nie ma tu myślenia w kategoriach ortodoksji w podejściu do surowca, z czym często możemy się spotkać podczas prac z określonej techniki artystycznej.

Zastosowany surowiec – glina szamotowa, tworzy tu formy typowe dla rzeźby, jest też imitacją materiałów niekojarzonych z ceramiką, niektóre nawet przeczą możliwościom realizacyjnym w tym surowcu. Sposób podejścia do repertuaru form jest tu imponujący, odnaleźć w nich można rozległe bogactwo przesłanek ideowych, od naturalizmu przez symbolizm, do abstrakcji. Miłośnicy sztuki będą więc w pełni usatysfakcjonowani, bowiem każdy znajdzie w wybranych przez siebie pracach magiczny obszar twórczości, który podnosi ceramikę do rangi działalności artystycznej.

Tworzywo ceramiczne jest jednym z najstarszych, jakim posługuje się człowiek. Wykorzystywane jest przy produkcji cegieł, serwisu z porcelany, półprzewodników, ściernic, masy ceramiczne spotykamy w energetyce jądrowej, a płytki ogniotrwałe stanowią osłonę pojazdów kosmicznych.

Nic dziwnego, że z gliny dobrze wyrobionej, umiejętnie kształtowanej i wypalanej we właściwy sposób można otrzymać wszystko – monumentalną rzeźbę odporną na kapryśne warunki atmosferyczne, wysmukłe naczynie oraz formy przestrzenne lekkie, przewiewne i przejrzyste jak koronki.

Głęboko w tradycji zakorzenione jest wykorzystywanie ceramiki do produkcji naczyń użytkowych. Naczynia właśnie legły u podstaw narodzin tej technologii i przez tysiące lat wyznaczały jej horyzont. Z czasem funkcja użytkowa schodziła na plan dalszy i przedmiot zmieniał się w piękną dekorację otoczenia człowieka.

Współczesna ceramika jest autonomiczną dziedziną sztuki. Sposób kształtowania i zdobienia mają dużo wspólnego z rzeźbą, architekturą i malarstwem. W gotowym dziele ceramicznym, bardziej niż w innych obiektach, spotykają się ze sobą na równych prawach: forma określająca kształt, konstrukcja zamykająca przestrzeń wewnętrzną i zewnętrzną oraz światło, faktura i kolor tworzące przekaz malarski.

Pracownia ceramiczna jest nową jednostką organizacyjną, dzięki której studenci mogą zdobywać doświadczenie w nowej dziedzinie artystycznej. Jednocześnie poszerzyła się oferta edukacyjna Wydziału.

Mam nadzieję, że pracownia ceramiki na Wydziale Artystycznym UMCS przyczyni się do powstania prężnego środowiska artystów posługujących się tą techniką, o czym świadczy duże zainteresowanie nią wśród studentów oraz twórców próbujących zmierzyć się z tym tworzywem.

KSIĄŻKI

Administracyjnoprawne zagadnienia przeciwdziałania nikotynizmowi

Nikotynizm jest problemem trapiącym społeczeństwa wielu krajów współczesnego świata. Zarówno osoby palące jak i niepalące postulowały potrzeby zmian regulacji w tym zakresie. Problematykę przeciwdziałania nikotynizmowi reguluje w Polsce ustawa z dnia 9 listopada 1995 o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, pozostająca w zgodzie z regulacjami Unii Europejskiej.

Książka Piotra Szreniawskiego *Administracyjnoprawne zagadnienia przeciwdziałania nikotynizmowi* odpowiada na aktualne problemy związane z nalogiem nikotynowym. Nowatorstwo publikacji podkreśla fakt, iż dotychczasowe opracowania dotyczące problemów nikotynowych koncentrowały się na zagadnieniach prywatnoprawnych, ekonomicznych i zdrowotnych, natomiast przedmiotem rozprawy są zagadnienia administracyjnoprawne, pomijane bądź marginalizowane w innych pracach.

Autor omawia zagadnienia dotyczące przeciwdziałania nikotynizmowi takie jak: zasady ogólne prawa administracyjnego, zakres działania organów administracji publicznej, prawne formy działania administracji publicznej, kontrola realizowana przez organy administracji publicznej oraz administracyjnoprawne modele przeciwdziałania nikotynizmowi w wybranych krajach.

Na świecie istnieją trzy podstawowe modele regulacji przeciwdziałania nikotynizmowi: model zamknięty (np. w Irlandii), model otwarty (np. w Niemczech) oraz model częściowo zamknięty (np. na Węgrzech). W opracowaniu sformułowana została teza, że model administracyjnoprawny przeciwdziałania nikotynizmowi jest modelem częściowo zamkniętym.

Książka Szreniawskiego jest głosem w dyskusji na temat optymalnego modelu regulacji problematyki nikotynizmu. Autor analizuje zarówno poglądy podkreślające prawa osób palących, jak i podkreśla znaczenie ochrony środowiska życia osób niepalących przed skutkami palenia tytoniu.

Piotr Szreniawski: *Administracyjnoprawne zagadnienia przeciwdziałania nikotynizmowi*, Lublin 2005, 126.

Marcin Roliński

ŻYCIE STUDENCKIE

Parlament Studentów UMCS

W styczniu i lutym tego roku odbyły się dwa ważne posiedzenia Parlamentu Studentów UMCS. Pierwsze z nich zaplanowano na 19 stycznia 2006 r. w związku z potrzebą dokonania zmian w Regulaminie przyznawania pomocy materialnej. Przyjęte przez Parlament propozycje zmian dotyczyły nowych stawek stypendiów przyznawanych studentom. Ponadto parlamentarzyści powołali członków Rady Fundacji Samorządu Studentów UMCS. W skład Rady weszli: Kamila Kruk (Wydział Ekonomiczny), Marek Wiczerzak (Wydział Filozofii i Socjologii), Grzegorz Kondracki (Wydział Prawa i Administracji), Karolina Sobot (Wydział Pedagogiki i Psychologii) oraz Anna Gola (Wydział Politologii). Na

styczniowym posiedzeniu został także pozytywnie zaopiniowany projekt uchwały Senatu UMCS w sprawie opłat za studia oraz niektóre inne usługi edukacyjne. Parlament odniósł się również do proponowanych zmian w nowym Statucie UMCS. Propozycje dotyczyły liczebności kolegium elektorów (200 osób), zmniejszenia liczby członków Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów z 15 do 10 osób, a dla doktorantów do 5 osób, jak również zmniejszenia liczebności Senatu, które Parlament zatwierdził pozytywnie. W związku z nową ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym – podjęto dyskusję dotyczącą sposobów rozstrzygnięcia sporów zbiorowych przez Senat.

Drugie posiedzenie Parlamentu, które odbyło się 16 lutego br. również spowodowane było sprawami związanymi z pomocą materialną dla studentów. Parlament na wniosek Komisji Socjalnej pozytywnie zaopiniował tekst jednolity Regulaminu przyznawania pomocy materialnej dla studentów. Na posiedzeniu Parlamentu dokonano także podziału środków z grantu Samorządu Studentów w roku 2006, jak również podziału dofinansowania Władz Rektorskich dla organizacji studenckich w I kwartale 2006 r. (na mocy art. 202 ust. 6 ustawy -Prawo o szkolnictwie wyższym, o rozdziale środków finansowych przeznaczonych przez organy uczelni na cele studenckie decydują organy samorządu

studenckiego) Parlamentarzyści pozytywnie zaopiniowali projekt Władz Rektorskich dotyczący likwidacji stołówki studenckiej. Zajęto się także sprawami Miasteczka Akademickiego UMCS – kwestią bezpieczeństwa w związku z wdrożeniem systemu monitoringu, sprawą poprawy jakości usług internetowych, jak również problemami płatności za akademiki i sposobami ściągania wierzytelności od dłużników domów studenckich.

Jakub Kosowski
Przewodniczący
Parlamentu Studentów UMCS
Uchwały znajdują się
na stronie:
www.samorząd.umcs.lublin.pl

Parlament Studentów na posiedzeniu 15 grudnia 2005 r. powołał nowy Samorząd Uczelniany. Trzy miesiące pracy zaowocowały nowymi pomysłami i projektami, które zamierzamy zrealizować w tym roku akademickim.

Ważnym problemem, który dotknął społeczność studencką był brak bezpieczeństwa w miasteczku akademickim. Od ponad roku Samorząd podejmował różne formy działań zmierzające do poprawy zaistniałej sytuacji. W tym czasie został powołany Rzecznik Bezpieczeństwa Miasteczka Akademickiego, przeprowadziliśmy ankiety badające poczucie bezpieczeństwa, wprowadziliśmy patrole studenckie, zaczęliśmy współpracować z policją. Najważniejszym projektem mającym zwiększyć bezpieczeństwo był monitoring. Dzięki

wsparciu władz uczelni udało się ten projekt zrealizować. Od 1 marca na terenie miasteczka zainstalowano 48 kamer, które monitorują miejsca szczególnie niebezpieczne. System obsługiwany jest przez studentów naszego uniwersytetu. W większości są to osoby mieszkające w akademikach, udzielające się w Radach Mieszkańców. Studenci przeszli odpowiednie szkolenie z zakresu obsługi monitoringu i postępowania w sytuacjach szczególnie niebezpiecznych.

Pod koniec lutego w Kościelisku koło Zakopanego odbyły się warsztaty szkoleniowe dla osób działających w samorządach i organizacjach studenckich. Tydzień ciężkiej pracy podczas warsztatów szkoleniowych zaowocował projektami, które będą realizowane podczas XV Lubelskich Dni Kultury Stu-

denckiej „Kozienaliów 2006”. Warsztaty były podzielone na bloki w zależności od specyfiki organizacji, w jakiej pracują studenci. Pierwsze dni poświęcone były integracji i pracy w grupie. Szczególnie ważne pod względem merytorycznym były te szkolenia, które dotyczyły sponsoringu i realizacji projektów. Dużym zainteresowaniem cieszyło się również blok poświęcony pozyskiwaniu funduszy unijnych przez organizacje studenckie przeprowadzony przez dr Jacka Czareckiego z Wydziału Ekonomicznego.

Praca Samorządu Studenckiego w najbliższym czasie skupi się na realizacji największego projektu kulturalnego odbywającego się w województwie lubelskim, jakim są Lubelskie Dni Kultury Studenckiej „Kozienalia 2006”. Rozpoczynają się one Korowodem Kozienaliowym,

który przechodzi ulicami Lublina i zwiastuje czas zabawy. Podczas tych kilku dni zostanie zaprezentowany dorobek kulturalny, naukowy i osiągnięcia sportowe społeczności akademickiej. Do stałych elementów programu należy: kabaret, impreza hip-hopowa, dzień sportu, oraz koncerty organizowane w miasteczku akademickim.

Wspomnę, że w ubiegłym roku podczas „Kozienaliów” swoją obecnością zaszczycili nas: Anita Lipnicka i John Porter, Grzegorz Turnau, Ania Dąbrowska, Renata Przymyk, Monika Brodka, Kayah, Wilki, Lady Punk, Ocean, Pidżama Porno i Kult.

Justyna Stępniaik
Przewodnicząca Samorządu
Studentów UMCS

ZYCIE STUDENCKIE

pozaginania

rysunkowe

gra o wszystko

Prezentacja najnowszych poszukiwań studentów V roku malarstwa oraz absolwentów i młodych pracowników Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie

20 stycznia - 17 lutego 2006
Korytarz Akademii Centrum Kultury

Anna Gryczka • *Mistrzowie pustego słowa*, akcja

Agnieszka Ciekot • *126 wspomnień*, obiekt

Cezary Klimaszewski • *PACZKA PSF*, akcja

Piotr Korol • *Martwa natura z dzbankiem*, film video

Michał Stachyra • *Lekcja malowania*, film video

Wojciech Samorek • *The Gallery*, film video

Kamil Stańczak • *Zasada działania*, wystąpienie

Paulina Kara • *Gra w klasy*, instalacja

Mariusz Smit • *Zapętlony obraz malarski wersja 1.0*, film video

Mariusz Tarkawian • *Robotron 24*, akcja

Michał Stachyra • *Lekcja malowania*, akwarele

Piotr Korol • *Martwa natura z dzbankiem*, obraz

Ola Niewiadomska • *Ty będziesz zarabiał Ja strawę warzyć I tak będziemy se gospodarzyć*, collage, realizacja malarska

Katarzyna Iskra • *Mój świat, moje słowa*, blog na ścianie

Kamil Stańczak • *Zasada działania*, obiekty, obrazy

Katarzyna Cichoń • *Pięknym być...*, fotografia

Mariusz Tarkawian • *Robotron 24*, rysunki

Anna Gryczka • *Mistrzowie pustego słowa*, nadruki na koszulkach

Urszula Adamczyk • *Kartki z pamiętnika*, rysunki

Justyna Janusz • *Autoportret*, obiekt

Agnieszka Ciekot • *126 wspomnień*, obiekt

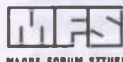
Grzegorz Wójcik • *CITY*, realizacja na miejscu

Mariusz Mierzejewski • *Podróże w pamięci*, obiekty

Cezary Klimaszewski • *Paczka PSF*, obiekt

Maks Cieślak • obrazy

PRACOWNIA RYSUNKU
JAN GRYKA / CEZARY KLIMASZEWSKI
ISP WA UMCS / AL. KRASHNICKA 2B / 20-71B LUBLIN / TEL. 5245391

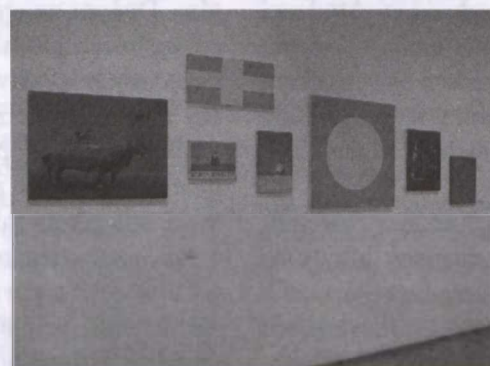
Galeria Biała • Peowiaków 12 • 20-007 Lublin
tel. +48 81 5360325 • fax +48 81 5360312
biala@ck.lublin.pl • http://free.art.pl/biala

Rysunkowa rozwiązłość, czyli V POZAGINANIA RYSUNKOWE - GRA O WSZYSTKO Młode Forum Sztuki Galerii Białej

Muszę Państwa na wstępie zawiadomić, że część z tego, o czym napiszę już była i się nie powtórzy. Muszą mi więc Państwo uwierzyć na słowo. Niektóre zabawki zostały uprzątnięte a cała zabawa miała charakter sytuacyjny z datą 20 stycznia 2006. A właściwie powinnam użyć słowa GRA. Bo tytuł zobowiązuje. Również mnie. A skoro GRA się tu O WSZYSTKO, to łączenie elementów pozostawia duże pole do manewru.

Wypada zacząć od początku czyli od Ani Gryczki. Jej akcja toczyła się na placu Litewskim, gdzie wysłużone koleżanki ubrane w koszulki w kolorach białym i czerwonym stały jedna za drugą odwrócone tyłem do Marszałka. Na koszulkach przedrukowane były artykuły z gazet komentujące serial animowany, którego akcja toczy się w naszym kraju. Nasz Marszałek interesował się chiromancją, ale tego by mu nikt nie wywróżył. Ja ostatnio nie czytam Gazet ani Telewizji nie oglądam więc dla mnie to surrealizm w strzępach. Dowiedziałam się z trzęsących się z zimna kobiecych piersi, że rządzą nami postacie z kreskówek (tytułowi *Mistrzowie pustego słowa* brzmią zbyt dumnie) a Gazety okraszają to przańnym sarkazmem, z czego wychodzi mieszanka łącie paranoiczna. Dopiero w ciepłym Korytarzu Akademii okazało się, że na plecach Gryczka wprzęgła naszych komiksowych bohaterów w schematy ikonograficzne różnych znanych obrazów. I tak np. ViceMarszałek vs. CheLepper wiodący lud na barykady występuje naprzemiennie z szeryfem Kaczorem, który będzie surowo karal. Cała akcja Gryczki, jak i tytuł Pozaginania miał nawiązywać do jej wystąpienia z marca 2005 roku komentującego Pomarańczową Rewolucję. Sami państwo przyznają, że w takim zestawieniu nasza białoczerwona rzeczywistość to korowód komiksowych postaci.

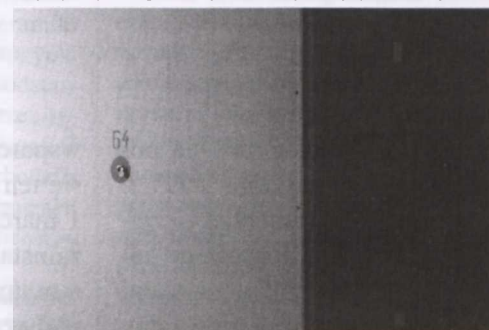
Za sprawą obrazów Maksu Cieślaka w zwartym szeregu pod flagą żółto-czerwono-czarną kroczy Kozyrowa piramida zwierząt. Ładnie opakował on w folię oświęcimski pasiak, jako nawiązanie do obrazów Sławomira Tomana; był króliczka szuka sensu, którego prototypem jest obklejony drobinami królik Jana Gryki. Cieślak zaszerwował nam rebusy i nie będą państwu odbierała całej zabawy w ich rozwikłaniu.

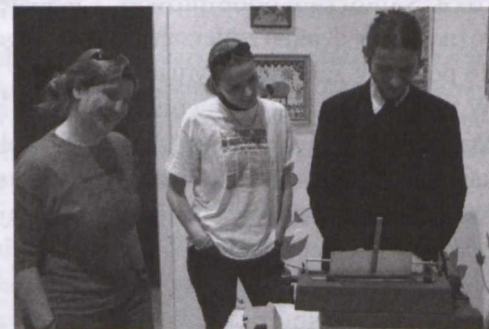
Niczym skomplikowanym wydają się być prace Oli Niewiadomskiej. W ludowej stylistyce opowiada nam o swej małżeńskiej sielance. Jednak twarze ze zdjęć, które wkleiła w ludowe ciuszki z kolorowej wycinanki są jakby od innego zestawu. Jaskrawość i tandeta cepeliowskiego otoczenia gryzie ich normalność.

A skoro o normalności mowa to Cezary Klimaszewski - wraz z Janem Gryką organizator Pozaginania - zapakował się do PACZKI i kazał się wysłać na trasie al. Kraśnickie - Peowiaków. Wygramolił się, tłumnie oczekiwany, o godzinie 18.45, po czym wręczył Gryce filigranową buteleczkę napoju pod nazwą Goliat.

Podobna w formie jest „paczka” Mariusza Mierzejewskiego. Przez 4 judasze można było zajrzeć do środka (!), gdzie wyświetlały się miniaturowe plany miast. W formie papierowej zostały one przez Mierzejewskiego pocięte, sprasowane i zapakowane do rozesłania po galeriach. Plan uwewnętrznienia wspomnień nie może powieść się za pomocą czarnych nitok ulic, niebieskich plam jezior, białych kwadratów placów. Trzeba odbyć podróż od środka.

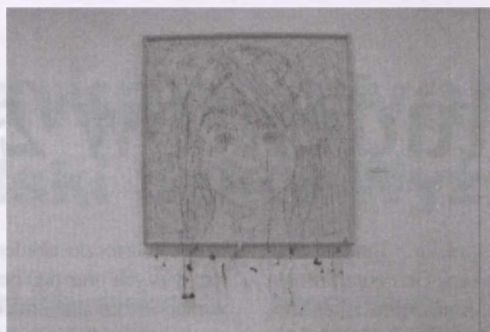
Konserwacją zdarzeń przy pomocy archaicznnej techniki rysunku zajmuje się jak wiadomo reporter nadworny Mariusz Tarkawian. Rysował wszystkie sytuacje z 20 stycznia, a przy końcu nawet spisywał wypowiedzi dziwnej treści na maszynie. Wszystko to pod nazwą *Robotron 24*.

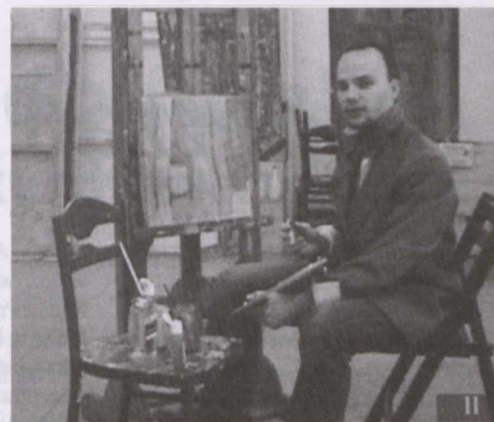
ŻYCIE STUDENCKIE

Szkicuje również Urszula Adamska. Temat niezmienny: szmaciany zajacek. Jednocześnie osobiste i banalne są te kartki z pamiętnika. Powroty do dzieciństwa alegoryzowane przez zabawkę choć bardzo rozczulające, wydają się być bezpieczne, bo amortyzowane przez plusz, a grafit idzie grzecznie za ręką. Ale ta ręka może drżeć a gdyby zajacek mógł mówić to by...

Bo można siebie odczuwać tak, jak pokazała to Justyna Janusz w swoim autoportrecie - jako misterną płatanninę kolorowej muliny pozaczepianą o gwoździe, wykreślaną pod rozmaitymi kątami, której troczki zwisają pod ramą obrazu; jako coś, czego przypadkową konfigurację w każdej chwili można zmienić przestawiając punkt zaczepienia albo wreszcie niszcząc nożyczkami.

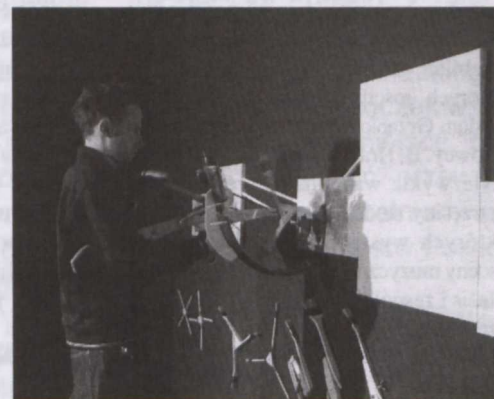
Bardziej grzeczności malowania uczy nas „pan artysta plastik” Michał Stachyra na filmie instruktażowym (do nabycia w kioskach ruchu). Przecież malowanie jest takie przyjemne, ładne i proste - przekonuje nas instruktor. Wystarczy pędzel nr 6, trochę farby, płótno i jakieś kolorowe obiekty do namalowania, bo im więcej malarzy-artystów tym lepiej, a świat byłby bardziej kolorowy i przyjemny gdyby wszyscy malowali obrazy. No i wszystkim się takie obrazy podobają, bo są ładne, jak już zostało wspomniane. I z niczego nie trzeba się tłumaczyć.

Mobile wspomnienia z napędem na 4 koła zafundowała sobie Agnieszka Ciekot. Fiat 126p opisany odręcznym piśmem miał zaplanowane podróże po lubelskich ulicach. W ramach autocasco literowana szczerość bez potrzeby pytania, kto jest za kierownicą. Bo przecież wszystko jest na wierzchu. Ciekot zafundowała nam również peelerowskie rekolacje w głąbocie z fiatem 126p jako motywem przewodnim. Ja np. nie mam prawa pamiętać, że w/w model pojazdu był jeszcze jakieś 20 lat temu szczytem motoryzacyjnych marzeń.

A co się stanie gdy nitki wyjdą na wierzch, do drugiego człowieka. Gdy zapętlą się wokół czyichś stóp, po drodze zaczepiając się o drzewa, ławki, przystanki. Bo o tym między innymi według mnie jest *Gra w klasy* Cortazara. Sprawą zajęła się Paulina Kara. W ciemnym foyer mogliśmy rzeczonoż 20 stycznia natknąć się na kukielkę (autoportret artystki) malującą tytułowe klasy. Ja przy tej okazji zastanawiam się czy za nieczystą grę spotka Horacia Oliveira kara? Na razie Magapatyk posłusznie rysuje klasy. Oliveira kiedyś pewnie w końcu spadnie na nie i krew mu się wyleje w okolicach 9tki. A kukielka przecież po nim nie posprząta i to będzie wyglądało tak strasznie żałośnie, jak tak będzie leżał sam wokół tych liści z urwanymi nitkami wokół stóp. Ale cóż, to są tylko teksty.

No bo jak „wytłumaczyć” akcję Kamila Stańczaka? Tytułowa *Zasada działania* wydaje się być prosta: skonstruowane przez Stańczaka urządzenie ma pojemnik na olej oraz skomplikowany system dozowania tegoż oleju na trzy obrotowe pędzle. Następnie przy pomocy maszyny olej наносzony jest na płótno by wydobyc spod białej warstwy właściwy(!), gotowy obraz. Czas trwania akcji wyznaczony jest przez długość ścieżki dźwiękowej. Jak dowiedziałam się z wystawy w warszawskiej Kordegardzie, gdzie Stańczak prezentował podobne prace razem z kolegą Stachyrą w grudniu 2005, owo urządzenie jest „protezą” czyli mechanicznym przyrządem lub aparatem sztucznie sporządzonym, zastępującym część ciała lub maskującym jakiś brak; proteza może służyć jedynie celowi estetycznemu bądź też jako urządzenie kinetyczne przejmować własne czynności życiowe; uzupełniać, wspomagać, wyręczać. W takim razie nawet ręka artysty wydaje się być niezbyt idealną protezą myśli. Ba, taką wykoślawiającą wewnętrzne stany protezą są przecież także słowa. A czy każda próba tworzenia nie jest tylko odstawianiem tego, co już od zawsze zrobione tylko chwilowo ukryte. Pan Stańczak bardzo ciekawie tym gra...

Ekshibicjonizm panuje również w sieci, co pilnie śledzi Katarzyna Iskra. Prezentuje nam potem wydruki blogów w formie ściąganej tapety. I może nas przerażać galopujący banal tych dramatów/marzeń/radości upakowanych w powtarzającą się kombinację słów, ale czy ta biała przestrzeń nie jest wszędzie tak samo czysta?

Nie o Literaturze a o Malarstwie były filmy. Prostokątne dziury po obrazach wykonane własnoręcznie zaprezentował nam na filmie Wojtek Samorek. Dewastacja tkanki świętej przestrzeni *The Gallery*?! Tektonika surowej cegły rzeczywiście często może pokazać więcej niż poprawne kolorowe obrazki nie zapisujące się w głowicę naszym.

Czysta jest też przestrzeń wokół portretów ludzi na zdjęciach Katarzyny Cichoń. Zdjęcia są cztery. Osoby dwie. Chłopca zmieniono w dziewczynkę, dziewczynkę w superlaskę. Wychodzi na to, że piękno to warstwa wierzchnia wyceniona na torbę kosmetyków i ciuchów zmiksowanych w photoshopie.

Z *Martwą naturą z dzbankiem* rozprawił się Piotr Korol. Start on w pył gliniany dzbanek i drewniany stolec, wymieszał to wszystko i wysmarował tym płótno. Efekt jest chropowaty, ale poprzecz tytuł iskry znaczeniami.

Niniejszy tekst nie chciał rozprasować pogiętych akcji, bo ja działam na zasadzie asymilacji i sprawia mi to ogromną przyjemność. A państwu? Czyż nie przyjemne są artystyczne rozprężenia? Czy rysunkowa rozwiązłość nie jest miła tak dla czynnych, jak i biernych uczestników?

Katarzyna Słoboda
studentka III roku historii sztuki KUL

ŻYCIE STUDENCKIE

Samorząd Studentów 2003–2006 r.

W grudniu minionego roku wybrano nową władzę Samorządu Studentów UMCS.

Nową Przewodniczącą Samorządu Studentów została Justyna Sępniak, studentka III roku Wydziału Chemii. Do mnie należy obowiązek podsumowania 3-letniego okresu pracy Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów. Wynika on z faktu, iż od 15 stycznia 2003 r. zostałem Przewodniczącym Komisji Sponsoringu ZUSS, a od 3 czerwca 2003 roku do 15 stycznia 2006 r. pełniłem funkcję Przewodniczącego ZUSS.

Kultura

W okresie tych 3 lat miałem przyjemność organizować wiele przedsięwzięć o charakterze kulturalnym m.in.: międzyuczelniane imprezy integracyjne dla całości społeczności studenckiej Lublina, kabarety charytatywne, na których gościliśmy takie gwiazdy, jak: Adam Grzanka, Adam Małczyk, Smile, Łowcy, B, Hrabi, Słuchajcie, No! Nejm. Niezwykle ważnymi imprezami były otręśiny studentów I roku UMCS, na których wystąpiły gwiazdy polskiej sceny muzycznej: Kasia Kowalska, Reni Jusis i zespół SiStars. Mam nadzieję, że zauważalny jest rozwój i różnorodność Lubelskich Dni Kultury Studenckiej „Kozienalia”. W 2003 r. gościliśmy „Kazika Na Żywo”, Lombard i Harlem. W 2004 r. udało nam się rozszerzyć program o imprezę hip-hopową i klubową. Gwiazdy „Kozienaliów 2004” to: Pudelsi, Lech Janerka, Anna Maria Jopek, Renata Przymek, Raz Dwa Trzy, Justyna Steczkowska, Hey, Kult, Mannam, Łzy, O.S.T.R., Kasta Skład, Grammatik, Calle Sol oraz Kabaret Moralnego Niepokoju. „Kozienalia 2005” były w opinii wielu fachowców jedną z najlepszych imprez studenckich w Polsce. Na imprezie gościliśmy takie gwiazdy, jak: Wilki,

SiStars, Anita Lipnicka z Johnem Porterem, Acid Drinkers, Grzegorz Turnau, Renata Przymek, Ania Dąbrowska, Kult, Pidżama Porno, Lady Pank, Kayah, Monika Brodka, O.S.T.R., Kaliber 44, Parsłów oraz kabarety: Hrabi, Dno, Fraszka, Smile. Na szczególną uwagę zasłużył korowód „Rio de Kozienalio”, Festiwal Teatralny oraz „House on air” – koncert muzyki klubowej na dużej scenie.

Aktywizacja

Szczególną uwagę jako ZUSS przykładaliśmy do szkolenia i przygotowania kolejnego pokolenia do pracy w strukturach Samorządu Studenckiego. Obozy Adaptacyjne, Warsztaty Szkoleniowe miały zachęcić studentów do aktywności na różnych płaszczyznach życia oraz podnosić ich kwalifikacje. W efekcie pracy szkoleniowej w samorządzie uczelnianym i samorządach wydziałowych znalazły się osoby pełniące tu najwyższe funkcje.

Prawa i bezpieczeństwo studentów

Pracę Przewodniczącego ZUSS w 2003 r. rozpocząłem od starań mających na celu przywrócenie biletów sieciowych w komunikacji miejskiej i obniżenie cen biletów jednorazowych studenckich. Efektem kilkumiesięcznej batalii był powrót biletów sieciowych do Lublina i obniżka ceny biletu jednorazowego studenckiego do 1 zł (cena obowiązująca do dnia dzisiejszego).

W roku akademickim 2003/2004 udało nam się uniknąć nieuzasadnionej podwyżki opłat za miejsca w DS. ZUSS przez te 3 lata uczestniczył w podziale środków z Funduszu Pomocy Materialnej dla studentów, szczególną uwagę przywiązywaliśmy do racjonalnej gospodarki finansowej w DS.

Dzięki współpracy z policją utworzono Patrole Uniwersyteckie, których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa

wokół miasteczka akademickiego. Efektem naszych prac nad bezpieczeństwem w miasteczku akademickim jest system monitoringu, którego instalacja zakończyła się w lutym bieżącego roku.

Media Studenckie

W styczniu 2004 r. Senat Akademicki pozytywnie zaopiniował utworzenie Akademickiej Grupy Medialnej, dzięki czemu uniknęliśmy likwidacji Radia Centrum, a nasza gazeta zaczęła się

ukazywać jako dodatek do „Kuriera Lubelskiego”.

Wszystkie wymienione tu zadania udało się wykonać dzięki zaangażowaniu i poświęceniu wielu osób. Dziękuję wszystkim, z którymi miałem przyjemność i zaszczyt współpracować przez te 3 lata mojej działalności w strukturach samorządu studenckiego.

Marcin Kowalewski

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

Piłkarze awansowali do finału Mistrzostw Polski Szkół Wyższych w futsalu

Podopieczni dr. Tomasza Bieleckiego awansowali do turnieju finałowego Mistrzostw Polski Szkół Wyższych w futsalu. Futsal jest jedną z dyscyplin, które są rozgrywane systemem piliżowym. Polega on na tym, iż wszystkie typy uczelni rywalizują w eliminacjach regionalnych, zaś szesnaście najlepszych awansuje do finału, gdzie są wyłaniane najlepsze drużyny w Polsce. Województwo lubelskie tworzy jedną strefę eliminacji regionalnych wraz z województwem małopolskim i podkarpackim. Turniej eliminacyjny dla naszej strefy został rozegrany w 26–27 stycznia 2006 r w Krakowie, a jego organizatorem był Klub Uczelniany AZS Akademii Ekonomicznej. Drużyna UMCS awansowała do tego turnieju

zajmując trzecie miejsce w rozgrywkach Lubelskiej Ligi Międzyuczelnianej, tuż za Politechniką oraz WSPiA. W krakowskich eliminacjach UMCS znalazł się w jednej grupie z Uniwersytetem Rzeszowskim, Akademią Pedagogiczną Kraków oraz WSliZ z Rzeszowa. Awans do finału uzyskiwały jedynie najlepsze drużyny z czterech grup. Nasi piłkarze rozpoczęli od wysokiej wygranej z prywatną uczelnią z Rzeszowa – 8:0. Bramki w tym spotkaniu zdobyli: Krzysztof Kaczor – 5, Marcin Popławski – 2 oraz Przemysław Żmuda – 1. W kolejnym meczu UMCS zremisował z Uniwersytetem Rzeszowskim 2:2 po bramkach Krzysztofa Buczyńskiego i Marcina Popławskiego. Tym samym o awansie miał zdecydować wynik ostat-

niego meczu. UMCS pokonał Akademię Pedagogiczną z Krakowa 5:3 (bramki strzelili: Krzysztof Kaczor – 3 oraz Przemysław Żmuda – 2), zaś Uniwersytet Rzeszowski niespodziewanie pokonał WSliZ z Rzeszowa zaledwie 5:9. Sprawilo to, że przy tej samej liczby punktów, dzięki korzystniejszemu bilansowi bramkowemu do turnieju finałowego awansował UMCS! Z krakowskich eliminacji do finału awansowała także Politechnika Lubelska, WSPiA Lublin oraz gospodarz turnieju – AE Kraków. Tym samym województwo lubelskie w finale ma aż 3 reprezentantów, a więc jest najlepsze pod tym względem w kraju.

Turniej finałowy odbędzie się w pierwszej połowie marca, a jego organizatorem bę-

dzie Klub Środowiskowy AZS Wrocław. Nasza drużyna trafiła do jednej grupy z Uniwersytetem Szczecińskim, WSEZ z Łodzi oraz OSW z Olsztyna. Zdziwające, że w turnieju finałowym są zaledwie dwa uniwersytety, zaś prawdziwą sensacją jest brak ekipy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza z Poznania, która od wielu lat gromiła rywali w rozgrywkach Akademickiej Ligi Futsal. Z pewnością podopieczni trenera dr. Tomasza Bieleckiego spiszą na miarę oczekiwań i zajmą wysokie miejsce, co pozwoli zwiększyć przewagę nad innymi uczelniami w klasyfikacji Mistrzostw Polski Uniwersytetów.

Jakub Kosowski

Skład drużyny UMCS:

Bramkarze:

Łukasz Gieresz (I r. SUM, pedagogika resocjalizacyjna)
Marcin Kruk (I r., ekonomia)

Przemysław Żmuda (I r., animator i menadżer kultury)
Krzysztof Niedźwiadek (II r., pedagogika resocjalizacyjna)
Paweł Mierzwa (V r., administracja)
Michał Bartkowiec (I r., SUM, administracja)
Krzysztof Buczyński (I r., lingwistyka stosowana)
Paweł Tęсны (V r., administracja)
Kamil Sawa (I r., administracja)
Marcin Popławski (III r., pedagogika pracy socjalnej)
Krzysztof Kaczor (II r., prawo)
Artur Grzelak (II r., pedagogika)

Szczegółowe informacje na stronie: www.azs.umcs.lublin.pl

Trinity College w Dublinie najstarsza protestancka uczelnia w Irlandii a angielska kolonizacja wyspy

Jaśniejąca światłem wiedzy we wczesnym średniowieczu Irlandia – „insulae sanctorum et scholarium” i pierwsze w Europie „Ateny Zachodu” – wkraczała w epokę nowożytną bez własnego uniwersytetu. Epoka ta przyniosła mieszkańcom Irlandii dalsze tragiczne doświadczenia: prześladowania religijne i masowe wydziedziczenia w czasach reformacji oraz okrutną eksterminację podczas cromwellovskiej rebelii.

Ogień na irlandzkiej wyspie rozniecili królowie Anglii Henryk VIII i jego córka Elżbieta I. Od ogłoszenia przez Henryka VIII w 1534 roku aktu supremacji i narzucenia Irlandii swej władzy i religii anglikańskiej, rozpalili się fale represji niegasnące aż do XIX wieku.

Decyzja Henryka VIII o utworzeniu Kościoła anglikańskiego i oderwanie Anglii, Szkocji i Irlandii od Rzymu spowodowała według N. Daviesa niezwykle destruktywne konsekwencje, które wykroczyły daleko poza sferę polityki i religii (Davies s. 462). Anglia została bowiem odcięta od wspólnoty kulturowej i intelektualnej, do której należała od tysiąca lat. Spowodowało to oderwanie Wyspy od Europy, zmianę linii rozwoju oraz przyjęcie z konieczności insularyzmu jako zasady swych dziejów. Wyspiarskie położenie Anglii nie przeszkadzało jej do 1534 roku utrzymywać żywych kontaktów z kontynentem i czerpać z jego dorobku. Powiązania te rozpoczęły się we wczesnym średniowieczu od synodu w Whitby w 664 roku, a swój punkt kulminacyjny osiągnęły – zdaniem N. Daviesa – w epoce Tomasa Morusa i wtedy zostały decyzją Henryka VIII dość nagle przecięte (s. 462).

Wiąże się z tym także wyraźne powstrzymanie renesansu w Anglii (the arrest of the Renaissance). Sprawcą tego był Henryk VIII, który po utworzeniu Kościoła anglikańskiego tępił humanistów i rujnował szkolnictwo (Dzieje s. 335). Jednym z najważniejszych momentów reformacji angielskiej była grabież majątku, jaki był w posiadaniu Kościoła. Grabieży towarzyszyło zniszczenie w imię nowej religii, bezcennych dóbr kultury, wspaniałych opactw, które były budowlami na miarę francuskiego gotyku, a stały się niszczącymi ruinami

lub budulcem na pałace i dwory nowej szlachty. Rzeźby, obrazy niszczone jako bałwochwalcze (Dzieje, s. 332, Lipoński s. 141).

Nawet G. M. Treveylan (374) przyznaje, iż sposób, w jaki rozdzielano klasztory, był zbrodnią przeciw oświacie. Na skutek tych działań nastąpił kryzys uniwersytetów, około 100 szkół przestało istnieć (Zins s. 217).

Wydaje się, iż to oderwanie Anglii od Europy jeszcze bardziej zwiększyło ekspansję na Irlandię, a później także na inne tereny i stało się podłożem angielskiego kolonializmu, a pierwszą kolonią miała być Irlandia. Przedstawienie reformacji w Anglii i jej rzeczywistych skutków (także dla Irlandii) było w zdecydowanej większości zmonopolizowane przez anglocentrycznych badaczy, którzy kształtowali jej obraz dla protestanckiego establishmentu Anglii. Typowym przykładem takiego ujęcia będą dzieła jednego z najpopularniejszych historyków tej epoki A. L. Rowse'a.

Obraz Irlandii w pracy Rowse'a jest niezwykle stronniczy. Traktuje on Irlandię nie tylko z poczuciem wyższości, ale także z wyraźną pogardą i politowaniem (s. 82–83). Zdaniem Grzybowskiego, wynikało to z angielskiego kompleksu niższości dorobkiewiczów wobec starej kultury celtyckiej (Grzybowski s. 152). Według Rowse'a Irlandia na początku czasów nowożytnych była wyizolowaną, anachroniczną wyspą żyjącą ciągle pod urokiem przeszłości, ostatnim bastionem zanikającego świata. Rowse odwołuje się do stwierdzenia Franciszka Bacona, iż jest to „ostatnia córa dzikiej i barbarzyńskiej dawnej Europy” (cyt. za Rowse s. 83). Bacon jako człowiek „światłego” renesansu, za jakiego zapewne się uważał, tak jak wielu ludzi tej epoki, pogardzał „ciemnym” średniowieczem, jak i olbrzymim dorobkiem Irlandii w tej epoce. Wypowiedź wybitnego filozofa dotycząca Irlandii była jednak dość typowa dla intelektualnych elit Anglii nie tylko tamtej epoki. Uchodzący wówczas za najlepszego znawcę Irlandii, w której jakiś czas przebywał, jeden z najwybitniejszych poetów angielskiego renesansu Edmund Spencer, znany z pochlebstwa w stosunku do królowej Elżbiety (Sampson s. 171),

w dziele *A View of the Present State of Ireland* z 1596 roku nie szczędził Irlandczykom oskarżeń. Zarzucał im wszystko, co w oczach Anglików tej epoki było najgorsze: niezwykle prymitywizm, niechlujstwo, lenistwo, a nawet złodziejstwo (Rowse s. 94). Spencer nawoływał wręcz do bezlitosnego podboju Irlandii. Pisał ten „poeta pełen słodyczy”, że „próżno mówić o zaprowadzeniu praw oraz o obmyśleniu sposobów postępowania dopóki nie zostaną całkowicie podbici”, wówczas zaś nie powinno się odczuwać „żadnych wyrzutów sumienia zważywszy, że nie jest możliwe poskromić ich żadnymi innymi sposobami” (cyt. za: Mackenney s. 65).

Inny poeta tej epoki, a równocześnie urzędnik państwowy John Dawies stwierdzał, iż należałoby głównie aresztować w Irlandii wszystkich włóczęgów, a przede wszystkim bardów, bo to oni wzniecają namiętności patriotyczne i popychają do niedorzecznych czynów. Jako prawnik uważał iż prawo irlandzkie jest zbyt łagodne, bo nie przewiduje kary śmierci, co według niego było barbarzyństwem (Rowse s. 99). Zdaniem niektórych historyków, stosunek Anglików do Irlandii w owych czasach to przykład prześladowania motywowanego wyższością rasową (Mackenny s. 65). Dla nich nie ulegało wątpliwości, iż Irlandczycy nie byli zdolni samodzielnie budować cywilizacji państwowej, a fundamenty państwowości w Irlandii mogła położyć tylko Anglia (Rowse s. 102).

Anglia traktowała w XVI wieku Irlandię jak swoją pierwszą zamorską zdobycz kolonialną. Była dla niej polem doświadczeń i wypróbowywania metod kolonizowania. Tu zdobywali swoje doświadczenia H. Gilbert, R. Lane, W. Raleigh, F. Drake, i wielu późniejszych kolonizatorów angielskich (Mackenny s. 66). Jak twierdził XIX-wieczny irlandzki historyk unionista W. Lecky dla Tudorów, ale także dla Stuartów, wyrzynanie Irlandczyków nie różniło się od wyrzynania dzikich bestii (Ranelagh s. 63). Metody te wynikały z przekonania Anglików o swej wyższości cywilizacyjnej w takim samym stopniu w stosunku do Irlandii, jak i później przy budowie swego imperium kolonialnego do podbijanych ludów na innych kontynentach. Być

może, sukcesy Anglików w Irlandii zaprawiły ich w roli kolonizatorów i zachęciły do kontynuowania swych podbojów na innych kontynentach.

Geneza imperialnej polityki Anglii w epoce Tudorów jest dość złożona, ale wydaje się, iż jedną z jej przyczyn było odcięcie się od Europy, a także wzrost liczby ludności w Anglii w XVI wieku oraz zwiększenie się różnego rodzaju marginesu społecznego i pojawienie się agresywnej ekonomicznie gentry – to wszystko skłoniło do poszukiwania nowych terenów. Niemalże znaczenie miała rosnąca liczba spragnionych bogacenia się wyznawców różnych odłamów kalwinizmu. Jak pisze Rowse, wówczas Irlandia stała się drogą do Ameryki (Rowse s. 123), zanim bowiem Anglia zdobyła Atlantyk nauczyła się panować nad Morzem Irlandzkim (Historia s. 175).

Anglicy epoki Tudorów postrzegali Irlandię jako barbarzyński kraj niezdolny do przekształcenia się w nowoczesne państwo. Musiało zatem zdaniem Rowse'a dojść do starcia dwóch cywilizacji: celtyckiej, przestarzałej i rozpadającej się, z najprężniejszą w Europie, tryskającą energią i z impetem pracą dążącą do ekspansji cywilizacją angielską (Rowse s. 88). W tej sytuacji, co także podkreśla Rowse, Irlandia musiała przejść przez piekło angielskiej kolonizacji. Walka Celtyków była heroiczna, ale beznadziejna stąd – zdaniem Rowse'a – nie warto zachwycać się ludźmi z góry przegranymi. Irlandczycy, walcząc o swoją niezależność, nie uświadamiali sobie bowiem, że występują przeciwko zjednoczonemu i silnemu nowoczesnemu państwu. Rowse wyraża przekonanie, że właśnie dzięki heroicznym wysiłkom ludzi epoki elżbietańskiej Irlandia stała się nowoczesnym państwem (Rowse s. 88).

Od wprowadzenia anglikanizmu Irlandia stała się przedmiotem nowych prześladowań, tępienia wszelkimi sposobami ludności katolickiej. W tej sytuacji irlandzki katolicyzm, obok języka, kultury i tradycji celtyckiej, stał się kolejnym elementem oddzielającym Irlandię od Anglii, co przyznają sami historycy angielscy (Ranelagh s. 56). W 1537 roku Henryk VIII ogłosił się jedynym zwierzchnikiem Kościoła w Irlandii, a w 1541 roku wszystkie

ziemię uznano za należące do króla. Godziło to nie tylko w podstawy materialne Kościoła w Irlandii, ale było ciosem dla własnościowych zwyczajów gaelickich. Likwidacji uległy nie tylko dawne wielkie klasztory, uniwersytety, opactwa franciszkanów i cystersów (słynne klasztory w Melifont, Muckross czy Donegal), ale także wszystkie inne klasztory iryjskie, razem ponad 400. Był to ogromny cios dla kultury celtyckiej i edukacji prowadzonej przez Kościół katolicki – działalność ta stała się odtąd nielegalna. Represje religijne w Irlandii nasilają się od 1549 roku, w którym zakazano odprawiania mszy katolickich, nabożeństw w języku gaelickim i narzucono anglojęzyczną protestancką Księgę modłów powszechnych (Ranelagh s. 59).

Po wprowadzeniu anglikanizmu zaczęto zarzucać katolickim Irlandczykom wyjątkową bezbożność. Wśród anglikańskich duchownych pojawiły się oskarżenia, że nawet Irlandczycy ochrzczeni w duchu św. Patryka i św. Kolumbona nie zostali obdarzeni łaską, dzięki której mogli rozumieć chrześcijaństwo. Poeta angielski John Lyby pisał w 1580 roku, że żywy Bóg jest jedynie angielskim Bogiem (Zins s. 216).

Zdumienie u Anglików wywoływało natomiast to, że Irlandczycy przestrzegają świąt religijnych, że występuje u nich „najobrzydliwszy” kult posągów i obrazów i że codziennie napływają liczne pielgrzymki, np. do opactwa św. Krzyża w hrabstwie Tipperary, gdzie znajdowały się fragmenty relikwi Świętego Krzyża (Rowse s. 105).

Kościół w Irlandii, wyniszczony przez wojny i protestancką agresję, bardzo zubożał (Rowse s. 107). Po wspaniałych klasztorach, intelektualnych centrach, które „rozwiewały” mroki Europy, pozostało niewiele. Za panowania Henryka VIII i Elżbiety I zostały one skonfiskowane, rozgrabione bądź sprzedane popiecznikom królewskim. Kościół irlandzki podtrzymywali głównie żebrzący franciszkanie.

Nowe życie do Kościoła irlandzkiego wnieśli jezuita, którzy po przybyciu w 1541 roku do Irlandii na polecenie samego Ignacego Loyoli (Lacouture s. 107) dość szybko dostosowali się do miejscowej sytuacji, mieli w myśl swojego założyciela łączyć w sobie śmiałość i roztropność i umieć zjednywać sobie ludzi wszystkich stanów. Otrzymali polecenie zakładania szkół drugiego stopnia, znajdowania dla nich skutecznych i wydajnych nauczycieli oraz zakładania monti di pieta (tanich banków pożyczkowych), w celu pomocy ubogim, a także szpitali oraz innych zbożnych instytucji (Mackenny s. 217). Głównym celem jezuitów w Irlandii (jak i wszędzie, gdzie przyby-

wali) było uformowanie młodzieży, wykształcenie i wychowanie oraz pomoc i wsparcie ubogim „ad maiorem dei gloriam”.

W Irlandii opanowanej przez protestantyzm działalność jezuitów, którzy porzucali klasyczny monastycyzm na rzecz kaznodziejstwa, wychowywania i kształcenia oraz niesienia pomocy ubogim, była niezwykle owocna. Jezuita działali tam na fundamentach religijnych położonych przez benedyktynów, cystersów i franciszkanów.

Mimo oficjalnego zakazu kultu katolickiego dzięki jezuitom w miejscach opanowanych przez protestantów kościołów powstawały nowe kaplice i szkoły zakonne. Gdy jednego z jezuitów uwięziono w dublińskim zamku, w ciągu miesiąca nawrócił na katolicyzm siedmiu protestantów, w tym głównego dozorcę (Grzybowski s. 202). W samym Dublinie działało kolegium jezuickie. Gdy skonfiskowano jego budynek, wybuchły w mieście rozruchy przeciw Anglikom, a kolegium natychmiast wznowiło swoją działalność w innym miejscu.

Likwidacja szkolnictwa klasztornego była rekompensowana przez jezuitów, którzy pod bokiem gamizonów angielskich zapewniaли bezpłatne wykształcenie na dość wysokim poziomie, podczas gdy kler protestancki, reprezentujący wówczas bardzo niski poziom, nie władał językiem irlandzkim i nie mógł dotrzeć do młodzieży (Grzybowski s. 274).

Jezuita napływali do Irlandii głównie przez Hiszpanię. Filip II, król hiszpański, wydał zarządzenie nakazujące każdemu statkowi udającemu się do Irlandii, by wziął bezpłatnie jezuitę na pokład. Prześladowani, tropieni, przeganiani z miejsca na miejsce, a nawet okrutnie karani (często była to egzekucja przez ćwiartowanie) potrafili sobie znajdować zwolenników nawet w więzieniach. Dzięki ich działalności katolicyzm w Irlandii nie tylko się utrzymywał, ale się jeszcze bardziej ożywił. Mimo wydawania edyktów nakazujących katolickim księżom i zakonnikom natychmiastowe opuszczenie Irlandii, nikt nie przestrzegał (Grzybowski s. 201).

Z powodu braku własnego uniwersytetu młodzież katolicka z Irlandii po edukacji w nielegalnych kolegiach jezuickich odbywała studia najczęściej teologiczne we Włoszech, Francji, Hiszpanii czy Niderlandach.

Na przełomie XVI i XVII wieku na kontynencie funkcjonowało już przy uniwersytetach dwadzieścia kolegiów irlandzkich (Historia s. 192). Przygotowywały one głównie do stanu duchownego i większość absolwentów wracała do Irlandii, aby zapewnić trwanie Kościoła katolickiego. Część

zostawała na kontynencie i pełniła ważne funkcje w Kościele katolickim, jak np. Luke Waddinga, doradca papieża i założyciel kolegium irlandzkiego w Rzymie (Historia s. 292). Kształcenie Irlandczyków na uniwersytetach kontynentu wspierali papież, pragnąc zapewnić wykształconych kapłanów dla katolickiego kościoła na Wyspie. W tej sytuacji potrzeby umocnienia pozycji panującego Kościoła anglikańskiego w Irlandii stały się dla Henryka VIII i Elżbiety I oczywiste (Historia s. 183). Zbory anglikańskie były początkowo nieliczne, a kler niewykształcony i nadrabiający swe braki fanatyzmem. Rekrutował się głównie z wypędzonych z Anglii pastorów prezbiteriańskich i purytańskich, którzy sprawiali władzy niemały kłopot. Nie znali oni jednak języka celtyckiego i nie mieli także pojęcia o irlandzkich obyczajach i kulturze. Dlatego nie byli w stanie konkurować z jezuitami i katolickim duchowieństwem irlandzkim o wpływy wśród miejscowej ludności nie tylko celtyckiej, ale i anglonormandzkiej.

Działania mające podnieść poziom duchowieństwa anglikańskiego podjęto już w połowie XVI wieku. W 1551 roku otwarto protestancką drukarnię w Dublinie i tu wydrukowano pierwszy modlitewnik protestancki (Rowse s. 108). Była to pierwsza drukarnia w Irlandii. Na wniosek namiestnika angielskiego, a równocześnie wybitnego poety, twórcy liryków i sonetów F. Sidneya uchwalono zakładanie we wszystkich klasztorach irlandzkich szkół. Na projekt ten jednak nie zdołano zgromadzić funduszy, podobnie jak i na odbudowę kościołów dla duchownych anglikańskich.

Od połowy XVI wieku pojawiła się wśród angielskich kolonizatorów idea utworzenia protestanckiej uczelni w Dublinie. Wydaje się, że u podstaw tego zamysłu legło wiele powodów. Zapewne miał to być także jeden ze sposobów kolonizacji Irlandii. W tym wypadku miała to być kolonizacja intelektualna, jako że w Irlandii z powodu braku uniwersytetu młodzież dość licznie poszukiwała wykształcenia na uniwersytetach na kontynencie. Trudno jednak sądzić, że uczelnia protestancka przyciągnie katolicką młodzież Irlandii. Wydaje się wobec tego, iż głównym motywem powołania uczelni w Dublinie było podniesienie poziomu wykształcenia duchowieństwa anglikańskiego, aby skuteczniej mogło przeciwstawić się księżom i zakonnikom katolickim.

Początkowo próbowano utworzyć uniwersytet przy katedrze św. Patryka z jej funduszy. Było to poniekąd nawiązanie do poprzednich prób angielskich z XIV wieku. Założenie uniwersytetu zapewne opóźnił spór

między lordem delegatem Elżbiety I Johnem Perrotem a arcybiskupem anglikańskim Dublinia Adamem Loftusem. Spór dotyczył uposażenia katedry św. Patryka, z którego to Perrot chciał fundować uniwersytet, a z funduszy tych korzystał dotychczas Loftus (Rowse s. 109). Loftus, który pełnił równocześnie funkcję najwyższego sędziego, zasłynął ze swej bezwzględności. Gdy schwytano przybyłego do Irlandii katolickiego arcybiskupa Cashel o' Hurleya, a sąd orzekł, że nie ma podstaw do wytoczenia mu procesu, to za zgodą Loftusa został torturowany i stracony bez procesu (Rowse s. 109).

Loftus nie zgodził się na utworzenie uniwersytetu ze środków katedry św. Patryka, ale polecił skonfiskowany anglikański klasztor Wszystkich Świętych. Sam podobno wyasygnował na powołanie uczelni 100 funtów. Na wzór nowej uczelni wyznaczył Trinity College w Cambridge, którego był wychowankiem. Uniwersytety w Cambridge i w Oksfordzie po wprowadzeniu Kościoła anglikańskiego znalazły się pod wpływami radykalnego purytanizmu i znacznie obniżyły swój poziom. Nie zmieniła tego faktu hojna fundacja Henryka VIII na Trinity College w Cambridge (Trevelayn s. 375). Z woli króla dochodziło do licznych czystek wśród profesorów w obu uniwersytetach. W okresie zakładania uniwersytetu w Dublinie wyraźnie nawiązującego także w nazwie do fundacji Henryka VIII w Cambridge, Elżbieta I dokonywała na uczelniach angielskich kolejnych czystek, chcąc usunąć z nich nazbyt radykalnych purytańskich profesorów teologii (Kędziński s. 125–126).

Określenie daty powstania Trinity College w Dublinie budzi pewne kontrowersje, najczęściej jednak wymienia się 1592 jako rok powołania tej uczelni (Historia s. 183, Ranelagh s. 59).

Trinity College w Dublinie, uczelnia z jednym kolegium teologicznym, mimo wzorowania na fundacji Henryka VIII w Cambridge od początku była nastawiona na kształcenie duchowieństwa protestanckiego (Davies s. 436). Dlatego wśród wykładowców dominowali przedstawiciele Kościoła anglikańskiego. Formalnie był to pierwszy uniwersytet w Irlandii wzorowany na uniwersytetach angielskich i posiadający pełne prawa akademickie (Ranelagh s. 59). Jednak nie był to już model tradycyjnego uniwersytetu średniowiecznego posiadającego wszystkie fakultety i zupełną swobodę studiowania. Trinity College w Dublinie było wyspecjalizowaną protestancką uczelnią wyznaniową o wyraźnych celach politycznych. Nie wydaje się, by jego celem było kształcenie wszystkich Irlandczyków. Mimo iż był to

uniwersytet protestancki, to zdaniem niektórych historyków początkowo był także otwarty na katolików, o ile by takie studia były do pogodzenia z ich wyznaniem. Obok teologii, nauczano tu także języka i literatury irlandzkiej oraz interpretacji Pisma Świętego w wydaniu anglikańskim.

Jak zgodnie przyznaje wielu historyków, dubliński Trinity College nie spełniał początkowo zadań, jakie otrzymał od swych założycieli. Tak jak inne formy również kolonizacja intelektualna nie przyniosła Anglikom sukcesów w Irlandii. Trinity College stał się jednak jedynym uniwersytetem w Irlandii na następne 250 lat.

Anglicy nie zdawali sobie sprawy z siły oporu cywilizacji celtyckiej w Irlandii. Po zerwaniu z Rzymem przestało działać prawo do zwierzchnictwa nad Irlandią rzekomo powierzone królowi Anglii Henrykowi II przez papieża Hadriana IV w XII wieku. Henryk VIII, wobec tego obwołany królem Irlandii i wprowadził zasadę: odbierz i rozdaj na nowo. Spowodowało to nowe konflikty i rozpało na nowo walkę już nie tylko celtyckich klanów ze starymi Anglikami (normandzkimi osadnikami z średniowiecza), ale także tych pierwszych i drugich z nowymi Anglikami Tudrów. Nie rozumiejąc skomplikowanej sytuacji, Henryk VIII chciał stworzyć siłą jedno społeczeństwo całkowicie zanglicyzowanych poddanych, przy pełnej destrukcji gaelickiego. Wywołało to narastający opór Irlandczyków, co spowodowało ze strony Anglików kolejną fazę represji i prześladowań.

Za panowania Elżbiety I (1558–1603) do Irlandii w poszukiwaniu łupów zaczęło przybywać coraz więcej awanturników, głównie synów protestanckiej arystokracji angielskiej, która chciała się tu dorobić majątków. Królowa Elżbieta pragnęła przede wszystkim skolonizować najbardziej gaelicki Ulster, co się jej udało po niezwykle krwawym stłumieniu kilku powstań. Ziemię w Ulsterze przyznano angielskim i szkockim protestanckim kolonizatorom. Zaczęto wyznawać zasadę, że skoro Irlandczycy nie przeszli na protestantyzm, to protestantów należy do Irlandii sprowadzić na znacznie większą skalę. Do końca epoki Tudorów Rowse naliczył 18 powstań Irlandczyków przeciwko Anglikom (Rowse s. 117).

Do największych w Irlandii należały powstania: Tomasza Fitzgeralda, dziewiątego earla Kildere w 1537 roku. W czasie krwawego tłumienia tego powstania zniszczono siedzibę Fitzgeralda w Maynooth, słynącą jako centrum kultury celtyckiej ze swoją wspaniałą biblioteką. Fitzgeraldowie z Maynooth spełniali taką rolę dla kultury celtyckiej jak renesansowi książęta

we Włoszech. Niezwykle okrutne stłumienie tego buntu było zapowiedzią nowej polityki Tudorów wobec Irlandii. Do historii przeszło słynne określenie „amnestia z Maynooth”, gdzie wszystkich, którzy skapitulowali, dotknęła okrutna egzekucja (*Historia* s. 175). Następne wielkie powstanie to bunt Dermondów w Munster i Hugh O’Neilla Tyrona w Ulsterze w 1583 roku, co opisuje Edmund Spencer. Bunt w Munster stłumiono w sposób niezwykle okrutny, głodząc całą prowincję, a przywódcę czternastego earla Desmond stracono. Opis Spencera dotyczący sytuacji w prowincji po stłumieniu buntu jest przerażający. Głód doprowadził mieszkańców Munsteru do kanibalizmu, a nawet rozkopywania świeżych grobów (Ranelagh s. 60).

W 1595 roku rozpoczął się jeden z największych buntów w Irlandii przeciwko prześladowaniu katolików a także angielskiej kolonizacji Ulsteru. Na czele buntu stanął Hugh O’Neill, który żądał oddania katolikom kościołów, zaprzestania restrykcji wobec księży, zabronienia Anglikom zajmowania ziemi w Irlandii, a ponadto założenia w Irlandii katolickiego uniwersytetu (Rowse s. 111). Królowa Elżbieta I wszystkie jego żądania odrzuciła i doszło do powstania, w którym Tyron liczył na pomoc Hiszpanów. Pomoc ta okazała się jednak zbyt mała i jeden z ostatnich wielkich buntów celtyckich został stłumiony w 1603 roku, tuż po śmierci Elżbiety I.

Po tej klęsce większość elity celtyckiej w obawie przed represjami zdecydowała się na opuszczenie Irlandii. W 1607 roku 99 przedstawicieli arystokracji irlandzkiej na czele z przywódcą powstania w Ulsterze opuściło Irlandię. Wydarzenie to, określane mianem „Flight of the earl” (odlotem erłów) kończyło dzieje elit gaelickiej Irlandii. Był to desperacki akt braku zgody na panowanie Anglików nad Irlandią. Znalazło to odzwierciedlenie w poezji, między innymi w poemacie *Fearghal og Mac Wone*, zaczynającym się od słów:

„Cała Irlandia teraz załogą, małego okrętu

Co gna za zachód, w morze...

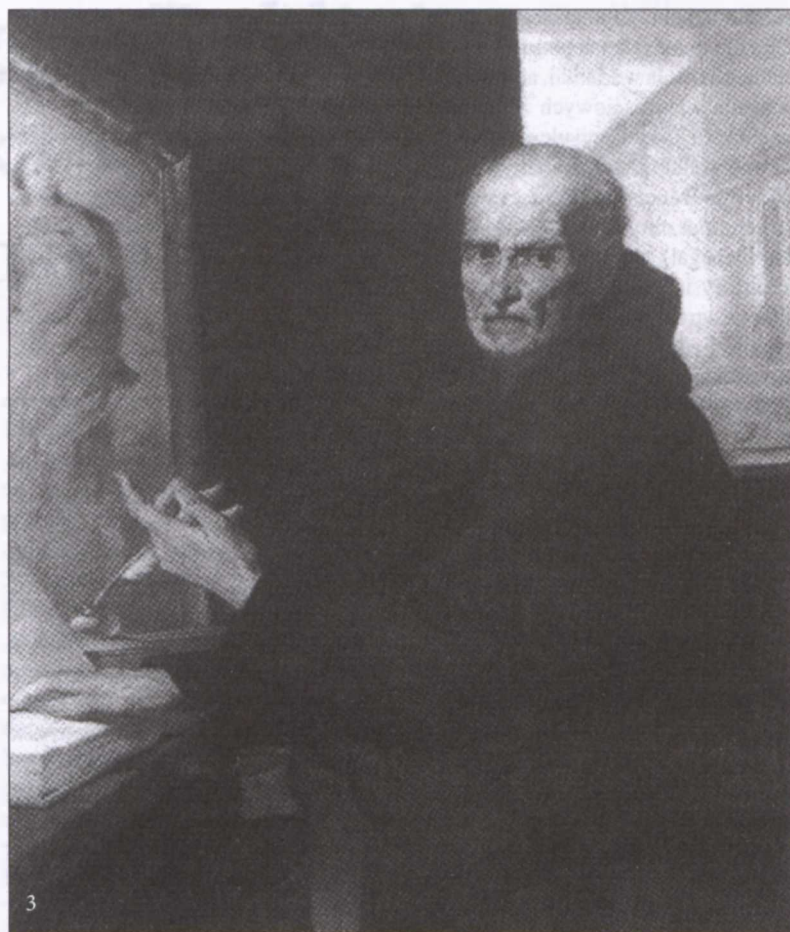
Cała duma Irlandii w tym kruchym stateczku płynie

Z pieśni ojczyzny mej serce zostało wyjęte

Płaczą wybrzeża, płaczą wyspy Irlandii całej...” (Irlandzki, s. 55)

Większość z emigrującej elity celtyckiej osiedliła się w Rzymie, nie tracąc nadziei na powrót do Irlandii. Odtąd przez dwa następne stulecia to uchodźcy podtrzymywali nadzieję na irlandzką niepodległość (Ranelagh s. 63).

Józef Duda

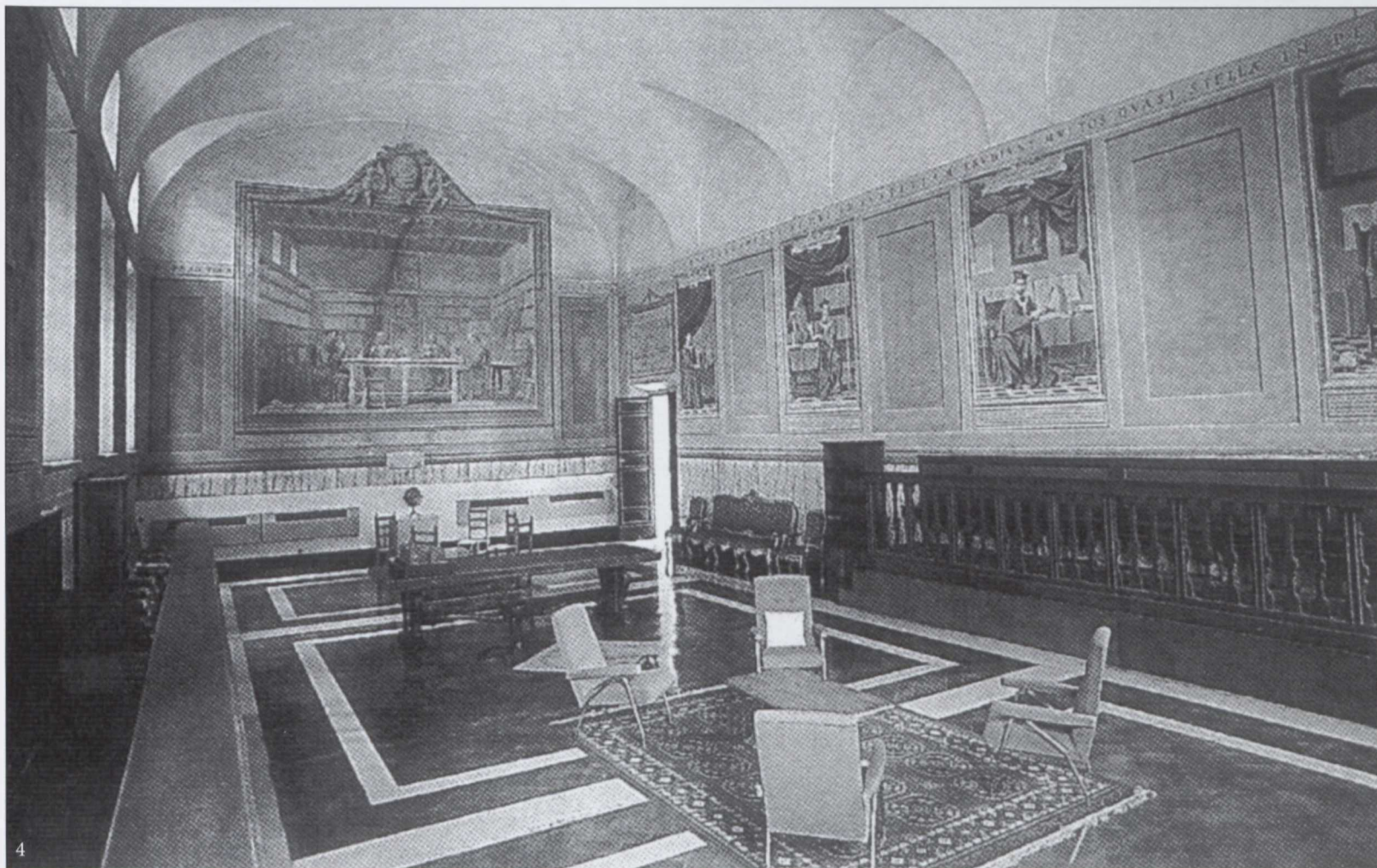
Literatura

- Ancien Ireland*, London 1996.
 N. Davies: *Wyspy*, 2003.
 R. B. Mc Dowell, T. A. Webb: *Trinity College. Dublin 1592 – 1952: an academic history* Cambridge 1982.
Dzieje literatur europejskich. T. 2. 1982.
 S. Grzybowski: *Historia Irlandii*, 1977.
 J. Giton: *Wyspa Celtów*, 1961.
Historia Irlandii, 1988.
 W. Jackson, ST. Patricks Cothedral Dublin 1991.
Irlandzki tancerz. Wybór wierszy irlandzkich (wiek XIII–XIX), 1981.
 P. Johnson: *Historia Anglików*, 1995.
 J. Lacouture: *Jezuici*, T. 1. *Zdobywcy*, 1998.
 W. Lipoński: *Dzieje kultury brytyjskiej*.
 R. Mackenny: *Europa XXI wieku*, 193.
 B. O. Eithier: *Historia Irlandii*, 2000.
 F. Power, G. Roli: *Irlandia*, Dublin 2005.
 J. B. Ranelagh: *Historia Irlandii*, 2003.
 Roma Sacra. T. *Roma*, 1996.
 A. L. Rowse: *Anglia w epoce elżbietańskiej*. T. 2, 1976.
 G. M. Trevelyan: *Historia Anglii*, 1963.
 H. Zins: *Historia Anglii*, 1979.

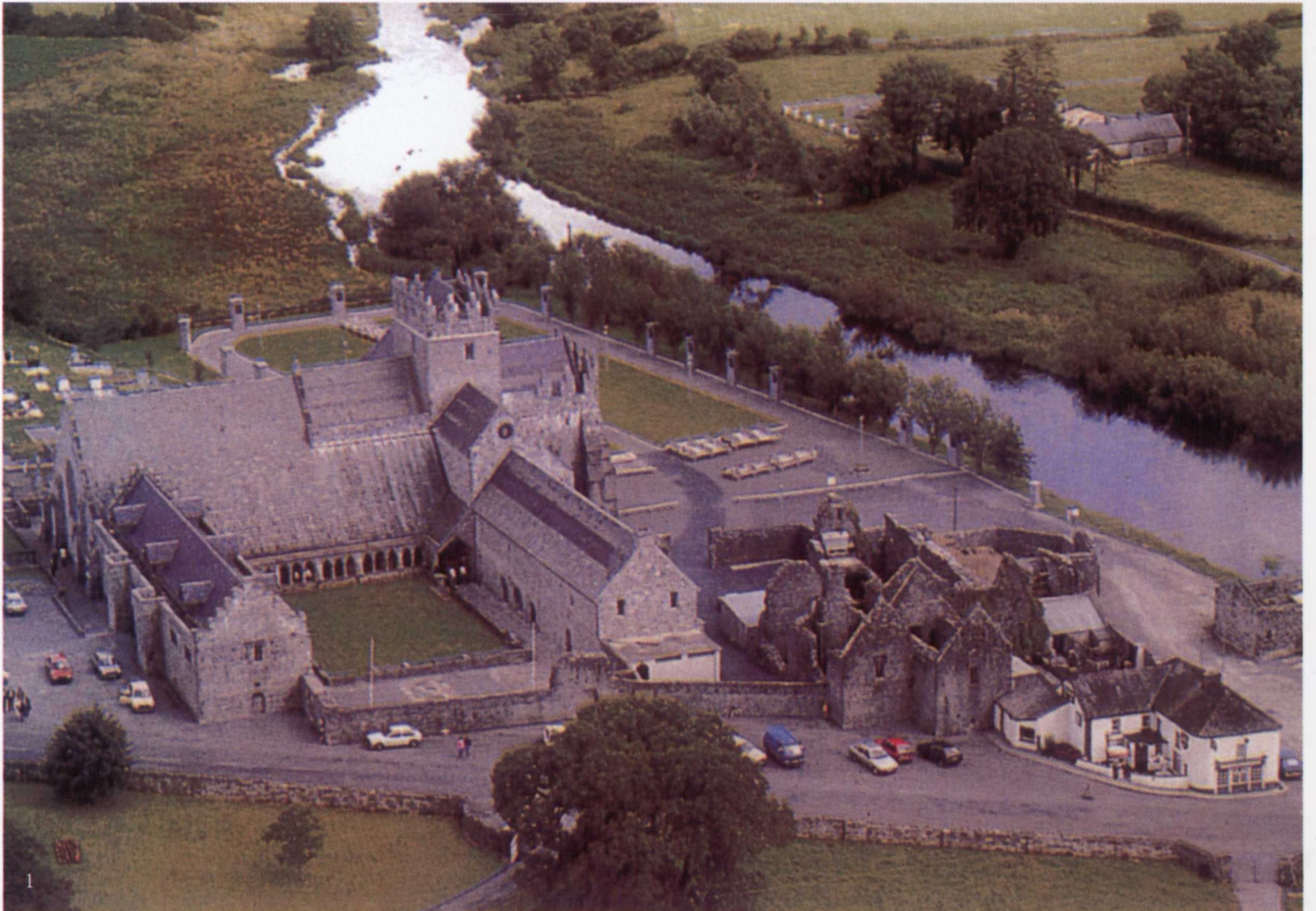
Podpisy do zdjęć

- Opactwo św. Krzyża (Holly Cross Abbey) zbudowane w 1180 roku przez cystersów dla przechowania relikwi Świętego Krzyża. Do dzisiaj miejsce kultu i centrum pielgrzymkowe. Kościół, obecnie całkowicie odbudowany, jest przykładem późnogotyckiej architektury w Irlandii. Na terenie opactwa położonego w pięknym otoczeniu znajduje się stary pub.
- Ruiny klasztoru Augustianów Athassel Priory w hrabstwie Tipperary założonego w 1192 roku. Do pożaru w 1447 roku był to największy klasztor Irlandii. W 1541 roku został odebrany przez Henryka VIII zakonowi augustianów. Wśród ocalałych ruin znajdują się pozostałości kościoła i klasztornych krużganków.
- Luke Wadding, minister generalny zgromadzenia franciszkanów z Irlandii przebywający w Rzymie, doradca papieża, jeden z najwybitniejszych mężów stanu Kościoła katolickiego w pierwszej połowie XVII wieku. Był fundatorem Irlandzkiego Kolegium przy kościele św. Izydora w Rzymie w 1625 roku.
- Aula Maxima Irlandzkiego Kolegium przy kościele św. Izydora w Rzymie.
- Dziedziniec klasztoru przy kościele św. Izydora w Rzymie zwany „chiostro waddinghiano” od nazwiska fundatora Luka Waddinga.

UNIwersytety Świata – Irlandia

UNIwersYTETY ŚWIATA – IRLANDIA

WYDAWNICTWO
UMCS

Redaguje kolegium: Marek Jędrzych, Elżbieta Mulawa-Pachol (redaktor naczelna). Stale współpracują: Alicja Ciężczyk-Chmiel, Jolanta Jarzyńska, Krystyna Kapica, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Katarzyna Kuć-Czajkowska, Małgorzata Samujło, Iwona Adach, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1009, tel. 537-53-76, faks 537-53-02. E-mail: promocja@ramzes.umcs.lublin.pl <http://www.umcs.lublin.pl> Media, Wiadomości Uniwersyteckie. Skład i łamanie: **BiFolium**, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001

11